

Herman Bang

Fædra

Bibliotek 1800

Herman Bang

Fædra

Brudstykker af et livs historie

eBibliotek 1800

2023

Ophavsret og brugsbetingelser

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal*

Puisque Vénus le veut de ce sang déplorable,
Je péris la dernière et la plus misérable.

– J. Racine: Phèdre,
Acte I, Scène III

Første del

Forhistorien

I

Nu var Thorsholm alt, hvad Maag'erne havde tilbage. Før havde skiftevis en Jens og en Jørgen Maag – de to var slægtens yndlingsnavne – fra Thorsholm af ejet og styret over landet fire mil i omkreds lige til fjorden, og ætten havde hørt til de rigeste i hele Jylland.

Slægten havde altid været begærlig efter ære, og ydre glans elskede de. Sønnerne holdt til ved hove, og døtrene fik bestandigt stort gifte. Også til udlandet drog de – de yngre børn – og man havde ofte hørt ry af dem både på valpladser og i hofsale.

Kun to af slægten var det gået ilde.

Erik var den ene. Højt var han steget i gunst ved det fjerne hof, hvor han havde slået sig til ro efter mange eventyr, så højt, at landet styredes mer af ham end af kongen selv. Men så en dag styrtede han dybt: Øksen knuste den hals, en dronnings arme havde omslynget.

Den anden var en kvinde.

Ellen Maag var såre smuk med slægtens krusede mund og store tungsindige øjne. Velhavende var hun også – Maag'erne var endnu rige – og Ellen havde haft bejlere nok. Men hun havde kun afslag til frierne og blev siddende hjemme. Så hændte det en sommer, da jomfru Maag var tredive år, at kongens yngste søn på vejen hjem fra et fremmed hof kom i besøg på Thorsholm. Den unge prins var nitten år og smuk, og han blev på gården i fjorten dage.

Om aftenen holdtes taffel under lindene. Men efter gæstebuddet gik jomfru Ellen ofte ved prinsens arm, og de talte

fortroligt, mens det mørknede. Så, når natten faldt ind, og gæsterne søvnigt brød op fra drikkelaget, var jomfru Ellen tit under prinsens fagre ord forsvundet under humlehavens ranker, hvor duften lå krydret og tung.

Da den unge prins var borte, gik livet på Thorsholm igen sin vante gang, og sommer blev høst, og lindealléerne, de blev gule og tyndedes. Ellen var bleg og trist; sky for mennesker blev hun også, og tilsidst lagde hun sig tilsengs: hun ville ingen se. En morgen fandt man hendes lig i graven.

Disse to var de Maagers slægtssagn.

Men forfængelig og pragtsyg havde hele slægten været og en egen tørst havde den haft efter at nå det *yderste* i alt. De kendte ikke måde i noget. Derfor kom der også tider, hvor det gik tilbage med ætten: snart bortsolgtes en skov, snart afhændedes et stykke jordegods, for stort skulle det stadig være på Thorsholm.

Christen Maag ødte resterne. Det gik så galt, at han solgte gårdens kobbertag for at skaffe penge til sine dårskaber dernede i Versailles, og da han kom hjem, lidt før den store revolution, var han en forarmet mand. Hans franske tjener, en ung knægt, som han havde fisket i Paris, og som forstod lige godt at bage omeletter og at pudre et hår, tættede for vinduerne i det østre tårn; og han polstrede væggene med alle husets gamle tæpper – Maag var blevet svært kuldskær i udlandet – og udpakkede en mængde billeder af nøgne hyrdinder, som sov på silkepuder, eller legede letfærdigt med hyrder. Så levede da Maag med Jacques, således hed tjeneren, både sommer og vinter, godt gemt bag de polstrede vægge med de kælne hyrdinder, og der gik adskillige år.

Men da de franske soldater under Bernadotte kom herop, var der ved den afdeling, som kamperede ved Thorsholm, en ung, sortøjet marketenderske, som sang sydfranske sange og havde sigøjnerblod i sine årer. Hun kom undertiden om aftenen op til Jacques, der var en køn karl endnu, og som altid havde en flaske cognac stående i køkkenskabet.

Maag så hende nogle gange og gav sig i snak med hende. Det var så længe siden han havde talt fransk med nogen kvindelig person. Marketendersken sang for ham, og sproget og sangen fremelskede en erotik, der vel nærmest smagte som potpourri af gamle erindringer, men som alligevel førte Jeannette til altret med den gamle Maag.

Ægteskabet blev ikke lykkeligt.

Christen lukkede sig snart igen inde med hyrdinderne fra regentskabets tid, og Jeannette led af hjemvé. Hun blev mager og huløjet, og hendes sind var tungt.

Til tider tilbragte hun hele dage i et af de forladte tårne. Hun krøb op i vinduet og sad på hug i den store karm med hovedet lænet til væggen og hænderne om sine knæ. Således sad hun i timer. Og uden at hun vidste det, kunne tårerne trille ned ad hendes kinder, og hendes læber hviskede sagte fortvivlede ord.

Når Jacques henimod aften kom op for at hente hende ned, kunne han kalde flere gange, før hun hørte det; eller hun vendte ansigtet om imod ham, rystede på hovedet og blev siddende. Men sagde han så, at hr. Maag ventede, rejste hun sig altid stille og fulgte ham. Der var til sådanne tider en blind lydighed over hende.

Men til andre tider kunne hun blive betaget af en ubændig lunefuldhed, der svælgede i alle de mest modsatte stemninger.

Da sneg hun sig bort fra gården, og hun strejfede milevidt om gennem skoven og over markerne; eller hun betoges af krampagtig gråd, eller hun dansede i den øde riddersal og sang dertil.

Men efter sådanne dage blev hun altid dobbelt tung af sind.

Da hun havde været gift med Maag i tre år, blev hun frugtsommelig. Under sit svangerskab faldt hun dag for dag mere sammen, og hun døde straks efter fødslen.

Arvingen til de Maagers navn og fattigdom var en søn, han fik navnet Erik.

Der blev antaget en amme, og hun og Jacques var de eneste, der tog sig lidt af barnet. Christen Maag så ham kun sjældent og sønnen syntes ham helt ligegyldig. Så voksede Erik op, som han kunne bedst; den eneste lærdom, han fik, var det franske, han talte med Jacques.

De to var altid sammen. Om aftenen sneg Erik sig ind i tjenerkammeret, *der* var morsomt; Jacques holdt så meget af at fortælle: om de glade dage, da herren og han var unge, om, hvor flot de havde levet i Versailles. Han vejede sjældent så nøje sine ord, Jacques, og det var oftest løjerlige ting, som den tolvårs Erik fik at høre.

Mens Jacques fortalte, drak han flittigt af den gode cognac, der var så rar mod kulden. Erik fik en slurk med, en til og en til – indtil han faldt i søvn midt under historien og sov med hovedet mod bordpladen.

Da Erik var tretten år, døde Christen Maag. Drengen sørgede ikke, han havde kendt så lidt til sin fader. Han gik kun omkring underlig forskræmt og uhyggelig, sålænge liget var i huset. Og så var han blevet så bange for Jacques.

Han blev på det par dage så besynderlig gammel og rystende; gik omkring med rokkende hoved og mimrede og snakkede med sig selv, Erik vidste ikke hvad. Liget lod han flytte ned i riddersalen, og han gik derinde og puslede hele dagen.

Den sidste aften før begravelsen gav Jacques Erik en gammel kjole af faderens og sagde, han skulle tage den på. Den var meget for stor, så skøderne næsten slæbte efter ham; hænderne blev borte helt oppe i ærmerne.

Selv havde Jacques pudderparyk og en gammel grøn frakke med guldbroderi, der var halvt slidt af og hang i laser rundtom. Så sagde han, at nu skulle de til *lit de parade*.

Han gik i forvejen og slog dørene op til riddersalen.

Men da Erik så faderens gule ansigt i den åbne kiste, strittede han ud og ville ikke ind. Han blev så bange.

Men Jacques greb ham om håndleddet, så han troede han skulle synke i knæ ved det, – og han førte ham hen mod kisten og kandelabrene, der var behængte med noget sort flor. Erik kendte det godt fra de gamle portrætter, der havde det hængt om rammerne i mange år.

Drengen rystede, så han næppe kunne gå; og han kunne ikke vriste øjnene fra ligets ansigt: man så gummerne i den tandløse mund.

Jacques blev ved at trække i ham, helt hen til kisten.

Erik lukkede øjnene af angst; da han åbnede dem igen, så han hen over liget på et bord ved hovedgærdet, og han stod pludselig stille og stirrede. På et rødt tæppe lå der helt fuldt af handsker, gamle rester af sløjfer og stumper af slør. Men midt på bordet stod der to atlaskes sko med sølvbroderi; fra dem kunne Erik ikke vende sine øjne.

Jacques gav sig til at synge af fuld hals. Men Erik så uafbrudt på silkeskoene og fra dem hen på det grøngule ansigt og det store malede våbenskjold på liglagenet over knæene. Det var det store våbenskjold fra vestibulen; der var huller rundt omkring. Erik havde så tit skudt til skive efter det med sin flitsbue.

Jacques knælede, og halvt uden at vide det gjorde Erik det samme. Tjeneren lå og mumlede og nikkede, og Erik begyndte at rokke med hovedet, mens lysene osede; lidt efter lidt tabte han bevidstheden og hovedet faldt ned på hans bryst.

Men da han pludselig vågnede ved at støde sit hoved, der dinglede, mod fliserne, skreg han og fo'r hvinende ud af salen.

Jacques gav sig til at pusle om liget og samlede omhyggeligt alle relikvierne sammen på bordet. Han kendte de fleste, og han gik og mumlede og smilte, mens han samlede det hele sammen i et lyserødt flor og lagde det under hovedgærdet. Der stod skum ud af Christen Maags tandløse mund, da Jacques løftede hans hoved.

Erik listede rundt ude i den mørke gang, og hans tænder klaprede, da kistelåget blev slået til.

Så sov Christen Maag den evige søvn med hovedet hvilende på sit livs relikvier.

Erik kom efter begravelsen til Vejle. Til formynder fik han en prokurator, der pryglede ham en hel del og ellers lod ham løbe, som han ville. Han kom i en lav klasse i skolen, og der sad han så og drev og blev en lang, opløben knægt med hørgul manke og døsige øjne. Munden var de Maagers: en kruset, begærlig mund, som lignede en kvindes.

Dorsk var han altid og halv søvnig: han havde en egen lyst til at flyde henad bænken.

Han havde ingen venner.

Opdragelse fik han ikke noget af. Der kunne komme ind i hans liv lige alt, hvad tid og lejlighed bragte. Men hvad han egentlig modtog af livet, var vanskeligt at sige, for han lignede nærmest sådan en stor hund, der ligger doven og bare ser ligeglad på det hele.

Da han var seksten år, kom han til landvæsenet. Han pløjede, spiste overmåde meget og drak ikke mindre. Levede i det hele et stærkt animalsk liv, hvor intet åndeligt kom op i ham. Efter nye fire års forløb tog han hjem til Thorsholm og tog fat på driften. Han forsøgte sig i studeopdrætning og bragte avl og indtægt ikke så lidt op. Hans selskab var prangerne som købte hans stude. I deres selskab blev der drukket en del på Thorsholm.

Som tingene stod sådan, blev han pludselig gift.

Hans hustru var datter af den rige købmand Lind i Vejle, eneste barn. På en skovtur, Linds gjorde til Thorsholm skove, så hun første gang Erik, der var til hest. Da han red forbi, blev dyret sky over den hvide dug på grønsværet, og det så ud, som skulle han kastes af. Men Erik beholdt magten over dyret. Så gjorde Lind rytteren en undskyldning og bad ham stå af og spise med dem. Erik takkede og stod af hesten.

Under hele måltidet sad Erik og slugte købmandsdatteren med øjnene. Hun var lille, ganske sart. Hele ansigtet var kun de to store øjne, der så så langt – langt bort under de fine bryn – sådanne øjne!

Da de så havde spist, gik de gennem skoven ind i haven.

Den var stadig forsømt. Krattet var vokset så højt og frit mellem lindene, at der var helt vildsomt og mørkt. Erik måtte slå grenene bort på deres vej.

Jomfru Lind gik varsomt, halv angst, bag efter de gamle. Erik blev veltalende: Han fortalte om Ellen Maag. På gården skulle de se hendes billede.

Se, der var lindene, hvorunder kongesønnen havde spist. Der havde han siddet – og der lå den gang humlehaven – og der –

Så holdt han inde forvirret …

Men den lille blege købmandsdatter spurgte ham, hvad der så blev af.

Hun druknede sig, sagde Erik. I graven der.

Nu måtte de se billederne i riddersalen. Tak, ja – det ville de gerne.

Da de kom derop, gik madam Lind og stirrede på alle de malede fruers stads, og gamle Lind talte, hvor mange billeder der var. Men datteren hørte på Erik. Der var en historie om hvert billede, og Erik fortalte. Og mens han fortalte, berusedes han af sit eget navn, der altid vendte tilbage, og han talte sig varm. Der var så megen fornemhed gemt i denne sal.

Jomfru Lind hørte stille, og Erik blev ved at fortælle.

Det var en admiral, der havde kæmpet på et fremmed hav. Og han *der* havde været rigets marsk.

Erik så hen på jomfru Lind.

– De hører ikke efter, sagde han. Hun stod og drømte med hænderne foldede.

– Jo, sagde hun og gyste lidt, jeg hørte godt. Og hun pegede på et billede og sagde: Det var jo ham, som blev halshugget?

Det begyndte at mørkne. Den gamle købmand var blevet træt af alle de gamle excellencer, og han og konen gik ørkesløse rundt og talte spindevævene og laserne i tapetet. Så mærkede de, der var ekko i salen og begyndte at råbe omkap.

Erik og Marie var også blevet færdige med billederne. De kom ind i tårnkammeret.

Marie havde aldrig før set svinelæderstapeter og så tunge egetræsstole, at hun knap kunne flytte dem. Erik fortalte, at lampetterne var fra Venedig – men al forgyldningen var gået af – de var helt brune.

– De var present fra en doge.

– En doge?

– Ja – så gamle var de.

Marie gik hen til vinduet og faldt ned i en stol. Hun skrev i tanker sit navn i støvet i vindueskarmen; ingen af dem talte.

Så sagde hun: Hvor her er kvalmt, og Erik slog vinduet op. Udenfor lå haven mørk. Duften fra lindene løste og løftede sig under den dugvåde kølighed og steg op imod dem. Marie bøjede hovedet frem:

– Hvor det dufter, sagde hun. Hvor her er smukt.

Hun støttede ansigtet mod vinduessprossen og stirrede ud i haven.

Hun mærkede, at Erik bøjede sig dybere ned over hende, og hun følte hans ånde over sin kind. Hun skælvede, men flyttede sig ikke.

Erik åndede knap. Han stod hende ganske nær og turde ikke berøre hendes hår med sin hånd, mens han skælvede som hun.

Så hørte de nattergalen slå i lindegangen.

Da der igen blev stille, rejste Marie sig pludselig. Hun vidste ikke af, hun havde grædt. Men Erik nærmede sig hendes ansigt i mørket, og han tog om hendes hoved med begge hænder og kyssede tårerne bort fra hendes kinder.

Hun gjorde ingen modstand, lagde kinden ind til hans; så nærmede Erik sine læber til hendes, og han berørte dem flygtigt, i let svimmelhed.

– Marie – hvor er du – Marie ...

Den gamle købmand råbte, og Erik slap hende. De vekslede ikke flere ord, før Linds kørte bort.

Erik stod ved leddet, da vognen kørte. Da så Maries slør forsvandt bag omdrejningen, vendte han sig, og mekanisk gik han tilbage til tårnet. På stentrappen blev han stående, og han lænede sig et øjeblik til gelænderet.

"Hvor det dufter," – han hørte hendes ord igen: "Hvor her er smukt."

Og atter og atter sagde han de samme ord.

Men da han vågnede op foran det åbne vindue i tårnet og følte natteluften mod sit ansigt, kastede Erik Maag sig ned i karmen og hulkede som et barn. Han fattede om vinduessprossen med begge hænder, og han hviskede hendes navn, igen ... igen ... og han kyssede med hede læber det kolde træ.

Om morgenen lå han sovende udover karmen. Han vågnede ved, at solen stak ham i nakken. –

Erik var forelsket.

Og det var en egen tung og hjælpeløs forelskelse, som helt tog vejret fra ham, og som næsten indjog ham frygt. Det tog rent legemligt på ham: spise kunne han ikke, og driften havde han ingen lyst til. Han sad bare i lindegangen med det brændende hoved i hænderne og tænkte altid det samme om igen, og han klyngede sig til de samme billeder, og han gentog de samme ord. Han blev bleg, og sove kunne han heller ikke.

Den tredje morgen sadlede han sin hest og red ud ad vejen til Vejle. Han måtte tale med Marie.

Ialfald måtte han derind – ind, hvor hun var. Og som om hans længsel ikke kunne vente nu, da beslutningen var tagen, jog han den jyske hest frem, så den badedes i sved og fråde.

Han *måtte* se hende, bare at *have* set hende og så ride hjem. Om det så kun var *i smug* at se hende.

Bare at komme hende nær.

Så følte han varmen og ynkedes over dyret. Sveden drev af det. Og han standsede for at lade det puste; ville så ride videre. Men dyret måtte dog gå langsommere.

Hvad ville han så hos Linds? Lade sig takke for sidst. For andet – nej – andet turde han ikke … Dyret gik helt langsomt. Tøjlerne faldt Erik af hænderne.

Så da han nåede byens mark, vendte Erik dyret. Men da han kom op på bakken, drejede han hovedet. Der lå byen – – og der … omtrent ved kirken – lå Linds gård … Ja, der med skorstenen.

Så red han hjemad. Og han red rundt i skoven den hele dag, dyret lod han græsse lidt på Haraldhus eng, steg så igen til hest; red rundt, snart mellem træer, snart ad veje, tænkte ikke derover. Da aftenen kom, holdt han igen på bakken ved Vejle.

Solen var gået ned og de blålige skygger fra skoven gled langsomt hen over markerne. Åen skinnede gennem engene. Erik følte sig så uendelig træt.

Han stod atter af og førte hesten ved tøjlen og pludselig vaktes han ved at høre byens stenbro under dens hove.

Han blev ved at gå ved siden af hesten; tavs gav han dyret til gæstgiverens karl og gik om ad gyden langs haverne.

Der lå en duft af tjørn og syrener. Ganske tyst, thi alt var til ro.

Han løftede klinken til Linds have og sneg sig derind.

Han listede sig frem, og kom han til en lysning, sneg han sig, bøjet, tæt langs med buskenes skygge. Hans hjerte bankede, han trykkede hænderne mod sit bryst, og han blev angst for lyden af sine egne skridt.

En hund gøede i huset, og han fo'r sammen som en tyv. Han hørte skridt i gangen. Han trykkede sig op imod buskene og så Marie.

Han kunne ikke tale. Han stod med bøjet hoved og hænderne knuget sammen, som om han foldede dem.

– Hr. Maag – hvad vil De her? Marie talte sagte og strakte hænderne afværgende frem: Hvorfor er De kommet?

Men ved lyden af hendes stemme så Erik op. Der lå tusind bønner i hans blik. Og med et suk sank hans store legeme ned foran hendes fødder.

Og mod hendes kjoles sømme trykkede han sine læber, mod hendes hænder, mod jorden, hvor hun stod – i elskovssyg tilbedelse.

Marie ville gå og sagde: Maag – men Maag ... med en stemme fuld af gråd.

Så lod hun armene slapt synke ned på hans skuldre.

Den næste dag bad Erik Maag gamle Lind om Maries hånd. Lind gav sit samtykke og lovede at holde brylluppet til efteråret.

Til den tid drog Marie ind på Thorsholm som Eriks brud. Det meste af huset var istandsat for gamle Linds penge; der var nye rammer om slægtsbillederne, og alt det gamle skrammel havde Marie ladet pudse op. Hun havde også fået ladet hugge to nye

ulve til indkørslen, for både skjoldene og våbenet var for længst faldet de gamle af kløerne.

Det var slægtsglansen, som havde betaget Marie. I denne store og øde sal, hvor hun havde vandret med Erik, der havde jo alt det levet, hvorom hun havde læst. Her havde de færdedes, hendes drømmes helte, her de stolte fruer. Og de var alle af Eriks slægt.

Så gled han så sikkert ind i hendes sind, i selskab som han kom med alle hendes drømmebilleder, der blev levende; og på det blev hun hans hustru.

Ægteskabet blev lykkeligt. Erik bar hende på hænder.

Da Marie blev frugtsommelig, gik hun dag efter dag med sin mand under riddersalens billeder for at vælge navnet til den søn, hun bar under sit hjerte. Efter de berømmeligste måtte han opkaldes.

Men da tiden kom, fødte Marie en datter og døde samme dag.

Eriks sorg var så voldsom, at de frygtede, han skulle miste forstanden. Barnet ville han ikke se.

Da det var svagt og skrøbeligt, lod madam Lind det hjemmedøbe og gav det i dåben navnet Ellen. Hendes eget navn.

Hun skaffede det en amme og sørgede i det hele for barnet, hvad der var nødvendigt nok. For Erik var bare opslugt af sin sorg og tænkte kun på gravmælet til Marie. En stor marmorsten blev rejst midt i granlunden i Thorsholm skov, og under det marmor lod Erik sin hustru begrave. Der hvilede hun bag et kostbart gitter, med de Maagers kronede skjold over navnet Marie.

Men da madam Lind var rejst, var der just ikke mange, der brød sig stort om lille Ellen.

II

Ellen Maag var tolv år, udviklet som børn er flest i hendes alder, smal over skuldrene og lidt opløben. Men hun havde, Ellen, en egen måde at bære hovedet på, sådan lidt på skrå, med nakken en smule tilbage – som var ældre end årene. Folk sagde, hun var et trodsigt barn. Det var dog en trods af en egen art. Helt stilfærdig. Da ingen befalede over hende, havde hun forresten heller ingen at lyde. Men hændte det hos lærerinden, hvor hun læste med justitsrådens døtre, at en eller anden kom hende for nær og kaldte hende for "prinsessen" – hendes øgenavn – så kunne der vel komme et glimt i Ellens øjne, som gjorde den højttalende bange. Ellers var hendes øjne mærkelig døsige, med halvlukkede og tunge låg. Og blikket var besynderlig svømmende vagt, som så det ikke, og sad hun hen og glemte sig i tanker, kunne det blive forunderligt stirrende – lige som en søvngængers.

Barneøjne var det ikke.

Forresten havde Ellen heller aldrig rigtig været barn. Hun havde gået dér hos bedsteforældrene, hvor madam Lind forkælede hende, og gamle Lind så op til hende med en underlig trælsk respekt, fordi hun hørte med til "dem på Thorsholm" og hed Maag.

Gamle Lind var en særling.

Han var hjemmehørende i Norup ude ved Thorsholm; de sagde, han begyndte med at vogte kvæg. Vist er det, at helt tomhændet var han, da han kom ind til Vejle og gik gårdskarlen til hånde hos Kruses. Men siden blev han selv karl, og han fik det store ord både ude og inde. Han var også en smuk knøs at se

til og ferm til sin gerning, og der blev snakket både det og det om ham og madam Kruse. For hun var ung endnu, og Kruse var henved de halvfjerds.

Men hen i årene så man jo nok, det kun var sladder, for da tiden gik, og datteren Ellen voksede til, lånte Niels, der nu havde taget navnet Lind (egentlig hed han jo bare Niels Mortensen) og forestod kramboden, Ellen mange venlige øjne og folk talte meget om de to.

Så en smuk dag blev der bryllup hos Kruses i huj og hast: det var gået galt med jomfruen. Gamle Kruse mærkede ikke stort til det hele, han var blevet så svært gammel, men madammen græmmede sig, så hun blev gråhåret, og der var dem, der sagde, hun var ikke rigtig ved det lige fra den bryllupsdag.

Året efter døde hun, og Lind tog hele styret. Hans kone blev så sær efter moderens død, besynderlig lyssky og skræmt. Så skaltede manden, som han ville, og de blev rigere dag for dag.

Fem-seks år efter brylluppet brændte det for Lind. Han havde længe ønsket, det ville tage fat i den gamle kasse, og så *tog* det fat en stormfuld augustaften, inden kornet endnu var kommet i hus. Alt var derfor så heldigt, som muligt; det værste var, at gamle Kruse brændte inde, men han ville jo alligevel nok være død inden længe.

Lind byggede alt op fra nyt – assurancen havde været meget høj – og gjaldt nu for byens rigeste mand.

Noget efter blev Marie født. Hun fik den bedste opdragelse, der kunne skaffes, og hun kunne vikle faderen om en finger. Så giftede hun sig med Erik Maag og døde.

Al forkælelsen overførtes da på hendes datter. Og Ellens forkælelse var af en egen art. For det var, som om al

bondekarlens servilitet overfor sit herskab vågnede hos gamle Lind overfor datterdatteren. Han levede så at sige evig med huen i hånden for sit eget barnebarn. Tjenestefolkene kaldte hende frøken; hun havde sit eget værelse, hvor de Maagers skjold prangede både over spejle og på puder, og Lind holdt af at kalde hende for spøg: Deres Nåde, lige fra den dag, hun var blevet indskrevet i Vallø.

Således blev Ellen forkælet af begge bedsteforældrene: Af den ene pyldrende forknyt, af den anden underlig brammende: og det hele virkede ejendommelig på barnet.

Hun kom til at stå bedsteforældrene fjernt og følte sig tidlig som noget andet og bedre end de. Mod bedstemoderen kunne hun nok være kærlig. Men når madam Lind, hvad så ofte hændte, sad stille hen og græd, og Ellen rejste sig fra forhøjningen, hvor hun sad, og gik hen og kyssede hende og klappede hende på hendes hvide hår og trøstede hende, da var der dog altid i hendes kærtegn noget overlegent, næsten noget nedladende.

Med bedstefaderen talte barnet sjældent. Hun foragtede ham med børns instinkt. Måske skyldtes det også noget forholdet til Thorsholm.

Gamle Lind havde altid kun haft hån til overs for Erik Maag, og han så i Ellens fader ikke andet end "fattigkarlen", der snart måtte gå fra gården. Den gamle pengepuger hævnede sig på faderen for al trælskheden mod datteren. Han kaldte just ikke Maag med de kønneste navne i barnets nærværelse.

En dag kom der ved middagstid ridende bud fra Thorsholm med et brev, anmodning om et øjeblikkeligt lån. De anmodninger kom altid som lyn og måtte følges straks.

– Så, nu skal han igen på porten, får han ikke penge, sagde Lind.

– Hvormange er det denne gang? spurgte madammen.

– Å, Satan – han slog til tallerkenen – og så kan den usselhund ikke en gang hente dem selv ...

– Mener lille bedstefa'er papa, sagde Ellen, hun havde rejst sig.

Lind så lidt over på hende.

– Så kan jeg bringe papa pengene. Vil bedstefader måske la'e spænde for? Og Ellen gik fra bordet, purpurrød. En time efter kørte hun til Thorsholm i kaleschen.

Da var hun tolv år.

Forresten kom hun sjældent til Thorsholm. Faderen havde igen slået sig på prangerne, og det gik ofte lunt nok til på gården. Han rejste også rundt til alle markeder og drog tit til kros – man måtte altid gøre en del for bedriftens skyld.

Rødkindet var han blevet og meget svær.

Kom Ellen til Thorsholm, var hun mest alene. Hun gik rundt på gården og i huset; sin bedste tid tilbragte hun i riddersalen. Den gamle pige, som havde oplevet hr. Christens tid, og havde sin viden fra Jacques, fortalte hende vidt og bredt om billederne. Meget af, hvad pigen fortalte, forstod Ellen slet ikke, men *det* vidste hun, at alle de store mænd var af hendes slægt, og når hun siden kom hjem til Vejle, fyldte hun alle bøger med storheden fra Thorsholm.

Den skønneste historie, det var den om dronningen; hun gyste så angst, når hun hørte den, og hun syntes, hun kunne se blodet fra Erik Maags hals, så rindende ned over kniplingerne. Men altid og altid ville hun alligevel høre historien igen.

Hun fik lov til at gå, hvor hun ville i huset. Kun i det østre tårn var der lukket af. Det var den gamle herres værelse, og der kom ingen ind. Pigen sagde, der spøgede det.

Faderen var oftest ude; når han en gang imellem var hjemme, var han tit i et mildt sørgmodigt lune. Så gik de sammen ned til moderens grav.

Den lå i haven. Man gik langs med bækken gennem bøgelunden indtil det mørknede, og stien snoede sig mellem granernes slanke træer, hvor der var ganske tyst.

Der på en åben plads lå graven. Der var et flor af roser foran marmormonumentet.

Faderen viste Ellen gravstenen og lod hende læse indskriften for sig.

– Læs den igen, sagde han. Og Ellen læste:

MARIE AF MAAG

FØDT DEN SJETTE AUGUST 1829.

DØD DEN FEMTE NOVEMBER 1851.

ELSKET UD OVER GRAVEN.

indtil hun var ved at græde.

Så gentog Maag det sagte, satte sig på græsbænken ved stenen og glemte barnet.

Ellen så på ham, gik til og fra, klappede ham og stirrede igen på monumentet med det store våbenskjold. Tilsidst begyndte hun at kede sig, og spurgte om det og det og fik intet svar. Så kunne det hænde, hun blundede lidt i sommervarmen, med hovedet op til marmorstenen, mens myggene summede.

Når hun da vågnede ved en susen i granerne, fo'r hun op.

– Fa'er, sagde hun og tog i ham: Fa'er.

– Hvad vil du –

– Skal vi ikke gå hjem? Det bliver mørkt.

– Så? Ja det er blevet silde.

Og de rejste sig og gik bort mellem granerne.

Andre dage kunne Maag være livligere.

Han tog Ellen med sig på køreture rundt i egnen. Hun var altid angst for de køreture. De holdt så tit, så ved den gård og så ved den, og mens Ellen kom op i storstuen og fik klejner og kirsebærvin, blev faderen i mellemstuen og drak velkomst. Angst lyttede hun efter når de klinkede.

– Kom, fa'er, sagde hun: Vi skal hjem.

Ud på eftermiddagen gik Ellen ikke mere ind. Faderen var så rød og så højrøstet. Hun var bange for hans øjne.

Hun blev i vognen og hun trykkede sig rystende op i et hjørne af kaleschen i dump og fortvivlet angst. Når så faderen kom ud, rødblisset og stortalende, sad Ellen stum, uden at svare, med tørre øjne. Gråden stemmede op i hendes hals.

Og faderen blev ved at snakke op, indtil han snorkende faldt sammen.

Men vågnede han ved et skump af vognen, råbte han til kusken om et ny holdested, og om aftenen sluttede han af i en kro.

Da ventede Ellen i vognen. Men når faderen blev for længe borte, kunne hun ikke blive siddende derinde. Hun slog overlæderet tilbage, og hun sneg sig sagte ud af kaleschen. Hun gøs ved at høre støjen fra skænkestuen, og i skyggen af vognen gled hun hen til huset. Hun skelnede faderens stemme mellem de andre og skælvende krøb hun op, holdt sig fast på

kælderhalsen, og så ind i gæstestuen med ansigtet trykket mod ruderne.

Der sad han – å hvor han lo – med hånden i lommen og udspilede ben … vesten var knappet op. Han lo, så han rystede og signetet hoppede på maven …

Ellen hørte hans latter, og hun slap kælderhalsen og faldt sammen og satte sig på en sten i skyggen. Hendes hjerte var koldt af en ubeskrivelig kummer.

Så rejste hun sig, sneg sig tilbage til vognen, løftede overlæderet og gemte sig i mørket for at græde.

Der var dog også lyse minder fra Thorsholm.

En gang i julen – Ellen var allerede tretten år – hentede hendes fader hende uventet om morgenen. Der var en heftig ordstrid, inden de kom afsted. Ellen græd, bedstemoderen græd, og gamle Lind skændte. Men så fik hun sin pelskåbe på og kørte.

Faderen talte næsten ikke på turen; da de kom hjem havde han mange pakker med i vognen og meget at ordne.

Ellen var så vant til at være alene. Hun gik ned til sin moders grav med en krans af kristtorn, den gamle pige havde bundet, og så langs med vejen til Nørup.

Maagernes familiebegravelse var der i kirken, i kælderen, under koret. Gamle Linds forældre lå begravet på kirkegården, med et prunkende kors, sønnen havde rejst på graven. Ellen havde blomster med fra Vejle og lagde dem på gravstedet.

Hun stod og læste sagte navnene, Morten Nielssen og Ane Pedersdatter og indskriften, et langt skriftsted. Så gik hun hen til kirken ved koret, hvor gravkapellet var, og hun lagde sig ned på sneen for at kigge ind ad det gitrede vindue. Der kom en

muggen luft ud fra mørket. Og pludselig løb hun tilbage til Linds grav, samlede blomsterne sammen, hun havde ordnet om korset, og hurtigt, en for en, kastede hun dem ind gennem gitret til Maagerne.

Da kun kom hjem, spiste hun alene. Hun spurgte ikke, hvor faderen var, eller om han var kommet. Hun vidste, hvor han plejede at være ... Hun sad alene ved bordet i den store stue, spiste og lod pigen tage ud. Den gamle gik forbi, talte til hende og søgte at klappe hendes hår; hun drog hovedet bort.

Hun satte sig i dagligstuen foran ilden. Hvor den slikkede brændet ...

– Hvor var han dog? Mon han dog ikke kom hjem?

Hun begyndte at gå op og ned ad gulvet med hænderne på ryggen. Hun virrede med hovedet, som jog hun fluer fra sit hår, og hun trampede hårdt i, når hun gik.

– Hvorfor havde han så hentet hende – hvorfor? når det blot var, for at hun skulle se ...

Hun satte sig igen foran ilden, gav sig igen til at vandre.

Så just, da hun drejede om ved vinduet, kom faderen ind med lys. Det blændede hende.

– Er du kommet? Hun kunne næppe tale, så glad blev hun. Jeg troede ...

Hun mærkede, han havde ikke drukket.

– Å – at du kommer hjem.

Han lo:

– For jeg har slet ikke været ude – sagde han: Jeg har kun gjort i orden til iaften.

Ellen så på ham.

– Til iaften?

– Ja, ser du ikke, hvor jeg er fin, sagde han: Vi holder fest idag, i riddersalen. Faderen havde sort kjole på og hvidt slips.

– Men vi to alene, fa'er? Ellen lo: Det havde hun aldrig hørt.

– Vi to alene. Ja, der er færdigt, sagde han. Han bød sin datter armen og gik over gangen. Pigen ventede og slog døren op.

– Men, fa'er. – Ellen slap hans arm, – har du tændt i kronerne – ...

Hvor det strålede.

– Ser du ikke din moders billede? sagde Maag.

– Jo, der var det. Det er nyt? sagde hun.

– Men, fa'er, når har du fået det?

– Ja, jeg har fået det malet, sagde faderen. Han havde foldet hænderne og stod foran sin hustrus billede.

– Hvor hun er smuk, sagde han. Det ligner hende. Således så hun ud.

Han stod længe, og pludselig dækkede han ansigtet med sine hænder og græd.

Ellen gik hen til ham. Han mærkede hende ikke. Men da hun hviskede: Fa'er, og lagde sit hoved ind til hans bryst, sænkede han hænderne; de faldt ned på hendes skuldre.

– Hvorfor skulle hun også dø, sagde han, og – – jeg blive – sådan.

Ellen sagde intet, hendes øjne blev fulde af tårer, og hun knugede sig fast ind til sin faders bryst.

De græd, støttet til hinanden. Så begyndte han gennem gråden at fortælle hende om hendes moder, om deres liv, om hendes skønhed og deres første møde.

Og mens de talte, gav de sig til at gå op og ned ad gulvet ved siden af hinanden, han holdt sin arm om hendes hals.

Han førte hende ind i tårnet og viste hende vinduet, hvor de den aften havde stået; stedet i karmen, hvor hun havde ridset sit navn. Og hun havde lænet sit hoved *der* mod sprossen, og han havde slået vinduet op.

– Men da var det sommer, sagde han. Han satte sig på den højryggede stol ved vinduet og så ud. Månen var kommet op. Dens skær lagde en blålig glans hen over plænernes sne.

Maag støttede sig til karmen og stirrede længe ud. Ellen så, at han græd pány, og hun sagde:

– Her er koldt, lad os gå ind.

– Ja, det er koldt. Maag vendte sig og uden at tale vendte de tilbage til salen og begyndte atter at gå op og ned. Faderen talte om billederne og udpegede de enkelte og fortalte deres historie.

Han havde tjent ved hoffet og *han* været rigets marsk. Hans frue, damen der, med bønnebogen og de store øjne – hun var kendt som den skønneste kvinde i landet.

Ellen havde lagt sin arm i faderens; pludselig standsede hun og pegede på et billede på den modsatte væg. *Hun* ligner mig, sagde hun. Ikke sandt?

– Dig – hvem? det var Ellen Maag, som han så. Sorgfuld, med rosenkransen i de hvide fingre og – – hans datters øjne løftede fra bogen.

Han blev stående betaget.

– Hvad hed hun? spurgte Ellen. Og da han ikke svarede, sagde hun igen:

– Var hun ulykkelig, fader?

Faderen slap hendes arm og vendte sig: Det er Ellen Maag, sagde han.

Da de havde spist, gik han ind og hentede et gammelt skrin af skildpadde med forsiringer af sølv. Det var en gave fra en af Frankrigs konger, kostelig indlagt, med et kongekronet L. på låget.

Skrinet var fuldt af gamle smykker, brede halskæder og bælter med ædle stene, resterne af de Maagers glans. Han fortalte, hvem de havde tilhørt, og når de var skænket.

Ellen så på smykkerne, som de lå der strålende i rad på bordet, og hun begyndte at sammenligne og veje dem i hænderne. Hun følte næsten ærefrygt, når hun tog dem. Der var gyldne spænder med de Maagers navnetræk sammensat af funklende stene, og kæder, hvor slægtens eget skjold vekslede på de sammensatte led med de Billers og Hvidernes stjerner. Der var ringe og bånd til armen og rosetter til atlaskes sko.

Så rev Ellen pludselig håret ned, så fletningerne faldt om hendes skuldre, og hun fæstede hurtigt et par kæder om hoved og hals.

– Hvad vil du, sagde faderen.

Hun lo og løb ud.

Maag havde rejst sig og gik frem og tilbage. Han så på sin hustrus billede og vendte sig igen til Ellen Maag. Denne lighed forfulgte ham.

– Hvorfor blev hun også kaldt Ellen? Der var navne nok – man havde burdet kalde hende Marie.

Han gav sig igen til at gå.

Men egentlig lignede de alle hinanden, portrætterne. Det var den samme mund, fyldig rød – lysten og træt, det samme blik

under tunge låg hos dem alle. – De var sådan, kvinderne af de Maager – – –

Han begyndte at sammenligne, at ville finde ligheder, syntes så, at nogen mumlede bag ved ham og drejede hovedet.

Han så datteren ligge foran Ellen Maags billede ... Der lå hun foran sin navnes maleri, med løftet blik over bønnebogen, sort indhyllet, med rosenkrans mellem de foldede fingre – som om Ellen Maag var steget ned fra sin ramme.

– Ellen, Ellen.

Han fo'r hen imod hende og rev rosenkransen ud af hendes fingre og stødte til hende, så hun faldt om på gulvet.

Ellen gav sig til at le, sprang op igen og kastede salmebogen: Kan du så se, jeg ligner hende, sagde hun og lo stadig og lod sit sorte gevandt slæbe henad gulvet: Vi havde jo det tableau hos justitsrådens ifjor anden juledag.

Maag besindede sig og tav.

Men lidt efter slukkede han riddersalens lys.

Et par dage efter kørte Maag Ellen hjem til Vejle. Når Ellen kom tilbage fra Thorsholm, var hun altid tavsere end sædvanlig og talte ikke med nogen. Var det sommer, søgte hun ud i haven i lysthuset, som madam Lind kaldte "hendes moders lysthus". Hun ville ikke spørges ud om noget på Thorsholm, og hun kunne ikke holde ud at se på bedstefaderens grå klædeskasket og den rødbrune paryk, som sad skævt.

Hun hadede butikken mer og mer: den fedtede og mørke bod med sine sild og sine uldne tørklæder og den evige stank af skråtobak og gammel lampeolie. Og bønderne, der trampede ind med deres træsko og skændtes om tøndemålet eller pruttede om et stykke sirts. Undertiden, når hun kom derind,

for at hente et stykke papir eller avisen, kunne hun standse i døren og lytte til en handel. Det var en kone, som pruttede om to skilling, og svendene bandede og svor, at det var det billigste køb. Og så tilsidst, når konen var kommet hen til døren, kaldte svenden hende tilbage og slog den ene øre af; og konen vendte tilbage og følte igen på tøjet med: "Næ" – og "Ili'eveller" – og kampen begyndte igen om den sidste skilling –

Men ville hun så ikke handle, og var hun med sine pakker allerede helt ude på trappen, gav svenden køb og konen fik tøjet.

En dag spurgte Ellen svenden: Sælger vi det da uden fortjeneste?

Svenden lo: Nej, det var sat fire skilling op for prutningen. vi kender da nok Maren Peer's.

Ellen så på ham. Ved bedstefader det? spurgte hun. Svenden kunne slet ikke svare for latter. Så er det bedrageri, sagde Ellen. Siden den tid kom hun aldrig mere i butikken.

Om aftenen efter, at hun var kommet hjem fra Thorsholm spurgte bedstefaderen hende, om hun havde bragt blomsterne op på kirkegården.

Ellen lod, som hun ikke hørte det. Hun havde ikke talt til bedstefaderen, siden hun kom hjem. Men han spurgte igen:

– Bragte du blomsterne op?

Hun blev en smule rød: Ja, jeg bragte dem.

– Var der megen sne? spurgte Lind igen.

– Jeg ved ikke. Pludselig så Ellen op: Men jeg lagde dem ikke på jeres grav, sagde hun.

– Ikke på graven? han flyttede piben, hvor Satan da?

Hun så lige på ham: Jeg kastede dem ind i hvælvingen, sagde hun.

Gamle Lind blev meget rød og tog piben af munden, men så betvang han sig og tav lidt. Var du osse denne gang *ude at køre med din fader?* sagde han langsomt.

Ellen forstod ham: Nej – hendes stemme var rolig – det var for koldt, lille bedstefader. –

Nogle måneder ind i dette år just som Ellen havde fyldt tretten år, døde madam Lind. Den sidste dag, hun levede, kom justitsråden derned, og der blev talt længe inde i sovekamret. De sagde, der var blevet opsat testamente, som gjorde Ellen Maag til arving af det hele, når gamle Lind en gang var død, men rigtig besked vidste ingen.

Der var blevet ganske stille i huset. Butiksklokken gik ikke mere; svendene sad hver i sin krog med albuerne på disken og gloede måbende på folk, som gik forbi, stadig på det andet fortov, og skævede til vinduerne.

Inde i stuerne gik pigerne på hosesokker henover tæppestrimlerne fra dør til dør.

Og under stilheden hørte man en ustandselig dikken af alle urene ligesom om natten.

Ellen var forskræmt. Hun havde fået den gamle salmebog i hænderne, og hun sad og stirrede på dens store skrift uden at læse. Men en gang imellem tog hun fart og gav sig til at mumle versene.

Så blev hun kaldt ind.

Da hun kom ind i kamret og så bedstemoderen, ubevægelig på den hvide seng, greb hun krampagtig om dørstolpen og ville vende om.

Bedstemoderen vaktes ved støjen: Er det dig? sagde hun stille. Er du bange for mig? Ellen blev stående.

– Kom herhen. Ellen gik, og hendes hænder sank klamme ned i bedstemoderens hånd, som raktes frem imod hende. Nu er det ordnet, altsammen ordnet.

Bedstemoderen sukkede dybt, og hun løftede sin matte hånd op imod hendes hoved og rørte hendes hår: Ellen – mit barn.

Hun følte den døendes hånd på sin pande og skælvede. Og fattende første gang alt, hvad hun nu skulle miste, sank Ellen Maag hulkende ned foran sengen.

– Bedstemoder, bedstemoder! Og i afmægtig sorg greb hun den døendes hænder og hun kastede sig frem over sengen: Bedstemo'er, hvad skal vi dog gøre? Bedstemoder, dø ikke –

Den døende løftede hovedet, begge de famlende hænder ville fatte om Ellens hoved, og hun nærmede hendes ansigt til sit som for at se. Lille barn, sagde hun, er du så bedrøvet? Hun faldt tilbage med et smil om sin mund. Jeg havde ikke troet det. Tak, sagde hun. Gå nu.

Ellen rejste sig, men bedstemoderen greb igen hendes arm og tvang hendes hoved ned mod sit ansigt og forsøgte at tale. Så var hun død.

Vågekonen fandt Ellen på gulvet, besvimet udstrakt foran sengen med hendes bedstemoders lig.

… Ellens sorg var i de første dage heftig og urimelig. Hun ville ikke skilles fra liget, og hun fik krampe, da kisten blev bragt ud af huset. Efter begravelsen blev det bestemt, at hun efter sommerferien skulle hjem til Thorsholm. Maag ville forskrive en fransk guvernante fra Genève og antage en husholderske.

Hele sommeren, til hun tog bort, tilbragte Ellen sine aftener oppe på kirkegården ved bedstemoderens grav, og hun bandt hver dag kranse til at hænge om korset.

Så i slutningen af august tog hun hjem til faderen.

III

Ellen elskede riddersalen. Der kunne hun være alene. Hun kunne sidde med hovedet støttet i sine hænder den lange sommereftermiddag, fortabt i sine drømme uforstyrret.

Ellen var ikke lykkelig med sine femten år.

Den første tid hun var på Thorsholm, havde hun kæmpet med faderens svaghed. Hun var sammen med ham om dagen, hun var hos ham om aftenen, hun vågede over ham altid.

Hun havde ladet møbler flytte ind i værelset i det østre tårn. Så sendte hun guvernanten bort, og de to blev alene. Hun sad med sit arbejde, ansigtet bøjet ind under lampen; faderen røg med cognacsflasken foran sig. Det var Ellen, der talte. Alt det, hun *kunne* finde, løst og fast, blot hun vidste noget at fortælle … Maag sad og hørte, dorsk med albuerne på bordet, og gød røgskyer ud i strømme. Men når han så havde fået fat på glasset og ilfærdig tømt det og sat det ned, så kom der stødvis en hakkevoren, flovt-forfjamsket snaksomhed over ham, mens han blandede det næste glas, fik sukkeret opløst og sat smag.

Ellen dukkede sig dybere over arbejdet.

Så begyndte hun at spørge ham. Det var altid om moderen. Og der var aftener, han kunne glemme drikken; han gav sig til at gå op og ned ad gulvet, han talte sig ind i minderne, blev så atter tavs, mens han blev ved at gå. Og Ellen følte hvert minut som en jubel.

En aften, da hun bragte glasset ind, sagde hun, at hun ville lave hans toddy. Hun gjorde den ligeså stærk, som han plejede. Maag smagte på den: Du gør den kraftig, sagde han, meget for kraftig. Han blandede vand i. Meget for kraftig.

Og han sad og smækkede med tungen og åndede, som om det brændte ham. Det er jo ellers bare vand, man skyller ned, sagde han, for at fordrive tiden. Han blandede bagefter selv et glas: hun skulle smage. Rent sukkervand til tidsfordriv, sagde han og smilede med sit sky smil. Ellen rørte drikken med læberne.

Ellen holdt flere aftner drikken lige stærk, gjorde den først langsomt svagere. Faderen blev ved med sit: Ikke for stærk min pige, ikke for stærk, det er jo ellers bare vand, jeg skyller ned.

Og så en morgen fandt hun en tom cognacsflaske skjult i hans seng.

Hun kæmpede ikke mere; hun ville nu kun forsøge at skjule: dække, for at mademoiselle intet skulle erfare.

Mademoiselle havde fået en levende interesse for præstens 16-årige søn i Norup, hun gav ham timer. Ellen lod vognen spænde for, og mademoiselle kørte derned om eftermiddagen.

Så var hun alene, faderen var ude, taget ud fra om morgenen. Da kunne hun sidde på den samme plet i dagligstuen timevis og vente. Hun syede, eller hun havde taget en bog – men sytøjet faldt ud af hendes hænder og hun læste ikke. Hun sad kun ørkesløs og forstenet, og uden at hun vidste af det, kunne hjælpeløse tårer rulle ned ad hendes kinder.

Eller hun rejste sig og gik ind i riddersalen, hvor der var koldt med sneblomster på ruden. Men hun mærkede ikke kulden. Thi alt som hun gik, begyndte hun at brænde som i feber, mens alle årer bankede. Hun havde ikke ro og gik rastløs fra væg til væg.

Hun gav sig til at tale til billederne.

Og hun talte højt om sine sorger; hun gav sine lidelser ord; hun råbte i kummer. Å – hvor hun led, hvor hun led, hvor hun

dog led.

Hun rakte hænderne frem, hun græd, hun bad, hun besvor. Hvad kunne hun dog gøre ved sin fader? Det blev jo kun værre og værre, og alt, hvad hun gjorde, var forgæves, og alt, hvad hun bad, var omsonst – og hvad skulle hun dog gøre? Sig mig dog – hvad skal jeg gøre?

Men hvorfor hang de der også, når de ikke kunne hjælpe? De så jo dog, *hun* kunne ikke mer; de så jo dog, de havde næppe brødet, at alting var ved at smuldre væk – alt, både navnet og gods.

Men hun havde ingen skyld.

Og tilsidst måtte de sælge Thorsholm …

Ellen løste sit hår, som tyngede hendes nakke, og hendes kinder brændte. Men hun hørte op at græde. At sælge Thorsholm. Hun vidste, det måtte komme, men hun kunne ikke tænke det; det forstenede hendes gråd …

Men når det kom, så ville hun tage alle billederne ned ad væggen her, og hun ville skære dem ud af deres rammer hvert ét og hun ville brænde dem allesammen. – Og så først var hun alene; helt alene.

Så kom faderen hjem. Kusken hjalp ham ud af vognen og op ad stentrappen.

Hun hørte ham bande og vakle over mod væggen ude i gangen og le og snakke med sig selv. Hvor hans ansigt var rødt. Når han var fuld, ville han altid have hende om sig. Hun skulle sætte sig på hans skød, og han havde anfald af ømhed, hvor han klappede hendes hår – og kyssede hende og stirrede så stift på hende med dorske øjne.

Ellen sad bleg under hans modbydelige kærtegn.

Han fortalte, og han ville have mer at drikke – og hun var glad ved at kunne rejse sig og skænke for dog at komme bort fra hans skød – –

Så faldt han snorkende sammen, og han sov i stolen med det tunge hoved tilbage og vidt åben mund.

Men undertiden kom han slet ikke hjem. Mademoiselle var kommet tilbage og gået til ro. Alle på gården var i seng. Ellen ventede endnu. Hun sad alene i den store dagligstue og førte strikkepindene med sine febrilske fingre. Når hunden fo'r op i gården, eller vinden slog forbi ruderne, gøs hun og lyttede – nej – det var ikke ham, og hun blev ved at strikke og bevægede læberne mekanisk, når hun talte maskerne.

Og faderen kom ikke.

Hun begyndte at dække stykker over møblerne og at rydde op til natten, hun ville ikke blive oppe: hendes øjenlåg faldt sammen af træthed, og hendes lemmer var tunge som bly.

Men når hun ville tage lampen for at gå, lod hun sig igen falde ned i en stol og hun blev. Hun gled sammen i sædet, lukkede øjnene og blundede.

Hun vækkedes ved en støj: Er det dig, sagde hun og fo'r op. Hun troede, det var faderen.

Men det var kun Ole, som stod henne ved døren på hosesokker og krammede om sin kasket.

Hvorfor er De ikke i seng, spurgte hun.

Karlen svarede ikke, krammede bare kasketten: Det er sent – jeg venter på fa'er –

Ole vendte sig: Herren er ikke kommet hjem, sagde han sagte.

– Nej.

Der var igen stille, så sagde Ole endnu sagtere: Tillader frøkenen ikke jeg kører ud med vognen – der er så meget – glat på vejen.

Ellen blev blussende rød … Så vendte hun sig bort: Tak, hviskede hun.

Lidt efter hentede Ole Maag nede i Nørup Kro –

Til Vejle kom hun sjældent. De lange aftener, hvor faderen sad halvfuld over sin flaske, gik ikke hen uden åbenmundet fortrolighed. Det var alle rygterne om ildebranden og meget mer, givet i lattermilde antydninger, som Ellen langtfra alt forstod. Men hun fik dog næsten rædsel for bedstefaderen.

En aften, da Ole var kørt ud for at se efter Maag, fandt han ham med begge ben brækkede liggende i en grøft. Han løftede ham op i vognen og kørte ham hjem. Han havde ligget ved vejkanten et par timer, og benene svulmede voldsomt op. Lægen erklærede, det ville blive langvarigt.

Efter at Maag, der havde haft stærk feber den første tid, var blevet meget bedre, kom der en dag ridende ilbud fra Vejle for at hente Ellen. Den gamle Lind var blevet meget syg og ville se hende før sin død. Ellen ville først ikke tage bort, men da faderen ønskede det, rejste hun. Hun måtte blive der fire dage. Så blev det bedre med den gamle. Det skulle ikke være den gang, sagde han selv, da han igen kom til mælet.

Da Ellen kom tilbage, traf hun faderen meget bedre. Mademoiselle havde installeret sig ved hans seng.

Mademoiselle var en lille korpulent dame, som sagde, hun var fyldt en og tredive år, og som ved hjælp af pudder, falske

tænder og et sæt nakkekrøller kom til at se ud, som om hun var i nærheden af de fyrre. Mademoiselle påstod, hun var af meget gammel familie, og hun plyndrede Dumas' romaner for at forklare sin nedstamning fra korstogene.

Når hun fortalte, flød hun gerne ud i gråd over sin egen veltalenhed, og smurte så tusch og sminke rundt i ansigtet med sine ringbesatte fingre.

Hun titulerede Napoleon "forbryderen fra St. Helena" og slog korsets tegn, når hun nævnede Robespierre.

Sådan var mademoiselle.

Denne dame fik efterhånden megen færdighed i at lægge Maags puder til rette bag ryggen og i at læse ham i søvn med Lamartine.

Ellen lod hende skalte, som hun ville.

Men en aften, da hun kom hjem fra moderens grav, kunne faderen næppe tale: han lå halvdrukken og lallede.

Cognacsflasken stod på bordet ved sengen.

– Hvem har givet dig flasken? spurgte Ellen.

Faderen stammede og gav sig til at klynke.

– Hun har sat den her hen – og vi er – ja – vi er jo svage ...

– Hvilken hun?

– Ja ... Mamsellen, men ... jeg vil ikke sætte ... splid ... for ...

Fra den dag hadede Ellen Maag guvernanten.

Alligevel tog damen fra korstogene mer og mer rådighed over Maag og over huset, og folk talte allehånde. Men Ellen hørte intet eller ville ikke. Hun var begyndt at gå til præsten og skulle konfirmeres til november. Det var sent nok, siden hun allerede var fyldt de seksten år.

– – Ellen og mademoiselle læste i havestuen. Ellen var kommet ned før timen og sad ude på trappen på trinet og stirrede ud i sollyset.

Hun følte heden over sig som en mat ladhed, og hun fulgte med blikket, mens hun sad og døsede, insekterne, der virrede, og hun åndede dybt for at fange jasminernes duft fra busketterne.

Der var i den sidste tid kommet denne ladhed over Ellen.

Der var intet mer, som kunne binde eller fæstne hendes opmærksomhed, og hun var altid adspredt. Det var rent ud besynderligt, hvor alt distraherede hende: et insekt, som fløj forbi, et blad, der faldt til jorden. Så fulgte hun bladet, som det dalede, og bogen hun læste, gled ned ad hendes skød, uden at hun mærkede det.

Hun bare drømte – sad hen og drømte.

Men vågnede hun op, vidste hun ikke, hvad hun havde tænkt og følte blot som en mattende tyngsel ligge over sig. Og hun var altid træt, gad ikke gå og intet foretage sig.

Hun græd ofte og med ét, når hun sad, fo'r hun med hånden til hjertet, sådan gav det sig til at banke. Hun blev rød og hvid uden grund; altid havde hun sting, var stakåndet og fik blodet til hovedet.

Hun havde i den sidste tid kastet sin kærlighed på en grå kattekilling, og hun kunne sidde timevis med det lille dyr i skødet og klappe den og kysse den på snuden. Om natten sov den ved fodenden af hendes seng. Ellers var hun ikke overdreven ødsel med kærtegn.

Der kunne gå dage, hvor hun ikke talte til sin fader, og når middag var ovre, gik hun oftest bort fra gården, ingen vidste

hvorhen. Så gik hun ad vejen gennem haven ned til skoven. Der var noget borte en bakke, hvorfra man kunne se havet som en skinnende, blå stribe langt ude i horisonten bag lyng og marker. Der lå hun så halve dage med ansigtet op i solen og stirrede. Eller hun krøb op i et af de store lindetræer i haven, og, gemt mellem grenene, sad hun timer igennem, halvt fortumlet af den sødlige duft.

Sådan underlig lad og sansetung og dovenadspredt var Ellen blevet i den sidste tid.

Ellen blev vækket af mademoiselles stemme, der skreg op i fistel inde i havestuen, og hun rejste sig for at gå op ad trappen.

– Som sædvanlig for sent, sagde mademoiselle, der sad ved bordet.

Ellen svarede ikke. Hun satte sig uden at se på lærerinden og åbnede bogen. Det var Jocelyn, sagde hun.

Hun læste søvnigt nogle vers; når hun blev rettet, sad hun og legede med sine fingre.

– Jeg ved ikke, om *ma petite* hører efter, sagde mademoiselle.

Ellen svarede ikke; men blev bare ved at læse. Mademoiselle tog med nervøse tag til håret og sagde:

– Nej, De forstår ikke skønheden. Ellen svarede ikke.

– Kan De det udenad?

Ellen lukkede bogen og, stadig med pillende fingre, hovedet dukkende, begyndte hun forfra, udenad.

Hun plaprede nogle vers og så pludselig op. Hun tav i et sæt, og blev siddende ufravendt stirrende på mademoiselles bryst.

Et Jocelyn arrivant – – –

Mademoiselle ville hjælpe hende:

Et Jocelyn arrivant – – –

men hun stammede, holdt op … *et Jocelyn* …
og ganske forpustet under Ellens blik, der blev ved at hvile ved smykket på hendes bryst, sagde hun:

– Jeg har fået det igår.

Ellen var meget bleg.

– Det er en present af Deres papa.

Uden at vende øjnene bort, drog Ellen vejret dybt:

– Mademoiselle har misforstået papa. Hun strakte hånden frem og sagde:

– Tag det smykke af.

Mademoiselle mimrede et par lyde og løftede hånden for at løse det:

– Nej, han har givet mig det – det er mit.

Ellen ventede.

– Tag det af.

Mademoiselle rejste sig og retirerede, men Ellen tog hende med et om håndleddet: Kom, sagde hun. Tag smykket af.

Hendes øjne blev større. Mademoiselle, sagde hun, De *skal* tage det smykke af.

Mademoiselle rystede over hele kroppen. Famlende løste hun smykket. Kæden gled ned fra hendes bryst og faldt på gulvet.

Ellen tog det, hun stod lidt og lod de gyldne led glide gennem sine fingre. Derpå gik hun langsomt ud af døren og ned ad trappen med hovedet bøjet.

Hun så sig ikke om; med smykket knuget sammen i sin hånd gik hun ilsomt ad terrassen ned til graven.

Der standsede hun, løftede armen over vandet. Og som en gylden slange faldt de Maagers kæde, spillende i havens

middagssol, ned i gravens vand.

Ellen vendte sig og gik ned i lindegangen.

Men nogle dage efter rejste mademoiselle.

Ellen blev konfirmeret om efteråret. Præsten i Nørup var en asketisk mand, som prædikede mest om synden og den evige fortabelse. Og var Verden en elendighedens dal, turde vi ikke beklage os, for vi *bødede* og det ikke alene for os selv, men og for alle dem, som var gået foran os og havde dynget synd på synd. Derfor måtte vort liv blive et liv i forsagelse og i bøn.

Ellen havde aldrig været meget religiøs. Der havde i hendes liv hidtil ikke været anledning dertil. Hos Linds var der ikke megen tale om Gud, om søndagen gik gamle Lind i kirke med sin kone under armen, og en gang om året gik de til alters. Det var deres gudsdyrkelse. På Thorsholm var der endnu mindre religion. Om søndagmorgen, når vinden bar til, kunne man høre kirkeklokkerne fra Nørup, men ingen brød sig om deres klemten.

Mademoiselle var katolik og faldt under tiden i søvn med rosenkransen mellem sine fingre; hendes fader talte kun om Gud, når han var drukken. Det var gudsfrygten på Thorsholm.

Og i begyndelsen, mens hun læste hos pastor Assens, blev, hvad hun lærte, også ved at være Ellen noget uvedkommende. Alle disse bud var noget, hun ikke havde overtrådt; ord, som ikke var rettet til hende. Men efterhånden blev det anderledes. Thi pastor Assens talte sig efterhånden varm.

Og hans gammeltestamentlige forklaring, *den* kom pludselig til hende som en spreder af tåger i hendes tvivlfyldte sjæl.

Alt, hvad hendes store slægt havde forbrudt, det faldt som en tung, uafkastelig byrde på hendes skuldre, og der var ikke andet at gøre end at bede og bede og lægge sig i knæ, dag og nat. Nu forstod hun det altsammen. *Hun* skulle afbetale den gamle skyld og lide de manges straf og bede og bede om afladelse for dem alle.

Hun begyndte at læse i Biblen, at besøge de syge i Nørup og tilbringe lange aftener hos præsten. Og hans askese ophidsedes endnu mere ved synet af hendes seksten år, der knælede så tungt under Jehovas svøbe.

Midt under gæringen blev Ellen konfirmeret. Hun sov ikke mere om nætterne, og hun havde syner, hvori flammesværdet bestandig var løftet højt for hendes øjne.

Ved den hellige handling talte pastor Assens om fædrenes synd, som nedarves indtil det tiende led.

Efter konfirmationen vedblev Ellens besøg hos præsten. I sin opskræmte forfærdelse gav hun, der var vant til at tie og bære, sig pludselig til at tale. Præsten blev hendes skriftefader. Hun fortalte ham alt: om faderens lastefuldhed, om gamle Lind – alt. Om hvorledes hun havde kæmpet imod, og hvorledes hun havde lidt. Thi hun havde ikke forstået, at Guds dom var over hende.

Nætterne tilbragte hun knælende på sit gulv. Hun bad de samme bønner, indtil blodet sydede i hendes hoved; mange dage sneg hun sig ind i Nørup kirke og midt foran alteret lå hun hensunken i bøn og pinefuld angst, som forvirrede hendes sanser.

Ofte korn hun efter en søvnløs nat om morgenen til præstegården bleg og skræmmet af syner: hun havde ikke mod

til længere at bede alene; da tilbragte præsten og hun lange timer i fælles bøn.

Og uafbrudt gav hendes slægts historie, som hun læste og udfrittede allevegne, hende nyt stof til revselser og angster. Hun studerede Nørups kirkeprotokol, hvor præsterne havde ført bog over familien, og hvor der var mange noter. Pastor Assens udfyldte fortællingerne.

Han fortalte hende om Christen Maag, der havde ladet sig begrave med hovedet hvilende på erindringerne fra sin lastefuldhed ligesom på en samling relikvier; om livet, som den gang førtes i det østre tårn på Thorsholm. Og han glemte, mens han talte, den bodfærdiges år, og han malede vellysten med mange farver, for at lade den sønderknuses dobbelt i forbandelser under straffens hæl. Og bestandig lagdes der nye syndebyrder på Ellens skuldre.

Time efter time fyldtes hendes sind med urolige billeder. Hendes andagt trængte til apparat, hun lod en gammel bedepult flytte fra loftet ned i sit kammer, og hun hængte et sort kors op over sin seng. Søndagen var dog hendes anfægtelsers højtidsdag.

Hun havde lært at spille på orgel, og hun var begyndt at spille til gudstjenesten. Når hun da havde larmet gennem et par støjende præludier og selv sunget de lange bodssalmer med, mens hun spillede, sad hun skjult bag orgelet og lyttede med skinnende øjne til præstens straffedomme. Og der var altid nye billeder for den gamle straf og nye flammer for det store bål. Og efter nye sange og ny postludielarm kom Ellen hjem med hovedet tungt og alle tanker i forvirret feber.

Da tilbragte hun eftermiddagen i riddersalen. Til daglig kom hun der ikke: Hun følte noget som sky for slægtsbillederne, hun havde tilbedt; og hun syntes, at salens luft faldt over hende som en gru af formastelighed og trods.

Men nu, når hendes hoved brændte af bodssang, gik hun derind for at håne dem, billederne på væggen. Thi dem var det, som havde trodset i vantro og kæmpet imod i gudsforgåenhed og nu smuldrede huset i afmagt under Herrens dom.

Men her var dog ikke templet for den yderste fordærvelse. Det var bedstefaderens stuer i tårnet. Og hun mindedes sin barndoms frygt for "de lukkede stuer", hvor de hvide gardiner altid var trukket for, og hvor pigerne vinternætter hørte sang bag de låsede døre. Ellen gik aldrig der forbi tårnet uden med hjertebanken.

Men nu *ville* hun derind, og der skulle ikke blive sten på sten tilbage af forargelsen og ikke stykke eller stump af forfængeligheden.

Ellen talte ikke derom til præsten, hun ville gå derind alene, skønt hun frygtede.

Men mange dage havde hun ikke mod. Så en morgen rejste hun sig tidlig efter en søvnløs nat. Hun følte, nu havde hun modet; og hun bad brændende foran det sorte kors over sin seng. Men da hun kom til tårndøren, og den gamle nøgle hvinede i låsen, sprang sveden frem på hendes pande i store dråber. Hun knugede hænderne mod sit bryst og lukkede øjnene tæt i.

Luften var tung og gammel. Hun følte den tør om sine læber.

Hun gik frem og skød døren op. Men da hun i halvmørket så de støvdække lagener over alle møbler, og Maagernes våben

skinnende mod sig over spejlet, blev hun svimmel og støttede sig.

Hun rev gardinerne bort, og dagen skar hendes øjne.

Hun vendte sig fra lyset, og hendes blik faldt på sengen; den stod midt på gulvet, med en falmet silkehimmel, båret af kvindeskikkelser. Ellen rev lagenet bort, og hun følte pludselig en krydret vellugt slå fra de gamle silketæpper op imod sig. Hun løftede tæppet og indåndede dets duft.

Hun følte sit hjerteslag tungt.

Nej, nej, sagde hun, det er Djævlen … Hun slap tæppet. Da hun løftede blikket, så hun over hovedgærdet, halvt skjult af sengehimlen, et billede.

En nøgen mand, der kæmpede med en kvinde …

Ellen betragtede det forstenet, førte armene frem og tilbage over sit hoved og blev ved at stirre derpå – – – tungt, liggende ind over sengen, med de fremstrakte arme knugede om maleriets ramme.

Så sank hun sammen. Uden bevægelse, med hovedet støttet på armen, udstrakt på bedstefaderens seng, halvt bedøvet af tæppernes duft stirrede hun på billedet, indtil hun med opløst hår flygtede med løftede hænder …

Hun blev ved at løbe; ud af tårnet; langs terrassen; ned ad trappen; over plænen – fløj hendes skygge.

Fra den dag var alt forbi. Hendes liv blev et furiepisket tog af bønner, af fortvivlelse og angst. Om natten sov hun ikke, og om dagen kunne hun ikke finde ro.

Med præsten talte hun mindre nu. Hun fortalte ham ikke om sit besøg i tårnet, og efterhånden blev hun sky. Det billede

forvirrede hendes bønner. Når hun lå fortvivlet på sin skammel, sløv og søvnig, gled det ind i hendes tanker – bestandig.

Og svimmel og dødtræt, en afmagt nær, kunne hun åbne tårnets vindue og lænet ud, mens efterårets slud vædede hendes pande, længtes hun efter at synke dybt, glide så blødt og – få fred – – – –

Så sad hun en aften ud på efteråret som sædvanlig ene. Vejret var hårdt, og Ole var kørt ud for at samle faderen op.

Der var kommet en sær uro over Ellen. Hun havde taget skærmen af lampen for at få det mere lyst i den store stue, hvor det skumrede i alle kroge, og hun gik rastløs frem og tilbage, satte sig, gik igen, standsede ved vinduet og blev intet steds. Når stormen, der piskede regnen mod ruderne med små knald ligesom hagl, jog de mægtige lindegrene larmende mod vinduerne, fo'r hun sammen og gyste længe, som om hun frøs. Og vejret tog stadig til, og midt under stormen hørte hun den store vindfløj på tårnet, som raslede under stormen.

Hun havde lyst til at kalde på pigen og få hende ind. Hun kunne også gå i seng og behøvede ikke at vente. Men da hun tog lampen og var kommet hen til døren, fo'r hun sammen igen og lyttede. Det var den store klokke ved porten, der klemtede. Så var vejret hårdt.

Hun gik igen til vinduet, mens klokken blev ved at lyde højt.

Hun så en karl med lygte gå over gården mod porten, lidt efter en til. Så hørte klokken op at lyde, og de fik porten op. Der måtte være kommet nogen, en fremmed, for alle hunde gøede. Men det var så mørkt, man kunne ikke se det mindste. Hun tog lampen og åbnede døren til gangen … Karlene klaskede med deres træsko op ad trappen. Der blev rusket i døren.

– Hvem er det? råbte Ellen. Hvem er det?

Der blev ikke svaret. Stormen måtte tage lyden bort. Hvem er det? råbte hun igen. Så åbnede hun døren og så begge karlene blege og forvirrede med lygterne i hånden.

– Hvad er det? spurgte hun igen. Er der brand i Nørup?

– Nej, frøken Maag, det var en stemme fra mørket, og der kom et ansigt frem i lysskæret, kongen er død.

Krigen brød ud.

I de strenge tider, som kom, mødtes Ellen og præsten igen: de så det begge altsammen som en straffedom, som Herrens vrede over den ugudelige slægt. Pastor Assens holdt møder i omegnen, og Ellen fulgte ham for at indsamle penge og alskens ting. Der var sårede og elendige nok og brug for alles hjælp.

Tilsidst tænkte Ellen på selv at tage ned og pleje de sårede, og hun havde allerede bestemt dagen, når hun ville rejse. Men så en morgen fandt de hende liggende bevidstløs foran bedeskamlen i sit kammer, og da hun kom til sig selv, fantaserede hun.

Det var nervefeber, hun havde fået, og sygdommen blev langvarig.

Mens Ellen svævede mellem liv og død, skiftede året, og det blev forår. Fjenden oversvømmede Jylland.

IV

Ellen var rekonvalescent.

Hun lå nogle timer om dagen inde i moders tårn, bleg og gennemsigtig, med hovedet næsten skjult i de hvide puder, halvt i blund. Hun nød sin træthed som et mat behag. Mens hun lå ubevægelig og ikke gad røre sig, hørte hun fuglenes sang fra haven og børnenes pludren, mens de legede.

Skovfogdens børn bragte hende jordbær, de plukkede i skovene, og Ellen beholdt børnene hos sig. De legede sammen, de lo ad ingenting, de flettede ringe af mælkebøttestængler; og børnene fortalte hende om den blissede ko, som havde kælvet. Ellen fik sine dukker ned fra loftet, og de legede, som da hun var barn: de klippede billeder af de gamle modejournaler og gav dem fornemme navne og holdt dukkebal på sygetæppet.

Men så pludselig blev hun altfor mat, og hun slap dukkerne, der gled ned ad tæppet, og hun lå med lukkede øjne; børnene mærkede, hun blev stille, og ganske sagte listede de sig ud af døren, og lod den stå på klem, når de gik.

Ellen hørte det og smilede. Hun mærkede trætheden som en mild rus. Og hun åbnede øjnene igen og så på sine hænder, som var hvide og gennemsigtige med store, blå årer. Hun tog en blomst fra skålen og hun inddrak mat dens duft i små drag, indtil hun faldt i blund.

Eller hun tog håndspejlet og betragtede sit ansigt, der lignede en drengs med det korte, afklippede hår …

Siden fik hun lov til at læse. Det var alle bøgerne fra hendes barndom: "Ivanhoe", "Erik Menved" og "Prins Otto". Og mens hun læste, dukkede skikkelserne frem som mennesker, hun en

gang havde set, men hun erindrede ikke mere, hvor. Og slap hun da bogen for at søge i sin erindring, gled det bort; og hun lå stille hen og nød sine drømme i mat velbehag.

Så kunne en blomst; så et ord, et billede vække et minde, som dukkede frem hos hende, og hun forfulgte det, indtil også det blev borte. Og alt, hvad hun tænkte, var mest som en underlig vag melodi, der klang i hendes øren uafbrudt.

Men lidt efter lidt blev det minderne her fra rummet, hvor hun lå, der kom oftest igen, minderne om faderens kærlighed, der levede på hver plet. Og lange timer lå hun hen med sommeren om sig og drømte sødt.

Hun begyndte at længes efter haven. Og hun lod skovfogedens børn bringe sig blomster fra markerne, og hun lod dem komme helt hen til stolen, hvor hun sad, for at indånde kløverens duft, der hang i deres klæder.

En dag gik hun ved lægens arm ind i havestuen. Dørene til terrassen stod åbne; men da Ellen så ud i haven, som lå solrig og hed, blev hun svimmel: Nej, doktor, lad mig sætte mig, jeg er altfor træt.

– Hvor luften er tung, doktor, hviskede hun. Luften er så tung.

Hun faldt mat sammen, og hun sad længe halvt angst og sammenkrøben og stirrede ud over vandet og plænerne, og syntes, hun kendte dem ikke mere igen.

Men siden blev terrassen hendes yndlingsplads, og hun kunne sidde dag efter dag der bag de åbnede døre; hun læste eller arbejdede; eller hun lænede hovedet tilbage, og hendes blik fulgte træernes skygge over plænerne, og de lette sommerskyer, når de drev.

Men en dag lod hun dørene lukke og rullede persiennerne ned. Der var kommet østrigsk indkvartering til gården, en general med en halv snes officerer og en halv bataljon. Ellen hørte, at den gamle general havde sin yndlingsgang under lindene, og hun ville ikke modtage hans hilsen.

Så vendte hun tilbage til tårnet. Der var også køligere og friskt af lindeduften, og når man rullede ned, blev der næsten mørkt. Det gjorde godt på de hede dage.

En formiddag besøgte præsten hende. Hun lå på sofaen og bandt bregner sammen til en buket.

Pastoren blev straks forvirret, da hun rakte hånden frem imod ham, lidt mat, og talte ganske lidt døsig, mens hun stadig smilede. Han kendte hende ikke igen.

Det skær, som var kommet over hende ...

Hun talte om sin sygdom, om egnens folk og om indkvarteringen.

– Jeg er komplet i fangenskab, sagde hun, her i tårnet.

Der blev en pause. Præsten sagde, den nye degn var kommet til Nørup ...

– Han spillede kun så mådeligt orgelet ...

– Ja så – hun lagde bregnerne bort – ja – det er jo sjældent, de folk er musikalske.

Hun rettede sig i sofaen. Hvor man bliver doven, sagde hun, når man har været syg.

Pastoren mærkede parfumen af hendes klæder. Ja – – det er – som blev man børn igen ... Han stoppede og sad urolig foran hende og gned hurtigere de foldede hænder.

– Og hvor fluerne generer en, sagde Ellen. Er de ligeså slemme i præstegården?

Der blev en ny pause, og helt beklemt rejste pastoren sig. Ja, sagde han, det er en travl tid – – jeg mener, der er mange ængstelige sind.

Og han tog afsked, helt forvirret ...

– Ja, De ser vel snart her op, pastor Assens, sagde Ellen. Hun blev liggende på chaiselongen.

Lidt efter hørte hun toner af violiner fra haven. Hun rejste sig og ville lukke vinduerne, men hun standsede bag persiennerne og lyttede.

Hvor det var smukt: Ja – hun så ud – det var sigøjnerne som spillede.

Hun satte sig stille, mens violinerne sang.

Hvor det var længselsfuldt – hvor det var smukt. Det lød så klagende, så dæmpet, mildt. Så steg det, og steg det og klang.

Ellen stod pludselig op.

Hvor tonerne slyngedes sammen – – hvor de jublede op – å – man fik bankende blod.

Så vildt det lød.

De fremmede officerer fandt det næppe meget morsomt på Thorsholm. Om formiddagen var der ofte øvelser i egnen, men resten af tiden var de hjemme. Så holdt de til ovre i lindegangen og drev på bænkene med en fransk roman, eller de spillede kort; oftest sad de kvarter efter kvarter ørkesløse, med en cigaret mellem læberne, og stirrede ladt ud i den solrige have.

De så udover plænerne, som svedes, mod hovedbygningen, der skinnede hvid og kedsommelig, lukket og tillukket på sine tavse terrasser.

Engang imellem gled et vindpust over plænen, krusede gravens vand og vuggede roserne. Så raslede de udslagne solsejl

og faldt atter tilbage i den dorske ro.

De fremmede smed cigaretstump efter cigaretstump i dvask kedsommelighed.

Kun lige i middagsstunden åbnedes de lukkede døre, og Ellen kom ud på terrassen, støttet til pigens arm. Hun gik langs med hækken, i skyggen af en stor parasol, helt indhyllet i sit hvide sjal.

Officererne betragtede hende fra lindegangen.

Hun lod, som så hun dem ikke. En gang imellem standsede hun, løftede parasollen og vendte sit blege ansigt ud mod haven. Hun talte til pigen og gik videre støttet til hendes arm …

Og havedørene lukkedes igen, og officererne vendte tilbage til deres bænke.

– Hvad mener du, Schønaich connaisseur?

– Har generalen ikke sendt hende en flaske tokayer?

– Jo – og fik den tilbage …

Schønaich ridsede i jorden med sin hæl: Hun holder sit hoved som Maria Theresia, sagde han.

– – Således gik de varme sommerdage på Thorsholm.

Ellen var nu oppe hele dagen, næsten ganske frisk. Men også hun fandt det ensomt og trist. De fremmede soldater generede hende; hun kunne ikke komme uden for en dør uden at møde uniformer, som hun hadede, og blikke fra mørke øjne forfulgte hende overalt. Selv ind bag de lukkede døre nåede forfølgelsen hende. Sad hun om aftenen i dagligstuen, hørte hun sang og råb fra gården, hvor de menige lå i klynge om det tændte bål; og flyttede hun ind i tårnet, trængte officerernes samtale, der om aftenen ved vinen blev hidsig nok og højrøstet, støjende op til hendes skjul. Hun *kunne* ikke undgå de ubudne folk.

Men så undertiden kunne larmen og samtalen forstumme, og gennem den stille nat hørte man kun bålets knitren fra gården. Ellen rejste sig og nærmede sig vinduet.

Soldaterne hvilede om ilden. De støttede, strakte på jorden, hovedet i deres hænder og stirrede ind i flammerne. Bålets skær farvede deres ansigter. Skæret lyste med et på en poppel foran den hvide længe, så dens løv blev rødt, og det hengav den atter til sit mørke. Et genskær fra ilden lå som en lysende sky over bålet.

Nu og da oplystes et øjeblik gårdens kroge, og karlenes og pigernes ansigter, som lyttede samlet i klynge, trådte pludselig frem af natten for igen at forsvinde …

Så spillede de.

Og som et besynderligt refræn løftede soldaterne om bålet et afbrudt, klagende råb.

Når da ilden var slukket, sad Ellen længe med bankende hjerte. Alt var blevet mørkt. Lyttede hun, hørte hun skildvagtens skridt, men hun mægtede ikke at skelne hans skikkelse i natten.

Tårnuret slog sine rustne slag, og atter blev det stille, mens Ellens tanker gik og kom.

En aften blev hun vækket ved sang. Hun åbnede vinduet og lænede sig ud.

– Nej, se, hvor det var klart, den første stjerneklare nat. Stjerne over stjerne på den mørke himmel.

Vinden bar til: Granernes harpiksduft blandedes med lindenes. Bladene raslede sagte som til evindeligt akkompagnement.

– Jo der var lys endnu. Det var hos officererne, man sang … Hun så et par skygger på de nedrullede gardiner …

Hvad det dog var for en sang – så blød. Hun lænede sig længere frem, og hun var angst for at miste en tone, når stemmen sank. En natsværmer svirrede forbi, mekanisk slog hun den bort med sin hånd, mens hun holdt øjnene fæstet på de hvide gardiner, hvorfra sangen kom …

> Weil sie gestorben ist – –
> Weil sie gestorben!

Sangen døde hen. Ellen gled ned på stolen; de sidste toner dvælede i hendes øren … Så rejste hun sig, slukkede stille lampen og gik ind i sit kammer.

Ellen var for første gang nede ved sin moders grav. Da hun rejste sig fra bænken, følte hun sig svimmel og måtte støtte ved gelænderet. Hun fik en kuldegysning: Hjem måtte hun. Men hun var virkelig alt for svimmel.

Hun havde ikke mærket trinene bag sig, men ved stemmen fo'r hun sammen:

– Frøkenen er blevet syg. Tillad jeg hjælper Dem.

Hun løftede ansigtet og nikkede: Ja – jeg er … Ikke vel.

Officeren lagde armen om hendes liv og førte hende ud mellem granerne. Han sagde intet. Hendes hoved lå mat på hans skulder.

Da de kom ud i haven, følte Ellen sig bedre: Det er kun feberen, sagde hun. Jeg har nylig været syg.

De gik langsomt op gennem haven, hun støttet til ham.

Men pludselig rødmede hun og standsede: Tak, det er meget bedre nu, sagde hun, og løsnede sig ud fra hans arm.

Hendes ledsager forstod, og et øjeblik forvirredes de begge. De søgte noget at sige, og de pinte sig begge for at finde et par ligegyldige ord.

Men de nåede trappen uden at have fundet noget at sige, og Ellen rakte hånden til farvel.

– Tak.

Så i sidste øjeblik sagde han hurtigt: Det er jo mig, som må takke lykken.

Dermed skiltes de. Ellen var meget utilfreds med sig selv.

Den næste dag lod grev Schønaich spørge til Ellens befindende. Hun svarede, at det ville være hende en fornøjelse at se ham for at takke ham for igår.

Lidt febrilsk slog hun sig ned på chaiselongen ved havedøren, der stod på klem. Hun ventede visitten.

Ellen rejste sig og gik østrigeren imøde, da han kom.

Hun takkede ham for igår (lidt staccato) og beklagede, at hendes fader ikke var hjemme. Han var taget til Vejle.

Schønaich spurgte til hendes befindende: om det var bedre …

– Meget bedre. Men hun havde jo været meget syg.

Ellen gik tilbage til chaiselongen, og mens hun bad ham tage plads, slog hun havedøren op: Her er en vidunderlig udsigt, sagde hun, ikke sandt, her er smukt?

– Og vi berøver Dem den udsigt? … Å, frøken, jeg forstår det så godt. Det *må* være hårdt dag for dag at have sejrrige fjender for øje – – – Men – han skiftede tone – vi keder os også, kan De tro …

Ellen smilede: Ja, sagde hun og pegede over mod lindegangen, det er ikke just afvekslende.

– Og dog foretrækker jeg dette for at ligge i indkvartering i byerne. Det er forfærdeligt at leve i de døde og tilhyllede byer. Man hører midt om dagen kun lyden af sine egne sporer på gaden. Jeg har ligget i Horsens i fjorten dage – jeg så ikke andre kvindelige væsener end et par sælgekoner ...

Han gik bort fra døren.

– Men triumfmarchen var dog det værste. Vi fejrede indtagelsen af Als – der var nu også en smuk idé – vi drog op ad hovedgaden med kanoner og fuld musik ... Men ikke *et* ansigt bag ruderne, ikke ét, bare tilhyllede vinduer, døde huse – uddøet og lukket – – Hele byen var tom. Det var et skrækkeligt "Tedeum" – –

– Og inde bag ruderne da, sagde Ellen.

Schønaich svarede ikke. Men lidt efter vendte han sig igen om mod døren og sagde:

– Ja, hvor her er vidunderlig smukt.

– Hvor har De hjemme, spurgte Ellen.

– I Bøhmen – *der* ligger ialfald min families godser. Selv har jeg opholdt mig længe i Pesth. Har frøkenen nogensinde været ved Donau?

– Nej, jeg har aldrig været udenfor Danmark.

– Og taler så smukt fransk?

– Å, vi er så halvvejs franskmænd i vor familie. Og De da? Vidste De igår, jeg ikke kunne tysk? Jeg er så uvidende.

– Jeg valgte kun et neutralt sprog; grev Schønaich bukkede.

Lidt efter gik han.

Ellen sad længe hensunken, uden at vide hvad hun tænkte på. Så hørte hun igen klangen af den fremmedes stemme, den var så blød, og hun rejste sig.

– Det var ham, der sang, sagde hun.

Og lænet til dørstolpen sank hun atter hen i drømmerier.

– Mon hun en dag turde bede ham om at synge?

En dag, når han kom igen … Men han kom måske slet ikke mer … af hvad grund skulle han komme? Ellen smilede, hun gik op og ned ad gulvet, faldt tilsidst hen i sofaen, hvor hun sad et par timer, stille, med hånden under kinden …

Så rejste hun sig, og hun gik nynnende frem og tilbage på terrassen, mens hun plukkede et par roser til sit hår.

Om aftenen spillede soldaterne i gården. Anføreren spillede for, og de andre faldt ind, klagende omkvædet som et ekko, der dør. Ellen lyttede, og da de holdt op, så hun forvirret rundtom sig som på noget ukendt og fremmed, og hun pressede hænderne mod sit bryst med et dybt suk.

Under vinduet stod en skikkelse i mørket … Ellen kendte ham – det var *ham* – sagte ville hun lukke.

Men så vendte Schønaich sig og hilste.

– Det var smukt, sagde han.

– Ja – så smukt …

De sagde kun de to sætninger blidt og begge dvælende. Og han hilste igen, og vinduet blev lukket.

– – Ellen vågnede så glad den næste dag. Hun havde haft uret – nu ville hun gøre den god igen. Hun ville ikke være indladende men ialfald høflig. Foreløbig skulle hendes fader gøre den gamle general en visit. Det gjorde så Maag – som

havde en af sine ædru perioder i denne tid – også opad dagen, og dagen efter gjorde generalen genbesøg.

Ellen var hjemme og viste sig elskværdig. Hun spadserede med excellencen på terrassen og var med ham oppe i riddersalen. Den gamle herre fandt hende "très distinguée".

Schønaich så hun kun en gang imellem i disse dage. Hun hilste på ham fra terrassen og mødte ham om morgenen på sin ridetur; de talte ikke sammen, hun længtes bare efter denne stumme hilsen og smilet, der ledsagede den. Hun ønskede slet ikke mer.

Sådan gik et par dage.

En eftermiddag bandt hun en krans til sin moders grav og bragte den derned. Hun gik og nynnede som hun ofte gjorde i de sidste dage; så, da hun kom til graven, stod Schønaich ved gitret.

Han vendte sig, hilste og ville gå.

Ellen åbnede lågen.

– Hvorfor vil De gå? spurgte hun.

– Jeg havde ikke ventet, at De kom her så silde. Jeg går så tit herned.

– Ja ikke sandt? – Ellen lagde kransen på graven – her er højtideligt her under granerne? Det er mit yndlingssted …

– Meget højtideligt.

De tav lidt. Oppe susede granerne. Og inde mellem stammerne lå mørket svalt og duftsvangert.

– Jeg elsker granen, sagde hun. Det er et fornemt træ – den pludrer ikke. Dens susen minder om gamle kvad.

– Mig minder det om hjemme – –

– Om Bøhmen?

– Ja. Å – De ved ikke, frøken Maag, hvor der er smukt: Sommernætter – når floden glider langsomt, som en kæmpesnog, der bugter sig i mørket. Og højderne, de står som mørke silhuetter rundtom. Nat efter nat kan man lytte til den glidende flod, mens den iler og iler og iler … Bredderne *kan* ikke holde den fast – ikke med kærtegn og ikke med granernes hvisken.

– Og så bjergskovens duft, som synker derover …

Han holdt inde, og sagte, uden at løfte hovedet, der hvilede mod monumentet, sagde hun:

– Ja, det må være smukt.

Der blev atter en tavshed, Schønaich bøjede sig over roserne.

Han rettede sig igen og i en helt anden tone sagde han:

– Men det bliver altfor køligt for Dem – –

Ellen fo'r sammen: Hvilket? – Hun var så langt borte – ja, det bliver køligt.

Underligt ilfærdigt kom de op, og de fik gitret lukket og kom ud gennem granerne. Men igen vidste de ikke, hvad de skulle sige, mens de gik ved siden af hinanden, meget hurtigt. Og de skiltes nedenfor terrassen med et buk og en stum hilsen, ganske fremmed.

Ellen gjorde sin uret god igen. Hun så ofte officererne, navnlig generalen og Schønaich. Mod generalen var hun altid indtagende elskværdig, red ofte med ham i omegnen og spillede croket, timer itræk midt i solheden.

Mod Schønaich var hendes væsen uens.

Når de var sammen, og hun var mest livlig, fortalte og spurgte, kunne hun med ét, når han gik blot den mindste kende over et bekendtskabs snævre rettigheder, blive tavs og urørlig;

sådan som *hun* kunne blive det, når hendes blik på en gang blev tomt og uden deltagelse, og hun lænede sig tilbage i sin stol med skuldrene lidt skudt op og hovedet på siden på den stolte hals. Hun så ikke og hørte ikke.

Hun stod under Schønaichs mest brændende ord, helt ligegyldig, og hørte ikke, studerede blot de Maagers navnechiffer på sin elfenbensvifte.

Men til sådanne tider lå der noget som kamp i luften; Schønaich vendte sig helt fra hende og talte kun til de andre. Men hans ord blev æggende med dobbeltklang og underforståelser, og han kæmpede just for at binde netop den, han lod, som han ikke så.

Og oftest lykkedes det. Thi Schønaich forstod at tale. Han havde set meget, læst mer end de fleste og oplevet en del. Så havde han en egen, stærkt personlig måde at tale på, malende, i korte, varme sætninger, der kunne stige og stige og tage fart og fart – for så igen at glide ud og dø hen i en underlig vag distraktion, og den, som talte, var pludselig så langt borte fra sine ord, træt og uinteresseret. Og han greb billederne, kraftige og farverige som de kom, også barokke og outrerede, men altid skiftede de, og han kunne forelske sig besynderligt i et enkelt ord eller en enkelt sætning, og så kunne han gentage den i sin tale, så den kunne blive som et musikstykke, hvis tema kommer igen og kommer igen.

Så *tvang* han Ellen til at høre, viften faldt ud af hendes hånd, og hun sank drømmende sammen; og mens hun stirrede på Schønaich, kunne der komme i hendes øjne noget stift og angstfuldt, som bad så bange om at få lov til at fly.

Vendte han sig så imod hende og spurgte hende om et og andet, blev hun rød, og det var sjældent, hun fandt ord til at svare.

Hun satte sig ofte stille, langt fra ham, men altid så hun kunne se ham, når hun ville. Thi Schønaich var så smuk, når han talte. Oftest sad hun dog med hånden under kinden og hørte kun på hans stemme, der var blød og altid dæmpet. Men i hans tales blødhed kunne ordene komme febrilske og uens som bankende feberpulse.

Når Ellen var alene, sad hun oftest hen, drømmende med et arbejde i sine hænder. Eller hun tog sig feberagtigt af mange ting den ene dag, for at lade dem ligge urørt den næste. Hun blev urolig, blev ofte hurtigt rød og hurtigt hvid uden grund, og hun kunne synge og græde i samme time.

Måske kom det dog altsammen kun af søvnløshed.

Ellen gik for sent til ro; når alt var blevet stille i huset, listede hun sig sagte ud af sit kammer ned i havestuen. Hun åbnede døren uden larm, og angst for at vække gårdens hunde, sneg hun sig lydløst henad terrassen. Augustnatten var kølig og mørk, og foran det tavse mørke inddrak Ellen, mens hun drømte, havens tunge duft.

Så sad hun time efter time, stirrende mod mørket og augustnattens stjerneskud.

Her var godt, køligt og tavst. Her kunne hun være alene.

Alle tanker – her fik de komme og gå – alle længsler – her fik de nye håb. Og her kunne hun græde i fred.

Hun græd ikke af glæde og ikke af sorg. Tårerne kom uden at hun vidste det, og mens hun græd, bad hun til Gud, hun næsten havde glemt, troskyldige bønner.

Timevis lå hun også i sit kammer om natten, glad ved blot at ligge her vågen – det var så lykkeligt …

Alt var bedst, når man var ene.

Kom hun til en kilde i skoven, timevis kunne hun lytte til dens rislen; glæde sig over en pils spejling i et stille vand, og den mindste sky på himlen kunne hun følge på dens vej …

Men højst elskede hun dog bakkerne i skoven, *der* hvor man kunne se havet. Hun lå der også nu, som dengang hun var barn, eftermiddagen lang på den solrige banke, uden at mærke hverken dag eller varme. Hun stirrede ud mod den lyse stribe, der, i horisonten, hvor havet lå.

Og sin moders grav. *Der* var hun helst. Hun havde fået sådan en stærk længsel efter sin moder i den sidste tid, denne blonde, blege moder, som hun aldrig havde kendt; og her syntes hun, hun var hende nærmere.

Så var her altid køligt, og de sene roser duftede. Om aftenen susede granerne, og mellem stammerne hørte hun kilderne, der rislede …

Ellen havde mødt Schønaich inde i lindegangen, og de var kommet i samtale. Så var han fulgt op med, og nu sad de inde i havestuen ved flygelet.

– Kan man ikke være lykkelig – hvor vil De dog sige det, grev Schønaich. Som nu jeg idag – iformiddags, da jeg lå på bakken – *der*, De ved, hvorfra man ser havet. Jeg var redet derop gennem skoven – der var så køligt og så friskt under træerne – og så derude havet og luften så klar – jeg ved da kun, at jeg gav mig til at rende ned ad bakken midt i solheden, og sang, mens jeg løb …

– De er måske en lykkelig natur?

– En lykkelig natur? De mener et menneske, som tager let på alt? Nej, det tror jeg ikke, at jeg er – –

– Heller ikke jeg. Men jeg tror ikke, der er andre lykkelige end de, som ikke tænker.

– Lykkelige, ja, det er så stort et ord, og man ved knap, hvad man mener med det. Men tilfredse så – kan man da heller ikke være tilfreds?

– Tilfreds? Å jo, de, som bryder sig om det.

– Det bliver så hånligt sagt.

– Å nej – ialfald ikke ment. Tilfredshed er en slags forsagelse, og forsagelsen er just min håbløse kærlighed. Ser De, frøken – å nej – hvor kan De forstå det? dertil er De, Gud ske lov, for ung – –

– Vist ej, forklar mig, hvad De mener.

Schønaich havde rejst sig.

– Der er mennesker, tror jeg, der er de fødte længselsfulde, utilfredsstillelsens jagede børn. Vi er rastløse vandringsmænd på solhede veje – vi afsøger hver en kro. Og aldrig er det denne – altid den næste, der er vore forhåbningers Kreml. Ser De den flok på marchen? De er de tørstige, som ledes ved at drikke, de altid larmende, der er forelskede i fred. Vi køber himlens aftenrøde-guld med vort blod – en slags evindelige skyfavnere.

Han standsede og lidt efter sagde han:

– Og denne flok skælder man ud: de er samfundets uvederhæftige, stemningers løgnere … De er stamgæster hos nydelsen og forsagelsens landflygtige elskere.

– Ingen tror dem og alle dømmer …

Schønaich tav. Ellen havde bøjet hovedet ned mod flygelet. Da hun løftede ansigtet, så Schønaich, hendes øjne var fugtige.

– Skal jeg synge lidt?

Ellen nikkede, rejste sig og gik bort fra flygelet.

Schønaich sang. Lidt efter gik han.

Aftenen efter mødte han Ellen, da hun kom fra moderens grav.

De hilste venligt på hinanden, og uden at sige noget gik de begge henimod lindegangen. Da de havde gået nogle skridt derinde, standsede Ellen.

– Jeg har en ting at sige Dem, sagde hun.

Schønaich ventede. Men Ellen gav sig igen til at gå og førte hånden mod brystet: Det var måske bedre ikke at sige det, sagde hun kæmpende, bedre det ikke blev sagt.

Men lidt efter standsede hun igen, og mens hun rakte hånden frem imod ham, sagde hun blidt og roligt:

– Jeg vil sige Dem *det*, Schønaich, at jeg *tror* på Dem.

Schønaich skælvede. Og i en følelse af dyb ærbødighed, han aldrig havde kendt, bøjede han sig og trykkede et kys på hendes hånd. Tak, hviskede han, tak, at De tror mig.

Så gav de sig til at tale. De talte dæmpet og blødt, med stemmer, der skælvede.

De talte pludselig fortroligt: om de første dage, de havde set hinanden, om hver en lille hændelse og hvert et blik.

De nævnede ikke hvad nu var, intet ord om kærlighed. Men de gik ved siden af hinanden under lindene, som duftede, og hvert ord, der blev hvisket, var en tilståelse, og hver tone lød som en tak.

Og efterhånden som de gik, lænede Ellen sit hoved til hans skulder, og bøjet over hende, hviskede han endnu sagtere; og blev der en tavshed, mødtes deres blik, mens de smilede, og de

hørte vindpustene, som sukkede i lindebladene, og den fjerne støj fra markerne, hvor et par hunde gav sig til at halse i stilheden.

Undertiden skælvede Ellen, og hun lænede sit hoved fastere til hans skulder, mens hun sukkede.

– Hvorfor sukker De? hviskede han.

Hun svarede ikke; mens hun smilede med duggede øjne, blev hun ved at hvile lænet til hans bryst.

– Schønaich, det er blevet silde, sagde hun så. Jeg må gå. Og hun gav ham hånden uden flere ord, og de skiltes ved enden af lindegangen.

Men Schønaich blev ved at vandre frem og tilbage i gangen; og han hørte havedørene blive lukkede på terrassen og et par vinduer blive slået i. Så var alt ganske tyst. Og han gik langsomt hen over plænen, der lå lys i måneglansen, og han stirrede op mod huset, hvis hvide tårne skinnede i skæret. I det østre tårn var et vinduet åbnet, en skikkelse stod bøjet ud over karmen. Schønaich listede sig sagte frem, angst for hver støj.

Jo, det var hende.

Hans hjerte bankede, og gemt i skyggen af en blodbøg betragtede han, næsten uden at turde ånde, tavst den skikkelse, han elskede.

Ellen lå ubevægelig.

Således drømte de begge, nær hinanden, i den stille nat.

V

Felix von Schønaich vidste ikke mere rede på sig selv. Han syntes kun, at han var blevet tyve år igen, og det var længe siden, han havde været så lykkelig. Så brød han sig kun lidt om at tænke på fremtiden. Og heller ikke Ellen tænkte langt: Hendes atten års tanker kom jo aldrig længer end – var han borte, til en evig længsel; var de sammen, hvilte de i et dybt behag.

Og de var ofte sammen.

Hun red over til bakkerne, og de mødtes der. Hun kom først, og hun bandt hesten til et træ og satte sig under egene for at vente. Men fem minutter syntes hende evigheder, og hundrede gange spejdede hun; og hun ville ride bort igen, siden han ikke kom, og mens hun sagde det, satte hun sig igen for at bie.

Så kom han, og de sad der sammen under træerne og stirrede ud på de bølgende bakker og dalstrøget, hvor åen snoede sig gennem engene. Men pludselig sprang Ellen op, og de gav sig legende til at løbe omkaps som et par børn. Og de lo, når de snublede, og de lo, når Ellen skreg af angst for en tykmavet snog.

Forpustet nåede de dalen. Han havde fanget hende, og arm i arm gik de langsomt hen over engene mod broen over den lille å. Der standsede de, og Ellen gav sig til at råbe på ekkoet, som svarede langt borte; og de lod deres kælenavne lyde gennem dalen.

Eller de gik i skoven, bort fra den banede vej ind langs uvejsomme stier, hvor brombær spærrede for deres fødder og buskenes grene slog imod deres kinder. Da blev de ved at gå og

gå under de grønne træer, og de vidste aldrig, hvor langt. For de havde altid, mens de gik, tusind spørgsmål og tusind svar.

Så kom de til et træ, hvis rod var dækket af blødt-fristende mos. De satte sig ved siden af hinanden, og pludselig grebne af tykningens dybe fred, holdt de op med at tale. De sad kun nær hinanden. Og deres hænder mødtes.

Men pludselig slog Ellen øjnene ned, og lempeligt tog hun sin hånd. Og på en gang sad de begge forlegne uden at se på hinanden, grebne ved stedets dybe fred.

Så rejste de sig, og uden at tale gik de ind gennem skoven, hvor det begyndte at mørkne.

Skumringens blålige tåge slørede træernes omrids, og ned fra kronerne sank tusmørkets kølende luft svalt mellem træerne. Mens oppe fra løvværkets tag tusind tindrende glimt fra den synkende sol gled gennem bladenes mørke.

De kom ud af skoven, langs de høje bakker. Luften var tung af duft fra den blomstrende lyng, solen gik luende ned bag vestens banker.

Og mens de hviskede de tusinde milde ord, sank natten over eng og høje.

– – Men, hvor de oftest mødtes, var ved graven.

De elskede stedet, hvis tunge alvor slørede deres sind med mild sørgmodighed. Her åbnede Ellen sit hjerte og siddende ved moderens gravsten fortalte hun om sin barndoms kummer. Hun fortalte om sit ensomme liv og om faderens elendighed.

Så talte også han. Og Ungarns hele skønhed med de vide stepper og de store floder – den fik liv her ved de Maagers gravsted. Ellen hørte: Donaus stille gliden, skovens suk på Siebenbürgens bjerge, aftenklokkers lyd over steppens vidder …

Da kunne Ellen, når han tav, hviske sagte:

– Felix, her ville jeg gerne dø.

– – – Det var aften, og de kom fra graven. Høstens dag havde været tung og hed.

Nu var aftnen kommet, men med tordenluft. Eksotisk kvælende som altid før et uvejr steg fra alle blomster, sank fra alle træer, havens duft.

De var gået tavse gennem skoven og døsigt trætte satte de sig nu i lindegangen.

– De spiller, sagde Ellen. Fra gården lød ud gennem haven de klagende toner af violiner og horn.

– De leger begravelse, sagde Schønaich. Det er deres yndlingsleg.

Ellen hørte det ikke. Hun sad med lukkede øjne og lyttede til musikken, der steg op til dem dæmpet og højtidelig. Når hornene tav, hørte man violinernes lange toner, sorgfulde, og soldaternes klageråb i musikkens takt.

– Hvad er det, de spiller, spurgte Ellen igen. Hvad er det?

Men på en gang blev alt ganske tyst, og man hørte kun støjen af fodtrin mod gårdens stenbro. Kom, det er forbi, sagde hun. Lad os gå. Hun rejste sig, men i samme nu fo'r hun sammen. Felix, Felix, hvad er det dog? sagde hun; der lød fra gården et langt og hundredtunget skrig.

Schønaich drog hende til sig. De begraver ham, sagde han. Vent blot.

Hun forstod ham ikke. Hun lænede stille hovedet til hans bryst; de hørte kun en enkelt violin.

– Det er Guyla, der spiller.

Ellen åbnede øjnene, og mens hun trykkede hænderne mod sine brændende tindinger, sagde hun igen:

– Kom, Felix, lad os gå.

Schønaich rejste sig ikke. Se, sagde han. Pludselig gled et rødligt skær af mange fakler hen over den hvide bygnings mure. Nu kommer toget.

Ellen gik frem. Hun stirrede på det store tog, som langsomt gik langs terrassernes hæk. Soldater i hvide lagener rundt om en båre. Fra snese fakler faldt de røde flammer over havens træer.

Violinerne lød.

Ellen stod støttet til et træ. Faklernes skær faldt pludselig på hendes ansigt.

Og da Guylas strenge atter lød gennem skoven, afbrudt af klagende råb, slap hun træet og sagde endnu en gang: Felix, kom, jeg vil gå.

Men hun blev. Hun følte Schønaichs arm gribe så fast om sit liv, følte hans kys brænde mod sine læber.

– Schønaich, Felix ...

– Ja, ja, jeg elsker dig, elsker ...

Svimmel gav hun sit ansigt hen til hans kærtegn ...

Men da brast hun i gråd og ubeskrivelig klagende, halvt som et skrig, hviskede hun:

– Hvorfor har du så elsket mig?

En sky stod over gravens vand: Faklerne kastedes i bål.

Ellen havde spillet. Generalen blev meldt.

Ellen ville nægte sig hjemme, men den gamle herre stod allerede i døren. Så rejste hun sig, og gik ham imøde.

Hun var besynderlig fortumlet, og de havde talt en tid, og hun havde spurgt og svaret mekanisk uden at vide, hvorom der blev talt. Så vaktes hun ved Schønaichs navn.

– Grevinden skal være i vente, sagde generalen.

– Hans søster?

– Nej, hans frue.

Ellen så op, forbavset. Og uden at forstå gentog hun: Hans frue?

Men et nu efter sagde hun:

– Ja, det er sandt. Å, man glemmer så let, at grev Schønaich er gift.

VI

Børnene havde hørt op med at lege ved Nørup kær, og aftenklokkerne havde lydt over engen. Det sidste skær af solen sluktes over Thorsholm skov, og den bølgende damp fra mosen var kold og fugtig. Men pastor Holm og Ellen mærkede det ikke, og de blev ved med deres evige vandren frem og tilbage langs engvejen.

Den unge præst havde talt længe og varmt, nu gik han tavs ved siden af Ellen, der var meget bleg. Men da de nåede skovkanten, og Ellen blev stående bestandig uden at tale og med øjnene mod jorden, sagde Holm lavt og møjsommeligt:

– Har jeg da krænket Dem så dybt, at De ikke vil svare mig?

Ellen løftede ansigtet, og han så, at hendes øjne var fulde af tårer: Nej, Holm, nej, men *hvorfor* har De talt?

Hun gik atter frem, og Holm fulgte. Mens han talte, tog han stråhatten af, håret lå klæbet til hans pande.

– Hvorfor? Tro mig – ikke fordi jeg havde håb, aldrig, fordi jeg havde håb. Jeg har aldrig været dum nok til at nære håb. Jeg har vidst det fra den første dag, at min kærlighed var ulykkelig og tabt – det *må* De tro. Men det var Deres ven, jeg ikke mere kunne være, dette venskab fra Dem kunne jeg ikke holde ud … Kan De ikke forstå det, Ellen Maag, forstår De ikke – hellere intet end dag for dag at gå som *ven* ved siden af den, man elsker. At tale to sprog og veksle guld med kobber …

Han tav og blev ved at gå med hatten i hånden. Bedrøvet som før sagde Ellen:

– Og nu, Holm, hvad nu? Er De nu lykkeligere?

– Lykkeligere? Nej, men nu kan vi idetmindste ikke være venner …

Ellen rystede på hovedet og gav sig til at tale langsomt og sørgmodigt. Men efterhånden blev hun varm, og hvad hun sagde, skælvede af undertrykt bevægelse.

– Holm, sagde hun. De har ikke handlet ret. Hvorfor døber man dog altid egoismen med kærlighedens navn? Jo, egoisme. Thi De vidste jo dog, at dette venskab var for mig noget dyrebart og kært. Og dertil tog De ikke hensyn – De, som siger, at De elsker mig. Men jeg ved det, Holm, at kærligheden handler således: Kærligheden har ingen tanke uden på sig selv …

– Ellen Maag – det har jeg ikke fortjent.

– Tro mig, Holm, jeg bebrejder Dem intet. Lad os blot tale om Dem, om hvad der nu vil ske med Dem. Jeg tror, De lider nu – men sagde De ikke selv, De havde aldrig haft håb? Hvordan er det så kommet hertil, Holm, til dette idag? For kærligheden kommer ikke på én dag og fødes ikke på en time – og er den uden håb og får den ingen næring – og jeg har aldrig næret Deres kærlighed – da kan man kæmpe med den og man tør ikke lægge sig viljeløs ind under dens åg. Men De har hyllet og vævet Dem ind i fantasier – jo fantasier – og ønsker – indtil nu, hvor De lider – –

– Hvor kan De kalde det en fantasi? Kender De da ikke mit liv? Jeg var næsten tredive år, da jeg mødte Dem – tredive år og kendte ikke andre kvinder end min moder. Og samme nu, jeg så Dem, tog De min vilje og mit liv – alt tog De fra mig, hvad mit var, og lod det bare kredse om Dem og elske Dem og forgude Dem, å, så vanvittigt forgude Dem – – – og så kalder De det for en fantasi …

Ellen udstrakte hånden: Holm, bad hun, vi vil ikke skilles sådan.

– Jo, frøken Maag, sådan må vi skilles. For De vil aldrig erfare blot en tusindedel af alt, hvad jeg har lidt, mens jeg har levet her på Deres venskabs kost med min kærlighed – og én gang skal De vide, at jeg dog har været mand og elsket, som alle de andre. At der var ikke det øjeblik, hvor ikke Deres læber var mig en fristelse, ikke den time, hvor jeg ikke tørstede efter Deres kys, ikke den dag, hvor jeg ikke vansmægtede i fortvivlelse. Å, Ellen Maag, jeg ved at, nu har De kun lidt sorg tilovers for mig, og De vil sky mig, når vi nu skilles. Men dog, dog er det bedre sådan.

Han sank sammen og med ludende hoved gik han nogle skridt ved siden af hende. Da sagde han tonløst og standsede:

– Og nu går vi hjem.

Ellen rakte hånden frem, men Holm tog den ikke.

– Holm, tag dog min hånd.

Han tog den mellem begge sine hænder, som skælvede, og med et dybt suk bøjede han sig og kyssede hendes hånd.

– Lev vel, hviskede han.

Så var altså også det forbi.

Ellen havde ladet tænde lampen i det østre tårn, og tjeneren havde bragt the. Men hun havde ikke rørt den. Distræt og hvileløs var hun draget rundt i værelset, pillende ved en blomst; rettende på en pude; skruende lampen op; stadig i de samme tanker.

Nu sad hun lige under lampen med hænderne begravet i det opløste hår, og hun mærkede ikke køligheden fra terrassen eller

natsværmerne og uret, der lød hvert kvarter. En gang imellem stirrede hun rundtom sig, distræt som en, der vågner, og sukkede dybt. Men lidt efter faldt hun atter tilbage i sit forstenede drømmeri.

Det var altså forbi – også det. Og – hvorfor ikke, hvorfor? Hun havde jo ventet det, vidst det. Nu var det kommet som det andet ... og man vænnede sig til alt.

Jo, vanen glattede livet ud. Hun havde vænnet sig til meget.

Til alt, til alt, var hun vant.

Hun smilede: Også til skændslen.

Mens hun sank dybere sammen i stolen, tænkte hun på sit livs tågedag.

Hun havde kun en tanke den dag, da døren havde lukket sig efter generalen, den at fly. Og hun gik som soldater rømmer, når fjenden er over dem, de tager intet med, de forlader bare alt og flyer. Således drog hun til Vejle.

Men da vognen var forspændt, og hun allerede stod på trappen, vendte hun sig, og gik tilbage til havestuen; og hun lukkede døren efter sig og trådte ud på terrassen. Foran hende lå plæner, skov og marker.

Og bleg og hjælpeløs foran denne have, løftede hun armene i afmægtig kummer ...

Hun fandt bedstefaderen blind og lallende, et menneske i opløsning. Men hun plejede ham ikke, bekymrede sig om ingen og intet. Når hun vågnede om morgenen efter en lang søvn, tung som et mareridt, gik hun ned i "Moders Lysthus" og lå der i en døs, følelsesløs som en besvimelse. Hun forsøgte slet ikke på at arbejde. Men undertiden kunne hun pludselig vågne af sit

blund, og hun havde glemt alt hvad der var sket. Og hun lå og smilede ved en erindring om sin kærlighed.

Hun kunne nævne hans navn så blødt og længe.

Men på en gang huskede hun, og med et mat suk faldt hun tilbage i sin bedøvelse.

Der kom imidlertid en tid, hvor hun vågnede helt. Hun sad de lange efterårsdage dumpt tungsindig og ørkesløs i de råkolde stuer, hvor hun ikke gad hygge om sig, og hun stirrede ud på den snævre, livløse gade, og hørte bedstefaderens rallende hoste i rummet bag butikken. Og fortvivlet sad hun der ansigt til ansigt med sit trøstesløse liv.

Her skulle hun altså leve, her i et lavloftet liv med et levende lig i forrådnelse eller hjemme med en dranker, hendes fader. Og her skulle livet gå hen, elendigt, dag efter dag, gråt og altid det samme. Her skulle årene komme, et kvælende lagen af sand og begrave hende tomme for tomme – – –

Men undertiden kunne hun også rejse sig fortvivlet: da græd hun timelang afsindige og meningsløse tårer, og magtesløs truede hun ad sine dages tågehær.

Men atter faldt den om hende, den grå tungsindighed, og uden forandring gled atter dag efter dag.

Sand – sand – sand.

Og efterhånden blev dette tungsind besynderlig tomt og sjælløst. Det blev til et mørke, hvori Ellen rugede over sig selv og var ligegyldig for alt andet. Intet havde værd – slet intet.

Hvad var vel dette højeste, for hvilket hun havde givet sig hen? Såmeget just, at hun foragtede sig selv. Så dyrt købte man så lidt.

Hun kendte livet og vidste, det var tomt, menneskene og forstod, at de var løgnere. Og hun begyndte at dyrke sig selv, og hun besteg sin pessimisme ligesom en fodskammel, der løftede hende over mængden.

Langsomt blev hun sig selv nok og ville ikke vide noget af andre.

De livløse ting begyndte at spille en rolle i hendes liv. Hun elskede komfort for dens egen skyld, og hun blev grisk på hver af tilværelsens behageligheder. Og hendes kærlighed til alt dette raffineredes. Det var det sjældne, det bizarre og det besynderlige, hun fandt behag i.

Om vinteren, da hun var vendt tilbage til Thorsholm, fik hun midler nok til at tilfredsstille denne nye trang: gamle Lind døde, og den formue han efterlod sig, var større end nogen anede. Ellen blev pludselig mere end rig, renterne af den overordentlige kapital tilflød hende uafkortet. Hun kunne handle, som hun ville.

Et par måneder efter døde faderen af apopleksi. Hun tog en gammel fattig rigsgrevinde fra Holsten i huset.

Hun lod da Thorsholm restaurere og alle værelser istandsætte. Hun havde ligeså mange luner, som der var timer på dagen, og hun bragte arkitekten til fortvivlelse, men pludselig blev hun ked af det hele, lod ham skalte, som han ville, og indrettede blot i det østre tårn en lejlighed til sig selv efter alle parisermodernes mønstre. Hun polstrede sit boudoir som en æske, og over udfordrende divaner lod hun bedstefaderens hyrdinder komme til ny værdighed på de kapitonerede vægfelter.

Haven blev lagt om. Den blev rig på pragtfulde bede med alle bladplanters nuanceringer, og et net af kanaler blev ledet gennem dens anlæg. Der var en fransk anlagt plet med lige og symmetriske gange; midt i anlægget et springvand med en mosgroet kampestenskumme. Rundt om mange stenvaser med våbenskjolde. Kanaler, lige, som dens gange omgav den franske have.

Den var med sin stiliserede og kolde fornemhed blevet Ellens yndlingssted.

Ellen gik ned ad stentrappen med Winsløw, arkitekten, og skærmende mod solen med sin parasol, gik hun over broen til den franske have.

– Hr. Winsløw, sagde hun, De dømmer uden at forstå. Hvad De kalder aristokratiske fordomme er en races nødvendige meninger. Jeg anser mig virkelig ikke for bedre, men for anderledes end – end demokraterne. Jeg føler ikke som de, kan ikke leve som de. Der er en raceforskel imellem os …

– Og hvorved opstår denne raceforskel?

– Ved opdragelse, ved indtryk, ved alt. Jeg for eksempel. – Jeg husker en gang, et menneske kaldte mig en Robinson. Han vidste ikke, hvorom han talte. Robinson levede ene på en fremmed ø. Jeg har levet og modtaget mine indtryk *her*. Dette sted har opdraget mig. Men det er netop det, som De ikke forstår. Mennesker, som ikke kender Deres forfædre, som ikke ejer og ikke vandrer på den samme jord, ved ikke, hvad det vil sige at være omgivet af sin slægts værk, arbejde; at være omringet af dens skygger, at møde den ved hvert skridt …

– Ser De, sagde hun, og standsede: De har aldrig vidst, hvad man føler blot ved dag for dag at møde de gamle navnechiffre der på tårnene. *Den* har istandsat det, *den* det …

– Og *den* ødelagt *det* …

– Vist så. Men selv den, der ødelagde, levede her, besad dette. Følelsen af besiddelse bestemmer så meget hos os. Og, tro mig, hos de bedste af os udvikler den følelsen af vort ansvar. Den gør dog aristokraterne til fødte førere i samfundets evige strid: De føler både besiddelsens lykke og dens pligt.

– Mener De virkelig det, når De ser på den samling, der hedder vort aristokrati?

– Jeg mener, min kære Winsløw, at De også der dømmer hastigt. "Vort aristokrati" – jeg skal sige Dem, vort specielle samfund var sunket hen. De trak sig ud af det hele – og netop de dygtigste, fordi Frederik VII sårede mer end deres standsfølelse nemlig deres *takt*. Så blev de hjemme …

– Og blev just ikke klogere, frøken Maag.

– Det er sandt. Deres horisont blev snæver. Når et aristokrati har en død tid, må horisonten blive snæver, det ligger i sagens natur. Idéerne, hvorpå vi lever, er så få. Men de er store. Tilgiv mig, sagde hun, hvis der er spring i min tanke … men jeg sagde før, at stedet her havde opdraget mig, alt her har opdraget på mig, huset, de store træer i haven, billederne i riddersalen, alting. Jeg søgte at få disse folks historie at vide, hvis billeder jeg så: Den havde været admiral, den gesandt, den havde vundet – eller tabt et slag. Men allesammen var de Maag'er, alle havde de tjent kongen, landet, om De vil. Slægtfølelsen føder det næste hos os: Patriotismen …

– Ja-a, kærlighed til landet vel snarere, til kongens hellige person …

– Måske, jeg tilstår det: Jeg er royalist, legitimist om De vil. Men de bedste blandt os ville dog også give liv og blod selv for en republik, når den var deres fædreland …

Ellen talte sig varm:

Men, ser De, for os betyder "kongen" noget. Han er en del af vor arv, af vor overbevisning. Men heller ikke det, forstår De vel. De kalder det for snæverhed som hos de bedste er en urokkelig overbevisning. Og lad folk også have lov til at kalde vort liv snævert – sig mig så, tror De ikke på den anden side, det samme liv – livet her – og hun pegede rundt – gør mange følelser noblere, udrydder megen smålighed, holder fjernt fra meget *meleret*, som pletter Deres demokrater.

Hun tav lidt og betragtede haven i dens sollyse ro.

– Tror De da virkelig man dag efter dag kan leve her uden at erhverve sig en vis sindets noblesse? Det er ingen fortjeneste at stå udenfor brødkampens smuds, hr. Winsløw, men det *er* en lykke, og denne lykke er det som mer end noget skaber racen i os. Der er ting, til hvilke jeg aldrig kunne nedlade mig, handlinger, jeg aldrig kan forstå – det er dem, som lægger … lægger mile mellem mig og disse folk.

Ellen lænede sig til bassinkanten og så på guldfiskene, der skinnede i vandet.

Winsløw betragtede hende. Han så fra hendes skikkelse udover haven, fornem med sine regelrette bede og sine stenvaser.

– Ja, sagde han, De passer til dette billede.

Ellen lod vandet falde dråbevis ned fra sin parasolspids, hun havde vædet i bassinet.

– Så glider det hele så dejlig nemt ud i en kompliment, sagde hun.

Hun gik atter, rank, hen ad gangen, og lidt efter sagde hun:

– De må, når De dømmer et aristokrati, også huske, at selve dets stilling eksponerer *alle* dets medlemmer. Ingen undgår opmærksomhed – i andre samfundslag kan middelmådighederne skjule sig …

– Men så er det på den anden side i Deres samfundslag så meget lettere at gøre sig gældende. Man har fra fødslen et fodstykke.

Ellen svarede ikke. Hun satte sig på en bænk og sagde:

– Jeg tror desuden ganske vist, de yngre af vor kreds bliver dygtigere. De bedre kræfter blandt dem tager fat. Men husk, der skal næsten som begyndes helt fra nyt. Desuden giver selve landbruget vist i denne tid meget at bestille – *det* må man først tage sig af. Siden vil det andet komme. Den unge grev Gyldenkrone har ret, når han siger: Man må begynde et sted for ikke at gøre det hele snavs.

– Er det nu altsammen hebraisk for dem, hr. Winsløw, De er blevet så tavs?

– Hebraisk – å nej – det er bare helt andre idéer end dem, de 9.999 af 10.000 lever i –

– Ja, det tror jeg. Men jeg ville vist ikke have levet denne dag, hvis jeg ikke havde haft min slægt til rygstød. Jeg har haft den til at leve livet med. Derfor vil jeg også dø som aristokrat …

– – – Men tante kommer deroppe på trappen. Hun leder vist efter os …

Ellen rejste sig, og hr. Winsløw fulgte ...

Ellen blev mer og mer aristokrat. Hendes følelse af ensomhed gjorde hende dertil og mer og mer dyrkede hun sig selv.

Hun gik ikke klædt som andre, hun skabte sine moder selv. Hensynsløse, hensigtsklare moder, som tegnede hver en linje af hendes skønne legeme. Men denne skønhed, der blottede sig, var kysk i sin blottelse; den var altid kold og leflede aldrig med beundringen. Hendes skønhed henvendte sig ikke til nogen.

Hun dyrkede kun sig selv og sin egen urørlighed.

Hun omgikkes ingen, kendte få. Hun udfyldte selv sin tid. Det var musik, hun havde givet sig til øve, og hun gav sig til at uddanne sig med en energi, som om hun skulle fortjene sit brød ved pianoet. To år havde hun modtaget undervisning af en udmærket udenlandsk mester, en af pianoets største, som lidende måtte udhvile efter sine kunststrabadser, og som Ellen her betalte fyrsteligt for den givne vejledning. Hun lærte meget af sin lærerinde, og de delte i musikken ganske samme smag.

Thi det besynderlige var, at Ellen i musikken kun dyrkede alt det febrilske og nervøse. Ved siden af Chopin havde hun stillet Rubinstein og Liszt.

Undertiden kunne det derfor hænde, at en eller anden fremmed, som første gang var sammen med Ellen Maag i selskab på et af egnens herresæder, faldt i en måbende forbavselse, når værtinden ud på aftenen bad sin gæst at spille, og Ellen rank og fornem tog plads foran flygelet, og når hun

havde slået sin vifte sammen og lagt den fra sig, begyndte at spille – al denne mærkelige musik.

Thi denne frøken Maag havde næsten indjaget ham frygt. Så fjernende havde hun hilst ham i sin urørlige skønhed, så lidet havde hun set hans beundrende blik. Og der var over hendes gang med hovedet bøjet på den slanke hals en så stoltbåren fornemhed, at man følte trang til at vige og at bøje sig, hvor hun kom.

Men var den fremmede ung, kunne det så hænde, at han, mens Rubinstein tonede fra strengene, nærmede sig flygelet og begyndte at vende nodebladet. Og det kunne fremdeles ske, at han distræt og bøjet frem kom Ellen så nær, at han strejfede hende ganske let.

Men da behøvedes kun en eneste fjernelse af dette mørke hår, for at han skulle huske sig om og vende bladet i ærbødig afstand med en hånd, der rystede en lille smule.

Og denne smag for det moderne, som en og anden mistydede så beklageligt for ham selv, den viste sig hos Ellen overalt. Der var blandt malerierne, hun samlede på Thorsholm, en stor del, hun havde ladet købe i Frankrig: blottede, kvindelige figurer, fauner og nymfer, venusfigurer og den sovende Endymion. Og viste hun sin mærkelige samling til en eller anden, stod hun overlegent talende om lys og farver foran al denne nøgenhed.

Således levede Ellen Maag i disse år. Hvert efterår tilbragte hun i Paris med rigsgrevinden.

Ellen var da blevet henimod seks og tyve år, da Holms blev forflyttet til Nørup. Hun sluttede venskab med dem, og der kom noget mildere ind i hendes liv. Luften var så blød der i

præstegården med sin have, der stødte op kirkegården, og de lave stuer, hvor gamle fru Holm altid modtog hende med et glad smil. Den unge præst spillede violin. Og på sommeraftener, når dørene til haven stod åbne, og kirketårnet med sine takker løftede sig mod en lys himmel, mens de spillede Bach og Haydn, da følte Ellen som andagt, og når hun talte, blev hendes stemme blødere og hendes ord mildere, – for de talte alle mildt og dæmpet i disse stuer … Udenfor sad fru Holm og strikkede på sin strømpe, og børnenes stemmer lød fra kirkegården.

Så kom det iaften – – –

Ellen rejste sig og begyndte at gå frem og tilbage. Så satte hun sig igen og hurtigt med flydende hånd skrev hun:

> Ser De, Holm, jeg vil gøre min pligt, redde Dem for Deres kald og for fremtiden. Men at redde Dem, min ven, er kun at rejse bort. Hvorfor jeg da ikke vil blive Deres hustru? Fordi det kun ville være et bedrag. Hvad De kender og elsker, Holm, er ikke mig, som jeg er … det er kun en del af mit liv, og på en stemning kan ingen af os leve livet. Men tro mig, jeg lider, når jeg nu drager bort, lider hårdt, for jeg holder så meget af Dem. Men ægte Dem – det kan jeg ikke. Den, jeg skulle ægte uden kærlighed, han må være mig helt ligegyldig. Lev vel – bestandig vel.
>
> *Ellen.*

Hun sad længe, og da hun allerede havde lagt papiret sammen, åbnede hun det igen, og mens hendes ansigt smertelig fortrak sig, skrev hun endnu de tre ord:

> Glem mig ikke.

Så lukkede hun brevet. Men morgenen fandt Ellen Maag bleg og forvåget på den samme plet.

Der opstod en pludselig forvirring, og vognrækkerne standsede. Man hørte kuskenes råb der strammede tøjlerne og betjentenes " avancez-avancez", som lød skarpt gennem spandenes støj. Hestene raslede med skaglerne og under alléens kastanjetag så man pludselig ekvipagernes uendelige række ubevægelig med vognenes skinnende flader og sølvbeslagene, der glimtede lige som lyn.

– Ser du fyrstinden af Serbien – der i victoria, sagde grevinden. Carolhausen finder hende så smuk.

Ellen løftede sig let, og så ud under frynserne af sin parasol. Spandet er smukt, svarede hun.

Vognene begyndte atter at glide langsomt, vuggende på deres kautschukhjul, og lænet tilbage, nød Ellen tavs hyndernes sagte bevægelse. Hun kneb øjnene tæt sammen for solen og hørte kun døsigt seletøjenes evindelige raslen og bladsælgernes råb: Figaro – Gaulois – Figaro!

Ude i rotunden glimtede springvandet i solen som lysende sølv.

Man hvilede tilbageslængt i alle vogne, og langs alléerne så man parasollernes silketag i en lang linje.

Vognene gled den ene efter den anden, i en lang række. Under kastanjerne ragede tjenerne op, ubevægelige, på de høje bukke, ranke og med korslagte arme.

Ellen hørte under ekvipagernes larm, springvandets plasken fra rotunden, og hun åbnede øjnene. Og mens kuskene råbte,

rullede vognene langsomt, i en stor bue, ud i rotundens lys.

I det flimrende lys så man pludselig alt blinke blændende i solen, mens i midten springvandet faldt plaskende i sine kummer af bronze.

Ved udgangen af alléen opstod en uløselig trængsel, og man standsede påny. Man bøjede sig ængsteligt frem over vogndørene og talte hurtigt fra vogn til vogn.

Ellen blev liggende i sit hjørne uden at røre sig, gemt bag sin parasol.

– Der er fyrsten, sagde grevinden.

Ellen rejser sig en smule og rakte sin behandskede hånd ud over vogndøren.

– Er det Dem, sagde hun. Og tilfods?

Fyrsten bukkede. Ja – Ismail er syg.

– Det er frygtelig varmt langs promenaden, sagde Ellen. Har tante noget imod at gå hjem gennem parken?

Grevinden var villig til at gå, og de steg ud.

– De går vel med os, fyrst Carolhausen?

Fyrst Schønaich-Carolhausen bukkede påny, og mens vognen satte sig i bevægelse om springvandet, bøjede han med Ellen og grevinden bort fra rotunden og dens støj.

Fyrsten og grevinden talte livligt om badets begivenheder; om kejserinden af Ruslands ankomst og den stakkels prins Mira-Silvas, der havde skudt sig i parken.

– Han havde jo skudt sig med vand i munden? Inde tilhøjre i rotunden?

– Ja, med vand. Forfærdeligt. En fuldstændig sprængning af hjernen.

– Og man sagde, det var en lille blondine?

– Utvivlsomt. Grevinden havde bestemt selv set hende – lille, rund; med en opstoppernæse og lidt fremstående øjne. Hun lå på tredje sky tilvenstre – i Orfeus – –

Jo, hun havde godt set hende – en lille, fræk tingest – i trikot.

– At skyde sig med vand i munden for en sådan person – –

Ellen havde ikke talt meget; hun gik og så ned i jorden og trak parasollen efter sig.

– Han har vel elsket hende, sagde hun.

Carolhausen trak på sine skuldre.

Men Ellen blev ved:

– Hvorfor ikke? Tror De egentlig, fyrst Carolhausen – Ellen så på fyrsten nu og da – lidenskaben nogensinde ser på dens værd, man elsker? Så tror jeg desværre ikke, der ville findes så megen kærlighed i verden. Nej, det har lidenskaben ikke tid til. Det får – og hun så lige på fyrstens ansigt, mens hun talte – først skammen, der lever længere end lidenskaben – –

– Skammen?

Grevinden rystede på hovedet og blev lidt tilbage. Dette interesserede hende ikke. Men Schønaich gik nærmere hen til Ellen og talte dæmpet, da han sagde:

– Skammer man sig og – hører op at elske?

Ellen hørte ikke. Tonen hvori hun talte var stadig let; langs hele vejen så man som et hieroglyfbånd af hendes parasol i sandet.

Bag dem spurgte grevinden højt:

– Og hun, damen, hvor er hun nu?

Schønaich vendte sig:

– På skyen – tilvenstre – i Orfeus – med sin trofæ: hjerneskallen.

– Forresten tror jeg rigtig nok, sagde Ellen, man må være meget utålmodig for at dræbe sig af ulykkelig kærlighed. De fleste venter …

– De mener, til det er gået over.

– Netop, fyrst Carolhausen, til det er glemt.

Samtalen skiftede. Ellen beundrede trægrupperne på plænen.

– Jeg holder meget af Spa. Her er meget smukkere end i Baden.

– Og imorgen, sagde fyrsten, skal jeg dog rejse!

– Skal De rejse? Men det har De jo ikke talt et ord om. Hvor det er trist. Og grevinden beklagede.

Ellen havde set hurtigt op. Er det pligten, sagde hun så, som kalder Dem tilbage til Wien? Det er jo midt i ferien endnu.

– Ja, tildels pligten.

Grevinden fortabte sig i beklagelse, Ellen talte ikke mer. Men mens hun gik bagved de andre, trådte hun pludselig galt på sin fod og gav et lille skrig.

– Hun var nødt til at bede om fyrstens arm … hun trådte galt … å, det gjorde virkelig ondt.

– For Himlens skyld – hun havde da ikke forstuvet sin fod – –

– Å nej, det var ingen ting – det gik nok straks over … Ganske bestemt, når hun blot måtte støtte sig … sådan … og han ikke – hun så op – ville blive vred – om hun – hang lidt tungt på hans arm …

– Nej – han blev ikke vred – om hun blot ville støtte sig rigtig fast …

Så gik de sammen, ganske langsomt under træerne, mens grevinden trippede iforvejen meget stiv og pludrede i ét væk.

Schønaich svarede en gang imellem, når han var bange, hun skulle vende sig, med et par ligegyldige ord, hen i vejret og uden at høre; Ellen gik tavs; og når hun lænede sig tungt til hans arm, kom hun ham så nær, at hendes hår strejfede hans skuldre …

Da grevinden var kommet en halv snes skridt iforvejen, sagde hun dæmpet og pludselig:

– Hvorfor rejser De?

– Fordi jeg må.

Ellen standsede: Men sig mig grunden.

Schønaich bøjede sig, og med ansigtet ganske nær mod hendes, sagde han hæst og hurtigt. Ellen – hvad vil De med mig?

Ellen så op med et smil, som om hun ikke forstod ham.

Men han blev ved.

– Hvorfor vil De hver dag bringe mig til at sige, at jeg elsker Dem og dog aldrig forstå mig? Aldrig – kun pine mig. Derfor rejser jeg.

Ellens fod gjorde virkelig meget ondt … Hun måtte sidde lidt.

Hun slap Schønaichs arm og satte sig på en bænk under træerne.

– Hvis det ikke bliver bedre – sagde grevinden – hvad skal vi dog så gøre med tableauerne?

– Ja, det er i aften. Det er sandt. Det er dog heldigt, at jeg får dem at se, inden jeg rejser.

– Og – Ellen lo – De ved endnu stadig ikke, hvad jeg skal forestille?

– Nej – det vil blive en overraskelse.

– Gode Gud, sagde grevinden, hvor det var skade, hvis nu den fod … Hun er dejlig, fyrste, siger jeg Dem, dejlig.

Der kørte en droske forbi i alléen, og Ellen lod den standse. Hun ville hellere køre … Så ville hun ligge med omslag på lige til iaften, og så gik det nok over.

Da hun sad i vognen, rakte hun sin hånd ud over vogndøren og trykkede Schønaichs hånd varmt:

– Tak, sagde hun, vi ses iaften.

Vognen rullede bort, og nynnende lå Ellen lænet tilbage i sædet med et fornøjet smil.

Der var lys og hede i festsalen.

Mens pianisten foran flygelet vuggede sit friserede hoved, hørte man gennem nocturnens toner silkevifternes knitren, som damerne førte i store buer. De sad midt i salen tæt op ad hinanden i stort toilette. Og vægspejlene, der var let duggede af heden, forøgede et virvar af profiler, rødblonde nakker, buster og kniplinger, hæftede med brillantagraffer – i ren uendelighed.

Langs pillerne stod herrerne korrekte og stive, med deres hvide slips og buketter i knaphullet. Rækken af deres skinnende skjortebryster nåede næsten helt op til fortæppet.

De hørte mindre; de stod distræt, mens deres blik forvildede sig i vrimlen og standsede snart ved en arm, der dukkede frem mellem kniplinger, snart ved et par slaviske øjne eller en hvid nakke bag en Maria Stuarts krave.

Men da pianisten sluttede, begyndte under opholdet alle hoveder at bevæge sig i en befriende bevægelse, og der brød løs en høj, forvirret summen. Man lo bag vifterne, vekslede hilsener og rømmede sig for at blive kendt fra den ene ende af

salen til den anden. Og enkelte steder trængte herrerne sig dristigt ind mellem rækkerne, og deres sorte kjoler forsvandt mellem silkekjolerne og bag vifterne, der bøjedes sammen ligesom skjoldtag over hovederne.

Langs pillerne viftede herrerne sig mat med deres silke-chapeau-bas.

Schønaich var kommet lige hen til grevinden, som på forreste række smægtede af hede under en turban af kniplinger og et par uhyre påfuglefjer. Men der lød pludselig et horn bag forhængene, og han gik tilbage til sin plads.

Og mens man skubbede med stolene og rejste sig under forvirret støj i baggrunden af salen, klang hornene stærkere, og tæpperne gled langsomt fra.

Scenen lå opfyldt af skyer. Men langsomt, mens skuepladsens dæmring blev dag, løftedes og sprængtes enkeltvis de blålige flor, og gennem dem, i strålende lys, så man med buen løftet: Diana beredt til jagt.

Der gik som et gisp gennem salen. Og på en gang bøjede mændene sig frem skulder imod skulder for at se, og ubevægelige i sæderne stirrede kvinderne mod scenen.

Og mens hvert et blik slugte hendes skønhed, der lyste, løftedes vuggende det sidste flor: Ellen stod der fri.

Gevandtet slynget om de marmorstærke skuldre, bryst og arme blottet, benet tegnet fast under stoffets bløde linjer; trodsig og kysk.

Salen tav åndeløs foran denne skønhed.

Og da de røde forhæng atter gled frem sad man endnu med tilbageholdt åndedræt og tavs.

På fyrst Schønaichs pande var sveden sprunget frem – –

Ellen rejste sig og tog fyrstens arm for at danse.

Det er en vals, og de danser længe. De havde endnu ikke talt sammen før dansen, men mens de valsede, vuggende og blødt, hviskede han til hende. Måske hun ikke hørte, hvad han sagde. Hun lyttede til orkestrets melodi og den underlige bølgende storm af de dansendes trin gennem salen. Men hun smilte og mødte under dansen hans øjne, hvis pupiller glinser.

– Schønaich, jeg er træt.

Men han bliver ved at valse, hurtigere, og bestandig smilende lægger hun sig tungt ind i hans arme, som hun føler skælve om sit liv.

Og pludseligt slipper han hende, og de går ved siden af hinanden op ad marmortrappen til galleriet, uden at tale.

Ellen gik iforvejen. Der var helt øde i læsesalene, som lå halvmørke med skærme over alle blus, og man hørte ikke anden lyd end gassens kogen og hendes kjoles raslen over tæpperne.

Hun løftede portieren til et lille kabinet ved siden af læsesalene. Her er godt, sagde hun. Hun gik ind og satte sig i hjørnet på en puf, stillet under en gipsappollo og nogle store palmer.

– Hvor her er køligt. Hun tog sit slæb til side og gjorde plads for fyrsten, og da han blev ved at være tavs, spurgte hun: Nå, var jeg så ikke smuk?

– Ja, De var smuk, sagde han.

Der var atter stille. Fra balsalen hørte man trinene af den evindelige vals og et par violintoner af en blød takt. Pludselig rejste fyrsten sig og skubbede skodderne for vinduet op. Han

blev stående nogle øjeblikke med ryggen imod hende, så vendte han sig:

– Se, sagde han.

Der var ganske mørkt på denne kant af haven. Men ude i dunkelheden så man de store busketter rage med deres skygger op mod himlen, og fra alléens træer steg kastanjeduften op fra mørket.

Ellen rejste sig, og de så begge ud; begge skælvede ved det samme minde. Og sagte hviskede Schønaich:

– Ellen, De må jo huske det.

Ellen Maag var meget bleg; hun bøjede hovedet.

– Jo, sagde hun, jeg husker.

Hun satte sig igen. Og vendt imod hende sagde fyrsten:

– Så ved De også, at jeg elsker Dem endnu. Han kunne ikke se hendes ansigt, men pludselig fik han mod og han lod sig synke ned ved siden af hende på sofaen.

– Ellen, sagde han, lad mig tale, jeg be'er, og hindre mig ikke? Får jeg ikke talt, vil jeg kvæles, får jeg ikke talt – å jeg ved slet ikke, hvad der hænder. De ved jo, Ellen, at jeg elsker Dem – men hvorfor piner De mig så, som nu – at jeg aldrig, aldrig har elsket andre – men hvorfor vil De så ikke høre mig? Sig mig det, sig mig, hvorfor.

Ellen Maag havde leget med sin vifte. Nu så hun op.

– Ved De, hvor jeg led, da De rejste bort den gang? At alt mit liv kun var længsel og fortvivlelse – Ellen, Ellen, og således elsker jeg Dem endnu –

Han lagde sig ned foran hende, og han talte hæst.

– Så vanvittigt elsker jeg Dem, så vanvittigt, at der var intet, jeg ikke kunne gøre, intet – ingen forbrydelse jeg ikke ville begå

– intet, om De kun kunne elske mig –

– Og Deres hustru?

Schønaich lod hovedet synke, mens han lå for hendes fødder.

Han tav lidt. Og Ellen, der ventede støttet til statuen, hørte musikken, dæmpet, og støjen af de dansendes trin.

Så sagde Schønaich:

– Men nu er hun død.

– Og jeg elsker Dem, Ellen – –

Ellen svarede ikke.

– Ellen, ser De da ikke, at jeg tigger Dem om Deres kærlighed.

Der fløj et pludseligt smil over Ellens forstenede ansigt, og idet hun slyngede viften imod ham, sagde hun:

– Lâche! Note 1)

Og hun gik.

Ellen forlod kort efter Spa. Hun var i Paris og i Italien og ud på efteråret vendte hun hjem til Danmark. Hun tog ophold i København og var "saisonens" løvinde, meget omflagret og med flere bejlere. Men ud på vinteren valgte hun af dem alle den ældste og den fornemste, og om foråret blev hun gift. Lensgreven var nær de tres, men han havde over sig det skær af fuldendt fornemhed, som udsletter årene. Han havde megen verdenserfaring og alle Europas fornemste ordener, som han ærlig havde fortjent, siden han idetmindste uden uheld havde balanceret på de fleste hoffers bonede gulve. Da han trak sig tilbage som konseilpræsident – en stilling han røgtede længe ved at tale lidt og ved at pålægge respekt ved sin fornemme ro –

havde man ønsket at skænke ham vor højeste hofcharge. Men han afslog.

En fremmed overordentlig afsending havde en gang sagt om lensgreven, at han var Danmarks eneste hofmand.

Med denne mand, der havde en voksen søn af første ægteskab, giftede Ellen sig. Sønnen havde hun ikke set; han var i udlandet.

Note 1: **Lâche:** Kujon.

VII

– God dag. Ellen strakte hånden ud imod legationssekretæren. Men hvor tør De egentlig komme her, hr. de Vilsac, efter hvad De har sagt om mig …

– Sagt, fru grevinde?

– Ja, *sagt*. Og ulykken er, at jeg har fået det at vide ligestraks … det vil sige, noget om det. For jeg tror altid, at der er en gnist af sandhed i, hvad folk fortæller.

– Ja, jeg ved virkelig ikke, noget ufordelagtigt har jeg ikke sagt.

– Hm. Ellen tog igen fat på sit broderi, og Vilsac satte sig ligeoverfor hende med ansigtet mod lyset … Det er, som man tager det. Husk Dem lidt om – der blev vist talt om mig forleden hos admiralens … Ellen broderede og holdt hovedet bøjet over sit sytøj. Men nu og da, mens de talte, lagde hun broderiet i sit skød og så på hr. de Vilsac. Efter bordet … oppe i rygeværelset … husk Dem bare om …

Hr. de Vilsac sad og glattede på sin hat med sin handske.

– Jeg har måske sagt, De var et ualmindeligt menneske, sagde han. Og det er min mening.

– Nej, det var Gyldenfelt, som kaldte mig en sfinks. *Så* banalt var Deres ikke. De sagde, tror jeg nok, noget om – Ellen lo ganske kort – at jeg var en forbryder. Må jeg spørge, kalder De det fordelagtigt?

Vilsac trommede et øjeblik ganske svagt, utålmodigt på hattepulden.

– Hvem har gengivet Dem den samtale?

– Det er jo ligemeget. Der var vist en ti, tolv herrer tilstede.

– Den, som har sagt det, har i hvert fald handlet, handlet meget mærkeligt. Hvad man siger sådan i en samtale, kan aldrig rives ud af sin sammenhæng. Jeg sagde forresten – hr. de Vilsac løftede blikket fra hattepulden – at … Ja – der blev tale om Dem og så sagde jeg: At De ville aldrig kunne bukke under for en trivialitet – men De kunne måske nok begå en forbrydelse … I den sammenhæng var det kun en kompliment.

– Ser De, der har De jo forbrydelsen! Hør, kære, hvor tit skal jeg dog råde Dem til, Vilsac, at lade være med at være åndfuld, så længe De er her ved legationen. Vi er ikke åndrige hertillands – og De får bare ord for at være ondskabsfuld.

Hun tav lidt og lagde broderiet bort.

– Alvorlig talt, skulle De hellere have ladet den – sentens usagt. De er ikke *berettiget til at vide* såmeget om mig – så kan man tænke, hvad man vil og … tie stille –

Vilsac bøjede hovedet: De har ganske ret. Det var ubesindigt.

Efter en lille pause sagde Ellen: Ved De hvad, jeg tror nu, vi er alle meget almindelige mennesker, som alle på en given tid kan gøre noget ualmindeligt. Mindst rigtignok i vor kreds …

– Mindst? sagde Vilsac: Nej, sig mest. Vi har tid til det. Det er *vor* ulykke. Vi har jo ikke andet at bestille end skifte luner og klæder og at forelske os.

Han tav lidt, og mens han så på hende, sagde han:

– Og når så en forelskelse plejes, kan den blive til en lidenskab.

Ellen flyttede sin hæl lidt frem og tilbage på gulvtæppet: Så skulle man ikke pleje den, sagde hun.

Vilsac svarede ikke, og en smule hurtigt for at undgå en pause sagde Ellen igen: Folk tror Dem forresten ikke, Vilsac.

– Hvad mener De?

– Jeg ved jo godt, hvad det ville sige – med ikke at bukke under for en trivialitet … men folk siger om os to, at vi er meget gode venner.

– Hvem har sagt Dem det?

– Adskillige. Men det er mig ganske ligegyldigt. Bagtalelsen har aldrig interesseret mig, ikke en gang den bagtalelse, der går ud over mig selv.

Uden overgang gav hun sig til at tale om en ny roman, som lige var udkommet i Paris.

Der blev i virkeligheden talt meget om grevinde Urne.

Thi Ellen havde ingen egenskaber, som kunne forsone hendes eget køn med hendes skønhed: hun viste ikke megen fortrolighed mod nogen, hun var ikke meget blød i sit væsen og hun havde ingen uadskillelige veninder. Derfor hævnede damerne sig også, når Ellen var fraværende, ved bestandige raillerier, som holdt sig op ved allehånde småting: ved den gule rose, hun altid havde fæstet ved sit bryst, ved det sorte silkebetræk på væggene i hendes boudoir, og, mellem sig selv indbyrdes, ved alt det nøgne i hendes malerisamling.

Herrerne var på deres side mistænksomme og årvågne. De holdt ørene stive og ventede. Selv de kyndigste forstod ikke, men de tænkte, at tiden ville modne frugten, og så ville den vel en smuk dag falde ned i hovedet på en eller anden. Derfor holdt de sig i nærheden, og mens de ventede, gik de omkring og snusede efter en hemmelighed i grevindens liv og – fandt intet.

Thi der var slet intet. Greven var vanvittig forelsket i sin kone, og hun tillod ham at være det. Hun opmuntrede ham endogså i mange ting så stærkt, at det så ud, som om hun virkelig holdt af

ham. De red ofte sammen lange ture, hvor de blev borte halve dage, og spiste frokost i en kro, hvor det kunne falde sig – en ren idyl; i selskab og teatret var de altid sammen, og om vinteren på ballerne, når dansen var begyndt, og de ældre herrer sad rundt i krogene med deres likør og deres sportspassiar, eller de spillede kort i rygeværelset, kom grevinde Urne ofte varm af dansen i sin silkedragt og spredte en duft af viol midt i havannarøgen, mens hun stillede sig bag grevens stol og lagde armene på hans skulder, og rådede ham i spillet; eller hun tvang ham ubarmhjertigt til at lægge kortene og bortførte ham til en vals: thi hun sagde, ingen kunne valse som han.

Der var ingen grund til at tro, at hendes ægteskab ikke var lykkeligt. Og ellers delte hun i sit liv ganske sin kreds' interesser. Greven var sportsmand, og hun kendte hans stalde ligeså godt som han selv. Hun var aldrig smukkere, end når hun sad tilhest om morgenen på sin sorte hingst, og det var en gang, da hun en efterårsdag styrede sit firspand på Strandvejen, at den engelske gesandt beundrende havde sagt: at hun var født til at være en konges maitresse.

Da Ellen hørte ytringen, sagde hun smilende næste gang, de sås, til den fremmede minister:

– De anser mig nok ikke for værdig til at være dronning, sir William?

Og sir William Audburn havde haft åndsnærværelse nok til at svare:

– Fordi en konges elskede er mægtigere, grevinde.

Ved væddeløbene på Eremitagesletten hørte Ellen Urne til de ivrigste. Steg pludseligt løbenes interesse; blev udfaldet tvivlsomt ved et uventet forspring, kunne grevinden med en

gang blive ganske bleg – thi Ellen Urne blev bleg når hun kom i oprør – og febrilsk fordoblede hun sine indsatser, mens hun blev siddende fremadbøjet uden at tage kikkerten bort fra sine øjne, der skinnede.

Da mente de kyndige på saddelpladsen – og der var enkelte, som forstod sig lige godt på heste og på kvinder – at der vel måtte komme den tid, hvor grevinde Urne ikke mere ville lade som om hun var forelsket i sin sekstiårige gemal.

Og der var andre, som sluttede af andet. Thi når de fra parkettet i kikkerten strejfede den lille loge ved siden af hofdamernes, som Urne havde hver tirsdag og fredag, da blev de undertiden slået af et besynderlig tomt og slukket blik, der mødte dem i Ellen Urnes ansigt sådan, som hun sad der bag viften og havde glemt sig selv og troede sig uset. Et trøstesløst og stirrende blik, så de begyndte igen at pine sig selv for at finde hemmeligheden, og de fandt ikke nogen – fordi der var ingen.

Thi Ellen var til daglig intet andet end bestandig kedsommelig træt.

Hun var ked endog af at ønske, og hun syntes ofte selv, hun var altfor dorsk til at længes. Hun modtog i vanemæssig trang til at nyde, ladt og dovent, dagenes velvære, og hun blev liggende pletfri i sit ørkesløse ægteskab, fordi intet fristede hende og fordi hun havde en stolt respekt for sig selv, foragt for de andre.

Således levede hun dag efter dag med små ting, sjælelig ligegyldig, og årstiderne gled med deres vekslende nydelser, bestandig over i hinanden. Fra Urnegaard tog de til byen – tidligt, thi Ellen holdt ikke af efterårets dryp fra træerne og

bladdansen over plænerne – fra København i april til Paris, fra Paris atter hjem. Og overalt var livet lige tomt, men hver dag altid opfyldt.

På den måde gled hendes liv.

Men undertiden kunne hun i sin ladhed pludselig strejfes af et lune. Som om hun åbnede øjnene og et kort minut med blikket fulgte en sommerfugl, der fløj hendes liv forbi.

Hun kunne på en rejse – på et dampskibs dæk eller i en kupés hjørne – føle et minutfødt behag ved at være nær en ganske fremmed, og hver i sit hjørne kunne de veksle et blik, der vagt ønskede og ubestemt lovede. Og gik han, denne fremmede, fulgte hun ham fra kupeens vindue med øjnene, og hun syntes i ubestemt misnøje at nu var noget resultatløst gået hendes liv forbi – indtil hun faldt tilbage i sit sæde med et svagt suk og glemte ansigtet.

En gang havde hun følt et sådant rodløst behag for en smuk jockey i cirkus. Hun havde følt det straks den første aften, hun så ham komme ind senestærk og smidig og med det græske ansigt oplivet af ridtets spænding. Og da han lod sine store, tungsindige øjne glide langs logerne, havde også han dvælet. Næste aften var hun der igen og den næste, og deres blikke havde hængt i hinanden, og begge havde de længtes. Men hun søgte ingen lejlighed og nedbrød ingen skranker, og da han en dag stod i hendes salon i en skrigende brun frakke og tilbød at ride hendes heste til, lod hun den forbløffede artist vise ned til sin kusk.

På Urnegaard havde hun næste sommer truffet sammen med en ung mand, en tyveårs englænder, der elskede musik og spillede violin. De havde spillet noget Beethoven med

hinanden, og Ellen fandt, at han havde en smuk tone og god opfattelse. Udover det var det første gang, hun tænkte på ham, den dag, da han pludselig sank ned for hendes fødder og overmandet, i grådkvalte ord sagde, han elskede hende. Hun havde egentlig aldrig set ham, før nu han lå på knæ.

Og da hun så dette blonde, skægdunede ansigt forvrænget af bevægelse og lidenskab, havde hun givet sig til at le, uimodståelig let.

Og hun blev ved at le, mens hans ansigt forstenedes i stum og forfærdet smerte, havde lét lige til han ravede op og tumlende var gået hen over gulvet, og døren var faldet til efter ham, og selv da kunne hun ikke holde op.

Næste dag hørte hun, han havde hængt sig i en knage på sin sovekammervæg i et håndklæde.

Ellen blev forbavset. Hun hverken angrede eller fortrød, ikke en gang sin latter. Men hun blev nysgerrig. Hun tænkte i nogen tid mere på denne døde, end hun længe havde tænkt på nogen levende. Hun søgte at erindre de ord, han havde sagt. Hans blik, hans minespil, hans ansigt forfulgte hende. Thi dette tyveårs menneske havde forbavset hende: han var virkelig gået ud der af døren og uden at tøve et minut, uden at tage afsked med nogen, uden at skrive en linje – han havde dog forældre, vidste hun, og søskende – havde han hængt sig i sit håndklæde.

Og alverden troede med hende, at han var det mest dagligdags menneske på Jorden.

Og *han* ville ikke leve uden sin kærlighed.

Hun gik i kirken til hans begravelse. Det var en middag i august og der var en lummer døsighed over folk og rum, tung dunst af liglugt, buksbomgrene og blomster. Degnen snøvlede

salmerne frem, og siden talte præsten under en uafladelig snøften om Herrens uransagelige veje. Et par svaler fløj ind under hvælvingen og kvidrede uafbrudt under talen og rosenduften slog i tunge drag fra kirkegården ind gennem dørene.

Ellen sang ikke med og hørte ikke efter. Ord og sang gled hende forbi. Mens hun selv ræsonnerede over sin hjerteløshed, sad hun under hele handlingen og nød i inciteret behag sin hemmelighed, at dette menneske var død af kærlighed. Ikke just af kærlighed til hende, det var ikke det, som mest pirrede hende; thi han var hende så ligegyldig. Kun det, at han havde haft mod til straks at knytte det håndklæde om halsen og dø.

Og da de steg op i vognen, hun og greven, gav hun pludselig efter for en pirrende lyst til fortrolighed og sagde:

– Det var af kærlighedssorg han døde.

Greven var ved at tænde sin cigar:

– Na-tur-lig-vis. Ellers var det jo ingen roman. Vel sagtens til guvernanten?

– Nej, til mig.

Greven vendte hovedet, og de så på hinanden.

– Idag er det akkurat otte dage, siden han erklærede mig sin kærlighed.

Grev Urne betragtede et øjeblik sin hustru, men grevinden lagde sig tavs tilbage i vognen uden at tale mer. Og grebet af et underlig koldt ildebefindende under sin hustrus besynderlige blik, mens hun sad tilbagelænet i skyggen af sin parasol, spurgte grev Urne ikke mer.

Lidt efter kastede han også sin cigar, som om havaneseren ikke smagte ham, og uden at veksle flere ord nåede de i tavshed

gården.

– Ellen Urnes liv var da en rolig, aristokratisk tilværelse med formens skærmbræt rundt om: døgnet og moderne og godgørenheden stablede noget indhold op, og – tiden gik.

Men undertiden, når hun sad med en bog på sin yndlingsplads i den gamle gotiske stol under den store kinesiske parasol, kunne hun pludselig læne sit blege ansigt med Urnernes våben på rygstødet, og krampagtig knyttede hun hånden mod sit bryst; eller hænderne faldt, når hun spillede, pludselig kraftløse ned fra de hvide taster, og hun standsede midt i en larmende Rubinstein for at falde sammen over flygelet med et suk, dybt som en tung stønnen; eller hun kunne, mens hun roligt styrede sit spanske spand, rank og fornem, på en gang hæve den smidige elfenbenspisk over de stejlende dyr og piske deres glinsende kroppe voldsomt, som ville hun tvinge blodet frem.

Og ofte, når hun lå foran kaminen og stirrede på blokkene i det flammende bål, begyndte hun med et at måle salen med lange, uens skridt, som om det store rum pludselig blev altfor trangt og ikke havde plads. Og da rev hun heftigt fløjdørene til balkonen op og med pelskåben om sig, stod hun midt i vinteraftenens kulde på altanen feberhed og med brændende blod: Hun trængte til luft og til den frie himmel.

Hun bragtes til ro af den summende larm af byen under sine fødder og vognenes uafladelige fjerne rullen og sporvognenes klokker, der kom nærmere og forsvandt – – –

Undertiden så hun en gadejægerske med små trippende skridt gå frem og tilbage om palæets hjørne, og bøjede hun sig frem over balkonen, kunne hun høre hendes hvisken med

mændene, der gik forbi. Hun hørte pigens halvsjofle kælenavne og mandens spørgsmål, og der kunne komme i grevinde Urnes blik, når det fulgte parret, som fjernede sig arm i arm, en grådig fortvivlelse ...

Så gik hun tilbage til salonen, der lå med sine palmer og blomstergrupper og sine tyrkiske divaner som en dunkel og duftende pasha-sal, og træt og kraftløs sank hun sammen i en stol.

Greven kom ind og urolig ved synet af sin hustrus forstenede ansigt, lod han hånden glide gennem hendes hår og spurgte ængsteligt:

– Ellen, du er ikke rask.

Men Ellen rystede på hovedet og bøjede det bort fra hans kærtegn.

– Jeg har det godt, sagde hun. Jeg er kun så træt.

Og når greven var gået, og portièren var faldet til efter ham, sad hun igen, stirrende og fortabt i sine tanker.

Ellen Urne spurgte sig selv, om det dog evig, evig skulle blive ved som nu. Hun så på sit liv, som det blev levet, indholdsløst, fra dag til dag, og hun syntes, at det var kun som et snigende mord. En evig, en evig køren omkring det tomme, ligegyldige.

Men således var det, og der var intet andet.

Og hun, hun blev her. Hun rejste sig ikke og gik, løb ikke fra denne gammelmandsforelskelse, hvis mindste berøring var hende en væmmelse. Der kunne være dage, hvor hun syntes, hun måtte fly, hvor hun ækledes rent for sig selv og kaldte sig med pøbelens navne, fordi hun sad endnu her i de Urners palæ. Men hun blev.

Hun havde valgt den ældste af sine mange bejlere, så havde hun troet sig tryg. Og så var lensgrev Urne en kraftig og levestærk mand, som var til vanvid forelsket. Og alligevel sad hun endnu på fjerde år som grev Urnes hustru, og hun tvang sig til at opfylde sine pligter, og hun sad inde, år for år med en tom pletfrihed, og hver dag foragtede hun sig selv.

Og der var ingen opgaver og der var ingen mål.

Således var hendes liv.

– Men det er slet ikke, fordi jeg mener, vi kvinder er bedre, Vilsac, vi er kun ikke sådan.

– Ja men, det er jo det, jeg siger: en skare sfinkser er kvinderne.

– Slet ikke. Men forfatterne kender os ikke. Når de bare vidste, hvor tit vi damer smiler ad deres heltinder. Hvert øjeblik træffer man noget, man kun kan le af ...

– For eksempel?

– Å – eksempler – Ellen lænede sig tilbage og legede med fingrene på stolearmen – mændene ved, for eksempel, aldrig hvad for en agtelse en kvinde instinktmæssig har for sig selv ... for sit legeme. Det har jeg aldrig set nogen forfatter forstå. Og det er dog noget af det vigtigste –

– For mange.

– For alle, tro De mig. Derfor bliver de, som har bevaret agtelsen, ikke malet gode nok, de, som har tabt den, ikke fortvivlede eller ikke "slette" nok.

– Det er ren teori.

– Så? Ellen tav lidt. Jeg så "den Fremmede", iaftes. Der er et sted – hvor han har været lige ved at sige noget sandt, Dumas ... eller jeg kom til at tænke på det, da jeg hørte noget halvvejs andet, som blev sagt.

– Hvor det?

– Jeg ved ikke – det er vist af doktoren – er han ikke læge?

– Jeg tror, han er kemiker.

– Nå, ja, det er sandt. Det var noget om, at kvinderne altid trængte til religion. Jeg kunne tænke mig at – – man midt i hele denne tomhed gjorde en lidenskab til sin religion.

– Men hvad vil det egentlig sige at gøre til sin religion.

– At bringe alle ofre for den – alt – – at gøre det vanvittige – det fanatiske ... at blive martyr med glæde –

Grevinden så op, og der var kommet noget som en svag rødme op i hendes kinder. Men så skiftede hun tone og sagde:

– Men, bedste Vilsac, jeg bliver altid så dybsindig, når jeg taler med Dem. Ellers plager det mig ikke. Er der ellers noget nyt?

– Å, man siger, at mr. Tholer endelig forleden har fået øjnene op.

– Nej? Endelig. Så bliver Tholers ægteskab nok lykkeligt.

– Hvad behager. Når han har erfaret, at ...?

– At byens første Don Juan har foretrukket hans kone. Det giver hende prestige, og det var kun det, hun manglede.

– De tror meget slet om mændene, grevinde Urne.

– Ja – meget slet, eller jeg tror – måske snarere, at der er meget få mænd.

Lidt efter tog Vilsac afsked, og grevinden klædte sig på til en middag hos den engelske gesandt.

De var kommet hjem igen, og greven og grevinden drak the i den store dagligstue ved et lille bord tæt ved kaminen. De havde drøftet toiletterne og hændelsen hos Tholers, som der var blevet talt noget om inde hos herrerne efter bordet. Nu havde greven taget aftenavisen og læste.

Grevinden var træt.

Hun sad ørkesløst med hænderne i skødet og havde svaret mest kun med ja og nej. Så lagde greven avisen bort, og da de havde siddet noget tavse, uden at Ellen sagde noget eller rørte sig, rejste greven sig for at gå.

– God nat, sagde han og kom hen til hendes stol.

Hun løftede hånden lidt mat fra sit skød: God nat, sagde hun, jeg er så træt.

– Så går du vel til ro, min ven. Der var også noget varmt. Greven ville gå, men henne udenfor lampelyset standsede han igen.

– Jeg har fået brev fra Carl, sagde han.

Ellen troede, han var gået. Hun vendte ikke hovedet. Idag? Har han det godt?

– Rigtig godt.

Ellen spurgte ikke mer, men hun så flygtig hen på sin mand, der var begyndt at gå frem og tilbage på gulvet henne i mørket.

Han kom hen og satte sig igen.

– Han fyldte tyve år forleden, sagde han.

Grevinden blev ved at tie, og greven tilføjede, mens han gav sig til at lege med kniven:

– Han var allerede helt voksen ifjor.

– Det kan jeg forstå, sagde hun. Og uden at tænke over det, helt distræt tilføjede hun: Når skal han herhjem?

Greven greb det:

– Mener du også, det var på tiden? sagde han.

Ellen så over og ganske apatisk sagde hun: Ja, hvis du synes. Og han må jo dog som stamherre …

– Det er ganske sandt, men … Jeg havde troet, det var dig ubehageligt. Sådan at have en voksen søn.

Ellen rejste sig lidt i stolen. Det begyndte at gå op for hende, hvad det drejede sig om. Ja, sagde hun, det vil blive ret besynderligt. Hun skød slæbet til side med foden og stod op: Men jeg skal være for Carl alt, hvad jeg kan.

Greven tog hendes hånd: Det ved jeg, sagde han. Det ved jeg, Ellen, at du vil.

Han talte meget om det ønskelige i, at sønnen kom hjem for at lære alle forhold her at kende. Han skulle dog en gang i tiden … og han måtte naturligvis være noget fremmed for alt, opdraget som han var i Brüssel-pensionen – men det havde været hans moders ønske …

Ellen stod lænet til kaminen med hovedet støttet til sin arm. Da greven holdt op at tale, sagde hun igen langsomt: Ja, jeg skal alt være for ham, hvad jeg kan.

– Å, han er jo forresten et rent barn. Greven bøjede sig og, idet han kyssede hendes hånd, sagde han smilende: I grevinden bliver han naturligvis forelsket.

Greven var gået, men Ellen stod endnu foran ilden i den samme stilling med hovedet støttet på sin arm, i lyset af kandelabrerne.

Hun havde egentlig aldrig tænkt meget på sin mands søn. Kun i ny og næ blev hans navn nævnet, talt om ham var der sjælden blevet. To, tre gange havde hun skrevet nedenunder grevens breve et par ord som lød: Deres faders hustru sender Dem en venlig hilsen – eller sådan noget; når de om foråret rejste til Paris, tog greven altid fem, seks dage til Brüssel for at besøge sønnen, men han havde aldrig spurgt hende, om hun ville med, og hun havde ikke bedt derom. Så havde hun aldrig set ham.

Og nu skulle dette fremmede menneske på tyve år komme her som søn. Det ville ikke blive let – sandelig ikke let.

Ellen løftede hovedet og mødte sit eget billede i spejlet. Et øjeblik var hun blændet af sig selv. Hun betragtede billedet nysgerrigt, som en fremmeds, og hun gav sig til at bevæge hovedet, så lyset fra kandelabrerne gled hen over hendes hals og hagen. Så smilede hun.

Hun fik på en gang lyst til at se billedet af sin stedsøn. Der hang et maleri i hendes mands stue. Hun huskede, at hun den første aften efter bryllupsrejsen, da hun gik igennem værelset havde set to malerier, et større af en dame med store melankolske øjne og underneden et mindre af en seks, otte års dreng i en fløjlsbluse, der lignede damen ...

Hun havde straks sagt til sig selv, at det var hendes mands første kone og sønnen. Siden havde hun, ærligt talt, aldrig tænkt på dem.

Hun tog lampen og gik ind gennem kabinettet til grevens værelse. Der satte hun sig ved skrivebordet og betragtede billederne. Der var noget eget, meget blødt i den første

grevinde Urnes ansigt, noget dueagtigt og skræmt i blikket, noget ejendommelig hjælpeløst spørgende.

Og det samme blik var der hos sønnen. Man så i det lokkede barneansigt slet ikke andet end de store dueøjne. Forresten var drengen smuk.

Hun søgte efter albummet. Måske var der senere billeder. Mens hun ledte, fandt hun på en stumtjener i et hjørne en kapsel af citrontræ, som hun tankeløst lukkede op. Der var to billeder deri, hun selv og sønnen. Det måtte være taget fornylig. Han stod med spadserestok og hat i hånden i en tætsluttende moderne dragt. Men ansigtet var i forbavsende grad det samme; det samme blide, uudviklede som hos den otteårs dreng. Og øjnene, et par store duggede, uforstående og drømmende øjne – rene barneøjne …

Hun tog billedet ud for at se at finde en dato. Jo – der stod det. Til fader fra hans Carl. Nytår 80. Hvilken mærkelig klar og barnlig, upersonlig håndskrift … Så var han virkelig tyve år på billedet.

Mens hun satte fotografiet ind, faldt hendes øjne på hendes eget billede i kapslen. Det var taget sidste forår i Paris, og Ellen kaldte det en fri fantasi over hende selv. Hun sad med hovedet støttet på en halvblottet arm og håret langt ned imod øjnene. Mange kniplinger op om halsen. Fotografiet var afskyeligt, sådan som hun stirrede, så forskrækket. Det var naturligvis det rembrandtske spøgelseslys, der var lagt over ansigtet, som gjorde det …

Hun så igen over på sønnen.

Så faldt hun i tanker med kapslen i sin hånd. Hun slap den, og uden at hun mærkede det, mens hun sad fortabt og stille,

gled kapslen langsomt ned ad hendes skød og blev liggende åben på hendes slæb.

Anden del

Historien

I

Min søn – min hustru.

Grevinden havde følt sig lidt urolig og ikke rigtig sikker på sig selv. Hun havde været temmelig længe om at bestemme sig for en kjole, inden hun tog den sorte atlaskes og i halsen den eneste diamant, og hun blev helt irritabel, da hendes hænder rystede en smule, så hun ikke kunne få sine armkæder hægtede. Hun havde heller ikke læst meget, mens hun bagefter sad i salonen og ventede. Men nu, da hun så det barneansigt, der blussende rødt af generthed skjulte sig bag hendes mand, kom hun næsten til at smile.

Derfor sagde hun ingenting, og de stod et øjeblik ligeoverfor hinanden uden at tage i hånden og uden at tale. Men så følte hun med en gang pausen, blev selv lidt rød, ledte for at finde noget og kom ikke til at sige andet end:

– Hvor De dog ser ung ud, og gav ham hånden.

Han stammede lidt, og helt purpurrød sagde han:

– Ja, det siger alle.

– Så? sagde Ellen og lo, stemmen var ligeså barnlig som ansigtet. Ja, De ser meget ung ud.

Greven talte lidt om den skrækkelige varme i kupéen, og Ellen spurgte, om han havde husket hendes indkøb i Brüssel.

De havde alle tre sat sig ned, hun lidt med ryggen mod sin stedsøn; når hun vendte sig for at få ham med ind i samtalen, som slæbte sig lidt genert og tvungent af, så hun ham sidde ufravendt og stirre på sig. Men han sagde ikke et ord.

Så ringede klokken anden gang til *table d'hôte*. Ellen følte det som en befrielse, men sagde dog, mens hun rejste sig: Allerede!

Så er toget kommet sent.

– Carl tager dig tilbords idag, sagde greven. Æres den, som æres bør.

– Naturligvis. Hun ventede på Carl, som stod op og noget kejtet fik budt hende armen.

– Mange tak, sagde han.

– De må holde armen lidt nærmere, sagde hun, mens de gik ned ad trappen, De kommer til at træde i mit slæb.

Så holdt han forfærdelig fast.

De kom ind i den store sal, næsten alle gæsterne var samlede og stod rundtom klyngevis i samtaler. Nogle begyndte at tage plads, og nede fra buffeten hørte man raslen af terriner og tallerkener og ordrer om vin.

– Hvor her er mange, sagde Carl. Så mange damer!

– Ja – i pensionen var der nok heller ikke ret mange.

– Nej, Carl så aldrig andre end fru Dubois, og hun havde ikke en tand i munden.

Ellen hilste på enkelte bekendte, og man gik til bords.

Greven var sulten efter rejsen og spiste stærkt. Ellen måtte underholde Carl. De talte dansk, så de ikke blev forstået, og Ellen fortalte, hvem gæsterne var og hvor de hørte hen. De var en smule fra hele Jorden. Carl tog næsten intet af retterne, men når de andre var færdige, og tjenerne ville tage bort, sad han alligevel med det altsammen på tallerkenen.

– De spiser ikke noget.

– Nej, sagde han. Jeg kan aldrig spise, når jeg er ude. Han havde ellers ikke talt meget, men han så hele tiden på hende, når hun talte, og sagde hun noget raillerende over en og anden, lo han højt.

– Hvor du ler, Carl, sagde greven.

– Gør det noget? Det kom hurtigt, og han så på Ellen.

– Nej, slet ikke. De ved jo ikke, hvad vi ler af. Men tag dog nu lidt artiskok. De har jo slet ingen ting fået.

– Å – å jo. Han tog lidt artiskok på sin tallerken og faldt igen i staver. Ellen talte med en russisk fyrstinde over bordet.

Der var begyndt at blive livligt, og det var lidt vanskeligt at forstå hinanden. Champagnekølerne kom frem foran kuverterne, og opvarterne fløj frem og tilbage bagved stolene. Man hørte en stadig knalden af propper og klirren med glas i den forvirrede støj.

Fyrstinden råbte meget højt, så hun blev endnu rødere i hovedet, og man kunne høre hende over den halve sal.

– Hun er et talentløst asen. Men Serpolette er hendes bedste rolle, råbte hun. Jeg har en loge. De tager jo med, grev Urne, tag med, alle tre … Hun tog sin guldlorgnet op … *qu'est ce que ça – ce jeune homme là,* spurgte hun så lidt sagtere.

Greven vidste ikke, hvorom der var tale … den unge mand var hans søn.

Det var Théo, som sang i teatret. Fyrstinden havde en loge – ganske alene. De måtte følge med.

– Ja, grev Urne takkede, hvis Ellen ville …

– Det ville måske more Carl …

Ellen vendte sig. Men kære, sagde hun, De har jo ikke rørt Deres artiskok … Nu så han igen på hende.

– Nej – hvor han dog havde let ved at blive rød – jeg ved ikke, jeg forstår ikke … rigtig at spise dem …

– Ja, råbte fyrstinden igen, så var det altså aftalt, De fulgte med … kl. 9. De måtte se anden akt, scenen på markedet.

Fyrstinden tog igen lorgnetten op og så på Carl Urne, der fik undervisning i kunsten at spise artiskok.

–*Il est charmant,* sagde hun ganske højt.

Tjeneren havde skænket Moët i glassene, og Carl havde tømt sit glas et par gange. Greven havde drukket med ham og ønsket ham velkommen. Ellen sad med glasset og ventede.

– Drikker De ikke med mig, sagde hun.

– Jo tak – så gerne … men …

– Men så klink dog.

– Tak! Han stak glasset ud til bunden. Det er dejlig vin, sagde han. Så sød.

Støjen steg for hvert minut, og alle talte i munden på hinanden. Over det hele hørte man fyrstindens skrålen, hun viftede sig, så hendes diamantbandelokker dirrede i vinden, mens der lød noget højrøstet og forfærdeligt engelsk fra et par amerikanere, som spiste med armene på bordet og halvt opsmøgede frakkeærmer.

Carl var også blevet rød i kinderne og lidt mere snaksom. Han talte så morsomt dansk med underlig accent. Ellen lo af det.

– De snurrer – De snurrer så latterligt.

– Lyder det da grimt? spurgte han, og ganske som en elev til sin lærer sagde han alvorligt: Det skal nok blive bedre.

Ellen smilede ad tonen, hvori han talte. Det er jo rimeligt, De har fået accent, når man har været borte fem år …

– Ja, næsten seks til november …

Der var allerede adskillige tomme pladser ved bordet. Englænderinderne begyndte at rejse sig, mens desserten blev budt om, og de forsvandt lidt efter lidt, stive og ubevægelige.

Men de andre holdt stand, noget échaufferede, pludrende over deres konfekttallerkener, og med de blottede arme støttede på bordet. Vifterne fløj frem og tilbage, og man plyndrede ubarmhjertig opsatserne for deres rosenflor.

Ellen lænede sig tilbage i stolen og trak sine svenske handsker op på armene; greven lukkede armbåndene igen; lidt fortumlet af støjen og måltidet, blev Ellen siddende tilbagelænet og pillede tankeløs en rose i stykker i sit skød.

Pludselig så hun hen på Carl, og da hun lod blikket smilende hvile på ham (han sad igen bøjet over sin kuvert og så på hende), sagde han:

– Jo, De er meget smukkere end Deres portræt.

– Synes De? sagde hun og lo igen. Ja – hvilket er det, De har.

– Et stort – med kniplinger om hovedet ... Å, først måtte jeg slet ikke ha'e det på min væg ...

– Hvad for noget – måtte De ikke ha'e det? for hvem?

– Nej – i pensionen måtte vi ikke ha'e unge dameportrætter, og jeg havde ikke sagt til hr. Dubois, hvem det var. Så sladrede de andre og så sagde forstanderen, at jeg havde nok et billede ... som ... jeg ikke måtte og så måtte jeg jo sige ... at ... det var ... Dem.

Ellen lagde rosenbladene i en krans på sin handske og pustede til dem, så de fløj som sommerfugle.

– Nå. Og så blev billedet hængende?

– Ja, over min seng.

De brød op. Greven gik om og bød fyrstinden armen, og de satte sig alle i et hjørne i konversationssalen. Herrerne omringede Ellen og spurgte, om hun havde været syg, siden man ikke havde set hende imorges på "la plage".

Så gik greven ud på verandaen for at ryge, og Ellen blev tilbage i salonen med et par trofaste. Carl havde skjult sig omme bag en gruppe palmer.

– De har forøget Deres hof, sagde hr. von Dannenberg og lænede sig lidt over mod grevindens vifte: med en meget ungdommelig tilbeder.

Ellen forstod ham ikke.

– Pagen, De havde tilbords. Kender "grevinden" nu ikke mere "Cherubin"?

– Å-å jo ... Ellen gjorde puderne tilrette på chaiselongen ... Det er min søn.

Og da baron Dannenberg stod konsterneret, med åben mund, tilføjede hun leende:

– Ja, baron, min stedsøn – – en søn af min mands første ægteskab. Skal vi gå ud til de andre?

Fyrstinden tog Carl Urnes arm, da de stod ud af vognen, og oppe i logen lod hun ham sætte sig ved siden af sig. Salen var næsten ganske tom – der var mellemakt. Fyrstinden lagde kikkerten bort og begyndte at snakke med Carl.

Det var en "vovet" snak om alt muligt, med spring så hist, så her, og med hasarderede antydninger.

Carl svarede kun med "ja" og "nej", sad helt ude på kanten af stolen for at undgå fyrstindens vifte, der var lige ved at strejfe hans kind, og skottede hen til grevinden, som sad lidt i baggrunden i halvmørket.

En gang imellem, når han dumpede ud med et svar eller et spørgsmål, lo fyrstinden himmelhøjt og vendte sig til Ellen.

– Ah – *l'ingenu – il ne comprend rien.*

Ellen svarede kun med et svagt smil og vedblev at betragte salen, der begyndte at fyldes.

Hun sad med kikkerten for øjnene, mens hun hørte hvert ord, fyrstinden sagde. Hun følte et nervøst mishag med hendes snak.

– Det varer en evighed, sagde hun.

– *Ma chère, la divette* må have tid til at puste – når man er sådan snørt. Fyrstinden lo igen og vendte sig til Carl.

– Nej, se. Der står jo prinsen af Ligne. Er han også i Ostende. Ham må De jo kende fra Brüssel – –

– Ja, jeg har set ham et par gange i Théatre de la Monnaie.

– Og hans moder – hun er så smuk ... Ja (Fyrstinden eksaminerede prinsens loge i kikkerten) *han* er forresten også køn ... For *den* historie kender De da?

– Alle siger, han er så elskværdig.

– Gudbevar'es, derfor kan man jo gerne kalde prinsessen for salonernes Rachel –

– Spiller prinsessen komedie, spurgte Carl.

Ellen havde forstået og blev pludselig rød uden at hun vidste hvorfor. Men fyrstinden var virkelig utålelig, hun lo, så hun måtte bide i sin vifte og sagde:

– Nej, hun spiller kun "Fædra".

Carl vendte sig imod grevinden, som om han ikke forstod, hvad der var ment, men Ellen sad stadig med kikkerten for øjnene, kun beskæftiget med salen. Fyrstinden fulgte retningen af Carls blik:

– Ja, De kender jo dog historien, sagde så fyrstinden og vendte sig.

Ellen tog først kikkerten bort og som om hun slet ikke havde hørt noget, sagde hun åndsfraværende:

– Hvilken? Taler De og grev Urne nu om mytologi?

Men så fik fyrstinden pludselig øje på en veninde i den anden avant-scène-loge, og hun måtte absolut over at tale med hende. Grev Urne kom ind og fulgte hende over.

Ellen følte det som en lettelse, da hun var gået. Fyrstinden taler så meget, sagde hun og slog sin vifte ud.

– Kan De godt lide fyrstinden, spurgte Carl.

– Å, jeg kender hende så lidt.

– Jeg kan ikke udstå hende. Gid hun ville blive borte. Carl vendte sig igen mod tilskuerpladsen og så i kikkerten. Det er jo prinsessen af Ligne, sagde han.

– Ja.

Det var en høj, majestætisk figur, som sad ved siden af sønnen. Ellen så på hende.

Så på en gang rejste Carl sig og gik hen og tog hendes hånd.

– De er da ikke vred, fordi jeg er kommet hjem? sagde han. De må ikke være vred.

Tonen var så mærkelig blød, og han blev ved og ved at trykke hendes hånd.

Ellen så lidt på ham: Vred? Hvorfor dog det? Og hun var så besynderlig nervøs, at hun fik tårer i øjnene.

Lidt efter kom fyrstinden og grev Urne tilbage og akten begyndte.

Carl morede sig umådeligt og lo himmelhøjt ad løjerne. Se dog, se dog, sagde han, kvalt af latter. Se dog, hvor han er komisk – å – nu falder han … nej … sikken kolbøtte …

Man begyndte på en gang at klappe nede i parkettet, og de bøjede sig alle frem over logeranden. Det var mme. Théo, som kom ind.

– *L'impudente,* sagde fyrstinden.

Mme. Théo gik længere frem rokkende en smule på sine høje hæle.

Der blev ved at lyde nogle afbrudte bravoer fra salen, og orkestret tav. Théo stod midt på scenen og rørte sig ikke. Hun holdt det lokkede hoved på siden og smilede uskyldigt, så man så hendes hvide tænder.

– Se de tænder, sagde greven, han kærtegnede sit overskæg: millionknusere.

La diva stod der endnu og blev ved at smile. *La coquine, l'impudente,* sagde fyrstinden igen, hun blev ved at sluge hende med kikkerten.

Pludselig skottede Ellen hen til Carl, som sad ved siden af hende: Han var ganske bleg. Han sad forbavset med store øjne og stirrede på scenen uden kikkert. Men så med én gang blev han blussende rød, og da Théo begyndte at synge, rejste han sig sagte og gik op i baggrunden. Der blev han siddende.

Ellen blev selv rød og utilpas ved sangen; hun vendte hovedet lidt bort fra scenen, og så ud over tilhørerpladsen, så længe Théo sang.

Men Carl blev siddende helt inde i logen, indtil tæppet faldt.

De sendte vognen bort; de ville hellere gå hjem langs dæmningen. Fyrstinden tog grevens arm og Carl bød Ellen sin.

Hverken Carl eller Ellen talte, mens de gik ned over torvet. Men da de kom ind i gaden ned mod dæmningen sagde Carl: Å – han trykkede hendes arm – hvor det er dejligt at komme ud; og overstadig gav han sig til at løbe med Ellen under armen henad fortovet: Vi må se, om der er fosfor i vandet.

Ellen lo og lod sig trække ned med. Hans overstadighed smittede hende. Hører De, råbte hun, hør – Carl, Carl, det går ikke an. Hun brugte hans fornavn uden at vide det. Jeg bliver helt forpustet.

Men de blev ved at løbe ned gennem gaden, leende, indtil de nåede stranden.

Der hvor oceanet lå med stjernehimlen over det dybe mørke.

– Nej – nej – hvor her er smukt. Hans udbrud døde hen, og de tav.

Lænede til rækværket stirrede de ud over havet.

Men da de hørte grevens og fyrstindens stemmer lidt borte, vendte de sig begge hurtigt på samme tid, og de gik videre, hjemad, langs dæmningen.

De havde gået et stykke uden at sige noget. Så standsede Carl, og på sin sædvanlige bratte måde sagde han: Hvor tør fyrstinden dog sige sådan noget om folk … noget så skrækkeligt. Ellen så på ham. Hun havde ikke troet, han havde forstået.

Men hun spurgte ikke, og han talte ikke mere. Udenfor hotellet ventede de på de andre, og de gik op sammen.

Ellen opdagede, mens de ventede på teen, at hun havde tabt sin vifte, måske på trappen. Carl løb ned i portnerlogen for at spørge, og viften lå på bordet. Portneren gav ham den.

– Det er måske Deres søsters vifte? Den er just fundet på trappen –

Carl så på ham, og lidt forvirret over sin familiaritet, sagde portneren:

– *L'eventail de madame la comtesse!*

Carl lo og tog viften. Men udenfor døren kyssede han to gange dens hvide svanedun, inden han gik ind til de andre.

Lidt efter ville man til ro. Da Carl sagde godnat, kyssede han Ellen på hånden og sagde sagte: Mange tak, mange tak for idag. Og da han løftede hovedet, så Ellen, at han havde tårer i øjnene.

Greven blev nogle øjeblikke tilbage. Han er en skikkelig dreng, sagde han. Og han har virkelig vokset sig køn, synes du ikke?

Ellen havde ikke hørt hvad han sagde. Hun standsede på sin vej forbi sofaen.

– Tror du, tror du egentlig det var rigtigt at tage ham med i teatret?

– Hvorfor dog? Å – han lo – nej, ved du hvad – det store menneske. Det var dog for galt ...

Nu da det blev sagt, følte Ellen selv det latterlige; hun kom til at smile: Nej – ikke sådan, sagde hun: Men – – å nej, det var bare en dum idé ...

Da greven var gået, åbnede hun flygelet og gav sig til at spille. Det var en gammel melodi, som gled frem under hendes hænder. Hun vidste det knap selv, men mens hun spillede, begyndte hun at nynne svagt. Så sang hun:

Tell me the tales, that to me were so dear
Long, long ago
Long long ago. Note 2)

Note 2: **Tell me the tales …:** Sang af Thomas Haynes Bayly (1797-1839) med musik af en skotsk folkemelodi. Jeg har tilladt mig at rette første linje til den originale tekst. *Red.*

II

Deres yndlingstur var langs havet.

De gik bort fra dæmningen, forbi det kongelige slot, ud, hvor der ikke var banet vej, og Ellen gled i det løse sand. De måtte holde sig fast i marehalmstotterne, når de ville op på klitterne, og sommetider måtte Ellen tage fat i enden af Carls stok, og så trak han hende op på klitbanken.

For der oppe fra var havet skønnest.

Det lå som en strålende, altid vuggende flade, grønlig-blåt i middagssolens skær.

Og intet så de uden hav og himmel. Himlen sommerlig med sit uendelige blå, dyb og klar; og havet samlende på sine bølgekamme solens stråler i en glitter-stribe, der bestandig steg og sank igen og brødes.

Så plantede de den store lærredsparasol i sandet og slog den op og satte sig under den i skyggen; han sad mest ved hendes fødder. For *der* var hans bedste plads.

Men mens de talte – det var hende mest, han sad og lyttede – hørte de bestandig oceanets døn, der gik tungt over strandens sand, som bar det skæbnen på sin ryg.

Og når han så på én gang, mens de sad, greb hendes hånd og beholdt den længe mellem begge sine, tog hun den ikke bort, hun smilede kun. For hun vidste, sådan var han, og hun havde vænnet sig dertil. Nu kunne hun slet ikke tænke sig det anderledes.

De allerførste dage var det hans øjne, der havde interesseret hende. De var altid duggede – hans øjne, og de hvilede på hende overalt. Hun kunne sidde i kurhuset midt i en pludrende kreds, og henne fra en krog følte hun hans øjne på sig; de søgte hende, når hun tav, og når hun talte; de veg ikke fra hende, når hun gik, fulgte hende, hvorhen hun flyttede sig.

– Deres stedsøn har katolske øjne, sagde fyrstinden til hende. Han lever evig med blikket på Madonna.

Fyrstinden havde ret. Det var noget lignende, som lå i hans blik, og omskrivningen gav det halvt. Blikket på Madonna.

Hun sagde det en dag til ham.

– Hvorfor ser De dog altid på mig? Er der sådan noget mærkeligt ved mig?

– Ser jeg på Dem? det ved jeg ikke af.

Men lidt efter hang hans blik atter på hende med det samme udtryk.

Når de var alene, og hun længe havde talt og så rettede et spørgsmål til ham, svarede han åndsfraværende og som en, der vågner af drømme. Hun vidste ikke en gang, om han rigtig havde hørt, hvad hun havde sagt. Men hørt det, havde han alligevel; for det kunne godt hænde, at han et par dage efter, midt som de sad og talte om andre ting, pludselig spurgte om et og andet fra den gamle samtale, som hun knap havde troet, han havde hørt.

Så havde han altså både hørt det og tænkt derover.

Men tingen var, det blev lidt vanskeligt at vide, hvordan han egentlig var, og hvad han tænkte. Thi han talte så lidt om sig selv. Hun kunne ligefrem *kæmpe* for at få ham til at tale, fortælle, give sig hen – thi han var bare som *bunden* af hende,

sunken hen i en stirrende beundring, hvor han gik op i det: at se og høre hende.

– De taler aldrig, sagde hun til ham. Fortæl mig noget.

– Om hvad? Jeg ved ikke hvad jeg skulle sige: De taler jo.

– Ja, men jeg ville gerne ha'e, De skulle tale … fortælle mig lidt. Om Deres liv og om Dem selv.

– Jeg har ikke noget at fortælle.

Et var sikkert; hendes mands søn var uerfaren som et barn. Hun kunne ligefrem blive irriteret ved altid at møde det samme store, forundrede blik, og bestandig at høre de samme vage, halvdrømmende svar, når hun spurgte. Han var dog tyve år og havde levet med andre, var opdraget midt i en stor by, i et fyldt pensionat. Så stod man dog ikke sådan udenfor alle begreber …

Undertiden troede hun næsten, det hele var affektation. En Kerubin-rolle, han påtog sig, og som gav ham lov til de utroligste ting: til pludselig at klappe hendes hænder, når hun havde givet ham armen på dæmningen, eller lægge sig ned for hendes fødder om aftenen, når de var alene i stuen.

Men at demonstrere nyttede ikke, for det forstod han ikke eller ville ikke forstå. Sagde hun noget, så han blot på hende med sine besynderlige øjne, der altid var som fulde af tårer, og hans væsen blev sky og forknyt.

Og hun blev påny forundret, troede ham igen og kunne ikke tåle at se ham bedrøvet. Selv den mindste misstemning virkede på ham som en hel betagelse, næsten som en fysisk smerte, der gjorde ham hjælpeløs og ulykkelig.

– Hvorfor ser De dog så bedrøvet ud? spurgte hun så omsider.

Som oftest svarede han ikke, hans læber skælvede blot, mens han holdt dem fast lukkede.

– Er det mig, som gjorde Dem bedrøvet?

– Å nej, De – og han så på hende – men jeg tror, De er vred på mig.

– Men, hvorfor dog? hvor falder De dog på det? Jeg har jo slet ingen grund til at være vred.

Hun lod hånden glide hen gennem hans hår – så blødt, et lokket barnehår at føle – og han lagde næsten sit hoved op til hendes knæ.

Hun flyttede sig ikke, efterhånden tænkte hun slet ikke mere derover. Hun sad og lod sin hånd klappe det lokkede hoved, mens hun talte ganske blidt, *så* blidt.

– Ja, sagde hun, ja, Carl, De er et godt barn. Og hans hænder, der skælvede, greb hendes.

Efterhånden begyndte han også at tale mere frit. Han fortalte om sin barndom i Brüssel og om livet på Boulevard du Midi i hr. Dubois' pensionat.

Det var en ensformig barndom uden afveksling. Den unge danske dreng havde levet fremmed og alene mellem de nitten franskmænd i hr. Dubois renommerede planteskole. Han havde været meget gode venner med dem især i de første år, men senere, da de begyndte at blive voksne allesammen, kom han langsomt til at stå helt for sig selv. De andre kom ud, fik lov til at gå på bal, fulgte med deres slægtninge i teatret og besøgte dem om fridagene. Carl Urne kendte ingen. Når de andre så kom hjem fra ferien, og de om aftenen pludrede på sovesalene fra seng til seng om deres erobringstog mod kammerpigerne og erotiske sejrvindinger over kusinerne og – – tanter, lå Carl vel

og hørte på ordene, som blev sagt, men han tænkte ikke noget derover, og altsammen var det noget, som ikke vedkom ham. Thi *ham* trådte det aldrig imøde, og det havde ingen virkelighed for ham.

Dagene gik så let.

– Vi havde jo nok at gøre hele dagen. Så havde jeg også mine timer med professor Genest og så fægtede jeg hver dag – jeg var den dygtigste i fægtning i hele skolen.

– Men i Deres fritid – om aftenen?

– Å, så gik jeg med mig selv ...

Det var tingen. Han havde gået med sig selv – udenfor livet. Han havde læst og skrevet og lært udenad og fægtet, og dagene var gået, og, mens månederne hurtigt blev til år, årene som dagene. Og mens de andre var begyndt at kigge nysgerrigt over hr. Dubois' gitter ud i livet, måske i smug at smage lidt på dets frugter, gjorde han sin daglige dont som i drømme.

Ellen begyndte at forstå sin mands søn. Han havde levet sin barndom som en fremmed mellem fremmede. Han havde ikke forstået de andre og de andre ikke ham.

De første år var alt gået godt, men siden var forskelligheden vel instinktmæssig blevet følt. Carl Urne og hans kammerater var skiltes, og hos hendes unge stedsøn havde længsler og savn, vågnende begær og gammel tørst efter ømhed, samlet sig i et ensomt sind som et tågehav af vagt drømmeri. Deri havde Carl Urne levet sin første ungdom.

Når han nu, mens de sad på klitten under den store parasol, fortalte om den svundne tid, kunne han pludselig gribe hendes hånd og trykke den krampagtigt.

– Men nu, sagde han, nu har jeg det så dejligt.

De blev tavse, og bevægede lyttede de til havets sang. Vid og mægtig lå dets kæmpe-flade.

– Længtes De da ikke? spurgte hun.

– Længtes? Jo, nu tror jeg, det var længsel. Mange, mange aftener, når jeg sneg mig ud af sengen, mens de andre sov, og jeg stod og stirrede på himlen, og jeg græd og græd – – –

– Stakkel, det var hjemve.

– Har De også følt det? når skyerne driver, og man bli'r ved at stirre, stirre på dem, til de fortæller en så meget … som man slet ikke ved, hvad er, for det er altsammen som i drømme …

– Jo, det føler vi vel alle, når vi er unge.

– Det er, som man går i tåge, og noget bliver ved at kalde og kalde på en, og det tynger som en byrde på ens bryst. Just, fordi man ikke ved, hvad det er – –

– Det er ligesom det råbte bag et tæppe, og man lytter og lytter og forstår det ikke …

Solen begyndte at dale. Ude i vest stabledes skyer til bjerge, og mens den halve himmel glødede i flammer, gled det store hav som en strøm af purpur, dunkelrødt, med vinens fulde farver, op mod stranden til dem.

Da døde talen.

De rejste sig stille; og fra klittens kant så de, han lænet op mod hende, frem mod det funklende hav.

Hun læste i hver krog af hans sjæl; hver rørelse fornam hun i dette liv, som var begyndt at foldes ud.

Og da Ellen først troede på sin stedsøn, veg forbavselsen, og den blev langsomt til en halvt vemodig interesse i slægt med en søsters milde hengivenhed. Hendes egen erfaring bandt hende til en uberørthed, som hun ønskede at værne om.

Så følte hun under sit samliv med Carl alt mer og mer sædemandens glæde. Hun fornam på sin vandring gennem dette sjæleliv, som hun følte, hun tog i besiddelse, en besynderlig og utænkt fryd ved at kaste ved hvert ord og i hver time den første udsæd i en ny og jomfruelig jord, ingen plovfure havde brudt, og som skælvende undfangede sin første grøde.

Ligesom alle blaserede og skeptiske sjæle var Ellen i sit inderste dybt sentimental, og efterhånden kunne selv det mindste udbrud af Carls umiddelbare sind vække hendes følsomhed.

Der hørte så lidt til at gøre ham glad, blot en lille gave, så ubetydelig en overraskelse, den ringeste gunst. Og når han så viste sin glæde i alt dette pludselige og umotiverede, det næsten kåde, der var ejendommeligt for hans væsen, som bestod af udbrud, da kunne hun rejse sig tavs, gå hen imod ham og betragte ham med et smil, men hendes øjne var fulde af tårer. Og hendes stemme var blød som et kærtegn, når hun sagde til ham:

– Carl, hvor De dog er et barn.

Hun vænnede sig at kærtegne ham. Overfor ham kom ømhed af sig selv. Hundrede gange greb han hendes hænder, altid måtte han være hende legemlig nær. Deraf opstod lidt efter lidt den evindelige nærhed, hvori de levede af hinanden: en drivende trang hos hende til at give, hos ham til at indsuge med sjæl og med sanser – førte dem uimodståeligt sammen.

Ellen begyndte at gribe sig i uafbrudt at tænke på ham. Hun smilede deraf. Men uden at gøre sig rede derfor, vogtede hun sig for ikke at tale for meget om Carl. Hun troede nok, hun havde gjort det i den sidste tid.

Hun var heller ikke mer ganske ens i sit væsen, når de var alene, og når der var andre tilstede; undertiden, når der var fremmede eller blot hendes mand kom ind, kunne hun ignorere ham, være ganske kold og slet ikke se ham. Men så, når de igen blev ene, følte hun det som en befrielse, og der kom over hende en frisk glæde, som på en gang kunne gøre hende næsten yngre end han.

Disse overgange skabte mellem dem et eget frimureri, som han slet ikke anede, og som hun kun ubestemt fornam med eget velbehag.

Det var badetid, og strandbredden var opfyldt af støj.

Når de tunge badevogne rullede ned gennem brændingen, løb herrerne hurtigt ud imod dem, barbenede og hujende, og der begyndte en strid; klyngevis stredes de og fægtede oppe på vogntrinene, mens badekonerne værgede dørene, og de flamske kuske skændtes. Så blev der en jubel af skrig og råben, når flamlænderinderne svang de store koste, og kuskene smældede med piskene over herrernes hoveder, så de måtte slippe taget og herrerne satte sig midt i det halvvåde sand lige på bagdelen, mens hestene stampede.

Halvnøgne bebéer væltede rundt i de dybe hjulspor, eller de rodede i sandet med spader og hakker og lavede volde og fæstninger og gravede dybe kanaler af de små stillestående arme af oceanets vand, som floden havde glemt. Eller de lod bygge pyramider om sig af sandet lige til hovedet, der stak op lyslokket over sandbjerget, mens ammerne hvinede og

guvernanterne rendte rundt på strandbredden som forpjuskede høns, der har ællinger.

Men lidt længere inde lå mødrene under spraglede lysthusparasoller med en bog og ventede dovent på deres badetime.

Herrerne strakte sig på maven, mens de studerede "Gil Blas" og blev bagte af solen; eller de røg med næsen lige op i luften og en glemt roman på deres knæ; eller de iagttog havet fra taget af de tomme badevogne, væbnede med uhyre kikkerter og værnede af store panamahatte.

Ude i brændingen holdt badevognene i en lang række med deres hvide tage skinnende i solen. Mellem de høje hjul dukkede de badende frem og sprang op og ned for brændingens tunge stød.

Råbene og latteren fra havet gled sammen med strandbreddens spektakel, hvor man hørte bladsælgernes skrig og børnenes hvinen mens de legede. Der var et myldr i sollyset af rødstribede parasoller, flamske dragter og små telte med farvede vimpler ...

Og hele hurlumhejen ledsagedes af brændingens ensformige slag, der rejste sig mellem badevognenes hjul og gik skummende ind mod stranden med en dump brusen.

Ellen sad inde på bredden under en stor solskærm og vidste ikke, om hun ville bade. For hun havde i de sidste dage ikke været ganske vel. Men da tjeneren meldte, at vognen var beredt, kunne hun ikke modstå og rejste sig. Hun viftede til greven fra badevognens trappe, og hun klædte sig hurtigt af inde i rummet.

Hun hørte vandets evige slask om hjulene og hesten, der asede i bølgerne. Gennem lugen så hun ud over havet, hvor de badende flokkedes i klynger, dukkede sig og under forvirret jubel løb ind foran den mægtige brænding, der nåede og dækkede dem – og gled over.

Solen glitrede over hele havet.

Hun følte en glæde til badet, mens hun fæstede de perlemoders spænder, kastede den lette silkeslåbrok om sig og slog de to slag på døren for at kalde. Den store flamlænderinde stod opskørtet på det nederste trappetrin, og Ellen trådte ud.

Hun ville lade kåben falde i konens hænder, men hun tøvede med hånden løftet for at løse båndet og betragtede oceanet.

Hun syntes aldrig, hun havde set det så smukt.

Det gled majestætisk under augustdagens sol i skinnende pragt. Helt ude lå det som en sollys flade, et slebet spejl for himlens sommerklarhed, fortonet let i horisontens dis; men længere fremme fik det mørke farver, rullede dorsk de tunge grønblå vande ud for solens kærtegn, som et kæmpedyr, der dovent strækker kroppen.

Inderst inde gjorde de badende larm. Fyrstinden førte an i en kvadrille, der løstes op og flygtede med hvin for en skummende brænding – –

Ellen vågnede af drømmeriet ved et gys og løste hurtigt snoren til sin kåbe. Hun stod i badedragten på det øverste af trappen.

Så vendte hun sig for at gå ned, men hun standsede med ét. Lidt foran sig så hun Carl, stirrende på sig, blussende rød. Hun blev forvirret og ganske bleg.

Og i det samme greb hun atter kåben, slog den om sig og steg ned i vandet.

De gik rundt om kurhusets galleri, hvor dørene stod åbne til det mauriske tag. Nede i salen havde det været meget varmt, knap til at ånde. Her følte man luften fra havet, stærk og kølig, og med Carl under armen trådte Ellen ud på taget.

De stod lidt ved døren, som om Ellen pludselig tøvede for mørket. Så begyndte de at gå, langsomt, arm i arm under den stjernerige himmel.

De hørte orkestrets musik, der steg afbrudt op fra salen, og den dybe mumlen fra det nære hav. Faldt der en stjerne, standsede de begge.

– Husk at ønske, Carl, sagde hun.

Han svarede ikke, men hun betragtede hans ansigt, der var opadvendt mod mælkevejens skær.

De nærmede sig til balustraden mod den store gård; og de hørte stemmer og raslen af seletøj og portierens råb, der skreg til kuskene. Lyset fra "ærestrappens" kandelabrer slog op imod dem og blændede deres øjne.

– Kom, lad os gå.

Men Ellen ville se og gik hen til balustraden og lænede sig frem. Det er til ballet, sagde hun. Se blot.

De stod over trappen: i ly af den store portal strakte de hovederne ud tæt ved siden af hinanden og så på strømmen af gæster. Damerne steg ud af deres vogne og løb op ad marmortrinene ved herrernes arm, med opløftede slæb. Når de kom ind under kandelabrene, så Carl og Ellen

diamantagretternes spil i deres hår og de hvide nakker under silkeslaget, når de bøjede hovedet. Efter dem dukkede tjenerne frem med ubevægelige ansigter og blottede hoveder.

Vognene blev ved at køre til og fra. Dørene smældede op og blev smækket i.

Ellen kendte de fleste; og de begyndte at hviske og pege oppe i skyggen af portalen, og de morede sig over at se, uden at blive set.

Gennem de oplyste vinduer fulgte de skaren langs med gangen, hvor de standsede, mens tjenerne tog balslagene. Damerne lod slæbene falde og lænede sig ved herrernes arm. Majordomus slog fløjdørene op. Så vendte tjenerne tilbage til vognene, stive og alvorlige.

Inde i balsalen så Ellen og Carl skyggerne glide forbi rudernes kniplingsforhæng, mødes, dvæle sammen og skilles. De lo, når de kendte dem igen.

Det var som en hel leg af skyggebilleder, mens musikken begyndte at spille til dans, og vognene blev ved at rulle op foran trappen.

De blev stående bøjede ud over balustraden og så ned. De følte begge en stille glæde ved at stå her sammen i mørket, over sværmen; og Carl havde uden at vide det lagt sin arm ind under Ellens.

Således stod de længe. Ellen begyndte at nynne valsen fra balsalen. Så halvsang de lidt efter lidt begge to, indtil de gav sig til at le, langt og fornøjet, og lige med ét løb de bort fra balustraden ind i mørket.

De gik atter langsomt, forbi koncertsalens kuppel, tavse og bøjende bort fra lyset.

Men da de nåede balkondøren, hvor musikken strømmede op imod dem, standsede Carl:

– Hør, det er Rubinsteins "Asra".

Ellen havde endnu valsen i sit øre.

– "Asra?" sagde hun.

Men pludselig genkendte hun ordene:

– Täglich ward er bleich und bleicher,
bleich und bleicher

– og blev stående lyttende som han.

Når sangerens stemme sagtnede, hørte Ellen Carls åndedrag tungt tæt ved sig; og hun havde lyst til at se hans ansigt. Men hun forblev ubevægelig. Lidt efter trak hun stille sin arm ud af hans.

Så løftede hun blikket og så fra siden på ham. Han var betagen og bleg.

Und mein Stamm sind jene Asra,
welche sterben, wenn sie lieben.

I pludselig ømhed, mens sangeren henåndende gentog de sidste ord, lagde hun sin arm om hans hals.

Da de vækkedes af bifalds-larmen, løftede Carl sit hoved fra hendes skulder.

– Kom, lad os gå ned til havet.

– Til havet, nu ... så silde. Nej, kom, vi må hjem.

Men hun fulgte efter ham og han gik foran langs med balustraden til det lille tårn. Der førte vindeltrappen gennem læsesalonerne ned til terrassen imod havet.

Trappen var mørk med fortrukne grønne gardiner. Ellens hæle klaprede mod jernet; lidt efter snublede Carl. De tyssede

på hinanden og listede ned ad trinene som to børn på flugt.

Da de kom nedenfor den første omdrejning trak Ellen gardinerne lidt fra. Hun slog Carl på skuldrene og pegede ud i læsestuen: En gammel gentleman sad og nikkede nedenunder.

Så trådte de ad en bagdør ud på kajen.

Der var ganske stille. Kun nu og da bar et vindpust en fjern forvirret støj ind mod dæmningen, et par valstoner døde hen ude over havet. Ellers var det tyst.

De satte sig på en bænk ved kajens rand, og mens de talte, begyndte det mørke hav at lyse som hvid ild. Bølgerne steg og sank med skum af lyse flammer, der gød sig over mørket som tæpper af lava i luer. Indtil det hele hav lå som et gnittrende krater i fosforets strålende glans.

– Men, Carl, De, som er lykkens skødebarn? De skulle aldrig være helt glad?

– Nej, jeg ved ikke, men jeg kan ikke være helt glad. Som nu, hvor her er så smukt, og De er her – og alting … Jeg tænker altid bare på: Når det så er forbi. Og så er jeg bedrøvet i det samme.

– Det er De ikke ene om. Sådan går det vel os alle, som føler altfor stærkt.

– Kan man da føle for stærkt?

– Ja, Carl, for stærkt til at blive lykkelig.

– Måske. Carl bøjede hovedet og støttede det på sin hånd, mens Ellen talte sagte:

– Når man elsker den højeste lykke af hele sin sjæls begær – og alt det andet kun er det nøgne intet … livet bliver bare det ene eneste.

Ellen holdt inde, som betvang hun sig selv.

Og fortabt i tanker rejste hun sig fra bænken og gik hen ad kajen. Carl fulgte efter, og da de igen gik ved siden ad hinanden, gentog han i samme tone:

– Det eneste –

Ellen hørte det og rystede på hovedet:

–Ja, Carl – det eneste skal man ikke søge …

Hun gav sig til at gå roligere for at tvinge oprøret, hvori hun var kommet. Men hun kunne ikke finde noget ligegyldigt at sige, og de tav begge.

Så trådte hun ned ad stentrappen, der førte til havet, og de satte sig stille på trinet, tæt ved hinanden.

Havet lyste foran dem. Inderst inde spredtes fosforglansen som et skum af stjerner i det mørke vand.

Ellen betragtede Carl, og mens hun tog hans hænder og klappede dem sagte, sagde hun:

– Jo, Carl, De må blive lykkelig.

Han støttede albuerne i hendes skød, og de smilede begge med tårer i øjnene. Så med ét spurgte Carl:

– Hvorfor skrev De dog så sjældent!

– Skrev? Å – til Bryssel.

– Kun tre gange …

– De par ord …

– Ja, for De vidste ikke hvor jeg længtes …

De blev ved at se hinanden ind i øjnene, indtil de skælvede.

Så slog Ellen sin arm om den hvilendes hals, og sagte som et suk hviskede hun, mens hun drog ham ind til sit bryst:

– Min dreng, min bedste dreng.

Og længe mødtes deres læber.

I de sidste dage af september var grevens vendt tilbage til Danmark. De havde tilbragt et par uger i Paris og nogle dage i Kassel. I Hamburg sagde Ellen, hun ville gerne besøge Thorsholm i stedet for straks at tage hjem til Urnegaard. Hun og Carl havde talt så meget om hendes barndomshjem, og hun længtes efter at se det igen. Så tog de derop.

Ellen havde den lidt kostbare idé, at hendes fædrenegård altid skulle stå beredt, som om hun kunne ventes hjem hver time. Derfor behøvedes kun en kort ordre, og de fandt ved ankomsten alt rede og alt ved det gamle.

Det sene efterår var usædvanlig smukt med mild og gennemsigtig luft. På terrasserne blomstrede de højstammede roser endnu, og bedenes grund var grøn af reseda og violer, der piblede frem påny. Langs tårnene begyndte espaliernes blade at gulne, og druerne tittede blå og tunge ud bag mangefarvet løv.

I plænernes anlæg ragede bladplanterne op med mørke kæmpeblade, og de store majstoppe kastede lange skygger hen over grønsværet. Stive asters prangede i solen, og ved deres rod i bedene, der var kranset med vedbend, myldrede det med heliotroper ved siden af stedmoderblomster.

Alt spirede. Den store rødtjørn stod anden gang med fulde knopper, beredt at springe ud, og rundt i skyggen af busketterne viklede friske bregner sig ud af deres hylstre.

Men rønnebærrene, der hang strålende røde, forenede efterårets pragt med den sene sommers, og lindegangens løv var isprængt med rigelig gult, der lignede guldstænk i solen.

Når Carl om morgenen havde kaldt på Ellen ved at jodle udenfor tårnvinduet, og hun åbnede havedøren og trådte ud på terrassen – kunne hun stå længe fortabt i beskuelsen af haven,

der strålede i sin sildige rigdom under den første formiddags sol. Og når de havde vekslet de første hilsener, faldt de begge hen på en bænk, og halve timer sad de, tavse eller sagte samtalende, uden at kunne rive sig løs fra synet af havens pragt. Der var i dens myldrende rigdom af alle årstiders gaver en tropisk berusning af duft og tusinde farver.

De sadlede heste måtte vente.

Ellens og Carls stadige tur var til bakkerne.

I den klare luft strålede havets fjerne stribe som en bræm af sølv, og de bare marker lå bølgende foran dem.

Hele Ellens barndom vågnede påny, mens de sad der under egetræerne time efter time, og gensidigt flettede de minde i minde, et væv af erindringer, så de syntes, hele deres barndomsliv blev fælles eje.

Og kun hendes barndomsliv vaktes for Ellen ved hvert skridt. Alt mellemliggende var forsvundet. Når de gik i lindealléen, hvor solen kastede gyldne pletter på den muldede jord, øste Ellen sine barndomssorger ud som milde klager i Carl Urnes sind.

Elegisk måtte det vel kaldes, det der var kommet alt mer og mer over Ellen, det, som, når de sådan gik, gjorde hendes stemme ganske mild og blikket så dugget-blødt. Det løste hele hendes væsen op i klyngende hjælpeløshed.

Det sugede Carl Urne ind som skøn musik, indtil det var ham, der blev glad. Sådan skiftede bestandig deres stemning.

– – En dag, da de sad på bænken ved gravstedet, sagde Carl:

– Hvor folk dog dømmer fejl.

– Om mig? Å ja, de kender mig jo ikke. Hun rejste sit hoved lidt op fra stenen, på hvilken hun støttede det: Hvad siger man

om mig?

– Å, så meget … og så er De just det mildeste, jeg kender.

– Altså, at jeg er hård. Tror De det, Carl? Å … nej ikke nu … men der kommer måske en tid … Hun tav lidt, så sagde hun, og stadig sagtere og mere tøvende:

– Men De må heller ikke tro – hvad de fleste tror … det ville gøre mig ondt, om De troede det – at jeg er meget ærgerrig.

Hun tøvede igen, og Carl blev flygtig rød. Ellen støttede atter hovedet på stenen:

– Jeg har aldrig fundet, at en Urne var mer end en Maag, sagde hun: Jeg havde kun haft en eneste ærgerrighed i mit liv … en eneste … kun en vilje: at bøje mig, et eneste ønske: at hjælpes. Og så siger de, jeg vil kun have magt og kun befale.

Ellens hænder faldt slapt ned fra hendes skød. Carl greb dem og bevæget sagde han:

– Og kunne jeg da slet ikke gøre Dem lidt glad?

Hun så på ham og trykkede hans hænder, og i det milde tonefald, der gjorde hendes ord til tusind kærtegn, sagde hun:

– Om De kan, min egen Carl, De er jo mit eneste solskin.

– – – Om aftenen læste de for hinanden, eller Ellen spillede. Når de havde drukket the, og greven fik sig et parti billard med lægen eller godsforvalteren i det østre tårn, tog Ellen en kåbe om sig, og de spadserede i haven. Natten var stjerneklar og forunderlig mild. De gik op og ned i alléerne, hvor det var stille, så de hørte deres egne trin og hvert blad, der sagte faldt til jorden; på de mørke plæner ragede bladplanterne op som store skygger, og heliotropduften gennemtrængte nattens mørke.

De blev ved at gå i alléernes dunkelhed, tavse i den stille nat. Men pludselig droges de ind mod hinanden og med hastig

ånde, berusede af nattens duft og tavshed, mødtes de i hede, uvilkårlige kærtegn.

Når de så atter trådte ad terrassens gange ind i stuen, hvor lampen brændte rolig under sin blålige skærm, faldt Carl Urne hen i lange drømmerier. Men Ellen kunne kaste sig foran flygelet, og i brusende larm jog hun alle strenges toner op.

Således gik et par uger på Thorsholm.

En aften var de blevet inde. Ellen frøs og havde fundet det altfor koldt at spadsere. Hun sad med foden stemmet imod risten og læste foran kaminen. Når hun løftede blikket, mødte det Carl, der hang i en stol, drømmende med opspilede øjne og hænderne foldede over sine knæ. Ellen faldt selv hen, glemte bogen i sit skød og stirrede på bøgeblokkene i ilden.

Hun vækkedes ved urets slag og så Carl endnu sidde ubevægelig i samme stilling med store og stirrende øjne.

Hun så et øjeblik på ham, og Carl følte hendes blik og vågnede med et pludseligt smil.

– Hvorfor læser De ikke for mig? spurgte hun.

– Hvad skal jeg læse?

– De holder jo mest af Musset. Tag hans digte.

– Bogen ligger ovenpå.

– Men så kan De jo hente den. Ellen rejste sig og lod raslende sine sølvringe falde tilbage på sin arm. Bare De ikke er doven, sagde hun, De holder ikke af at bestille noget, Carl, og jeg hader ørkesløshed. Hent så bogen.

Ellen havde talt i en irriteret tone, og hun begyndte at gå frem og tilbage på gulvet, mens hun gned sølvringene i sit

armbånd op og ned på sin arm. Det var ikke sundt for Carl således evig at falde sammen, sidde og drømme tiden væk og stirre på det tomme rum, sådan, som han altid gjorde i den sidste tid, det var sygeligt og trættende at se på. Og hvorom drømte han så? Om hvad?

Om formiddagen, når de sad sammen på terrassen, kunne han timevis sidde tavs, med hagen støttet mod marmorbalustraden og stirre ud over lindene.

– Hvad tænker De dog på? spurgte hun ofte. Hvor kan De dog sidde sådan uden at tage Dem det allermindste til?

– Tænker på? Jeg ser blot så mange billeder for mig …

– Billeder?

Og han faldt hen igen; og når hun løftede ansigtet fra sit broderi, så hun ham atter med de vidt opspilede øjne fæstede på himlen. Så kunne ørkesløsheden smitte hende, og halve timer igennem ridsede hun tankeløst i marmoret med sin brodersaks, eller hun fulgte majstoppene, hvis skygger svingede for vinden.

Ellen trykkede nervøst sølvringen fast om sin arm og trak hurtig silkeslæbet efter sig på tæppet, mens hun gik. Der kom i den sidste tid ofte denne jagen over hende, en beklemt uro, så der ligesom lagde sig en klam hånd om hendes hjerte; og hvile fandt hun ikke nogensteds.

Da hun hørte Carl, der kom tilbage, satte hun sig igen foran ilden.

– Sæt Dem her, sagde hun, De kan godt se ved kandelabrene, og det er afskyelig koldt …

Carl rykkede en lav puf hen til kaminen: Men hvad skal vi læse? spurgte han.

– Hvad De vil.

Carl bladede i bogen og slog op på "Rolla". Han begyndte at læse de første strofer og blev så ved at læse et par sider ud i træk. Han læste meget dæmpet, mens han sad i lyset fra kandelabrene, bøjet over bogen.

Ellen hørte knap. Men versenes bløde lyd beroligede hende; hun mærkede ordene som en dulmende strøm for sit øre, mens hun sukkede nu og da. Og uden at hun vidste det og ikke over disse ord, som hun kun utydeligt fornam, begyndte lidt efter lidt tårerne at rinde ned under de lukkede låg ...

Da Carl holdt op, vendte hun sit ansigt bort fra lyset: Hvor det er smukt, sagde hun. Læs mer.

Carl slog nogle blade om og lod bogen hvile på sofakanten.

– Kender De melodien til "Rappelle toi", spurgte han.

– Ja, den kender jeg, sagde hun; og da han begyndte at læse, bevægede hun læberne svagt, som om hun uhørligt nynnede.

Rappelle toi, quand l'Aurore craintive
Ouvre, au soleil son palais enchanté;
Rappelle toi, lorsque la nuit pensive
Passe en rêvant sous son voile argenté – –

Ellen havde drejet sit hoved, så det lå i lyset, støttet på hendes hånd. Hun så skæret fra ilden over sin stedsøns hår og kinder, håret blev som guldbrand derved. Og hun lagde mærke til alle de fine dun på hans kinder ligesom fnuggene på en frugt.

Rappelle toi, lorsque les destinées
M'aurent de toi pour jamais séparé,
Quand le chagrin, l'eksil et les années
Auront flétri et coeur désespéré.
Songe à mon triste amour, songe à l'adieu suprème!
L'absence ni le temps ne sont rien, quand om aime.
Tant que mon coeur battra, toujours il te dira:
Rapelle toi.

Carl ville vende bladet, men Ellens hånd lagde sig ned over bogen.

– Læs det en gang endnu.

Carl så op: hendes ansigt var til døden blegt; hun lagde en hånd – af is – på hans og sagde igen:

– Endnu en gang.

Han læste, en smule stødvis i rytmen. Og da han kom til ende med verset, lukkede han sagte bogen til.

Ellen rørte sig ikke. Carl syntes, han kunne føle kulden fra hendes ansigt ned imod sig. Selv brændte han.

Sådan sad de lidt, Carl halvt forskrækket. Men da kaminilden begyndte at skære Carl i ansigtet, bøjede han sig frem, så han så Ellen. Hendes ansigt var helt stift. Under det tykke purr af håret stirrede øjnene og alle træk var skarpe –

Og i forfærdet angst for dette ansigt, han aldrig havde set, strakte Carl Urne hænderne frem:

– *Ellen*, skreg han. Hvad er der?

Hun vågnede ved sit navn.

– Lad mig gå, sagde hun brat, og da hun var kommet lidt hen over gulvet, sagde hun uden at vende sig:

– Jeg er ikke vel ...

Hun bevægede hænderne afværgende, tøvede, som om hun endnu ville tale, og gik

---

Da Carl næste morgen rullede gardinet i sit sovekammer op, var der rim over plæner og træer. Det var med et blevet vinter.

Ved frokosten var Ellen livlig som før. Scenen fra igår var glemt. Efter frokost spadserede hun med Carl. De gik ned over plænerne, i bedene var alle blomster frosne bort.

Da de kom hen under rødtjørnen, løftede Carl sin stok og slog op imod grenene. De visnede knopper faldt som sorte småkugler ned om dem på den rimdækte jord.

– – Næste dag rejste grev Urne fra Thorsholm til København. Det var vanskelige tider i politikken, og Hans Majestæt ønskede helst at have grev Urne i nærheden. Man håbede så måske ved lejlighed dog påny at kunne bevæge ham til at blive premierminister, og i alt fald kunne man bestandig høre hans råd og benytte hans indflydelse.

I København blev greven da på forskellig måde optaget, og det var ikke ganske den samme selskabelighed, hvori han deltog, som den, der lagde beslag på hans hustru og Carl. Således gik det til, at de to sidste i et par måneder var ligeså meget sammen inde i byen, som de havde været på rejsen og ude på Thorsholm.

I november udstedte grev Urnes indbydelser til et stort bal, der gaves til ære for en fremmed diplomat, en ven af greven, som var her på gennemrejsen til Stockholm med sin kone og sin unge datter. Den kongelige familie lovede at ville beære festen

med sin nærværelse, og man ventede ballet som forsæsonens vigtigste begivenhed.

III

Bukkede nakker i rad, damerne dybt i knæ.

Et fløjlsslæb tungt gennem rækkerne, i næserne duft af verveine. Og fløjdørene lukkes bag majestæternes hilsende ryg.

Gæsterne dvæler i ærbødig bøjning.

Porten slås op og slås i. Majordomus med sin stav vender tilbage; grev og grevinde Urne kommer, hver med sin kandelaber: De har lyst majestæterne ned.

Med et brydes rækkerne under forvirret og hundredestemmet støj. Man farer fra hinanden, og man samles, rundt om buffeterne trænges man. Inde i salen intonerer musikken en vals.

Midt i larmen hører man balinspektørens råb: Første ekstravals – første ekstravals! og majordomus' stemme, der bevæger sig frem mellem grupperne: *Les tables à jouer – messieurs, les tables à jouer.*

Og stemmen og lyden af hans sølvstav mod jorden taber sig mellem latter, vifteknitren og støjen fra balsalen, hvor man begyndte at valse.

Der lød knald af propper; der var stimmel allevegne.

Carl Urne søgte. Midt i en skare unge piger bag en palmegruppe finder han sin dame.

– Det er os, comtesse, sagde han.

– For anden gang.

– Ja, De er æresgæsten.

Han førte hende med sig ind til en krog af salen. De flyttede tæt sammen for at høre – orkestermusikken var stærk – han

helt ind til hende, Clara Zichy sad med sine blanke ungarøjne fæstet på ham.

De skulle ud at danse. Carl Urne valsede voldsomt og førte hende tæt, så hun lå som en vånd i hans arme. De standsede først, da musikken holdte op.

Grevinde Urne kom ind i salen med en gammel fipskægget hofmand og sluttede sig til en kreds af damer, talen var om majestæterne.

– Hendes Majestæt var trist iaften, sagde grevinde Rosenkrands. Hun har ikke mer det gamle smil – jeg ville ikke have kendt hende igen …

– Det er begivenhederne i Rusland.

– Ja, det har taget overordentlig på Hendes Majestæt …

Man gled fra sprængningen i Vinterpaladsets spisesal over til nihilismen og fyrst Krapotkin. Grevinde Petersdorf slog sin vifte sammen og sagde:

– At *blodet* i den grad kan glemme sig. Vi forstår det jo ikke. Tre omfangsrige stiftsdamer nikkede bifaldende, og en gammel excellence i divanen sagde afsluttende og grødet:

– Godt, at vi har en stærk regering.

Grevinde Rosenkrands bøjede konversationen:

– Spiller De endnu firhændigt med majestæten? Det var til grevinde Urne: Om jeg endnu … Carl og comtessen valsede just forbi. Hun hørte flygtigt hans bløde fransk – – –

– Ja, jeg spiller undertiden med dronningen.

Generalinde Kragh fyldte pausen og sagde: Hendes Majestæt spiller meget smukt.

– Meget smukt.

Der blev en ny pause, og den gamle fru Harsdorff rejste sig med nogen møje:

– Jeg har *det* imod det, sagde hun, at snart enhver urtekræmmerkone spiller med majestæten.

Ingen sagde mere, og gruppen opløstes. Ellen havde ikke mærket det, mens hun stod og så ud i salen, hvor parrene hvirvledes ud og ind. Grevinde Rosenkrands, der var blevet stående, fulgte retningen af hendes blik og sagde:

– Ja, comtesse Zichy er meget smuk.

Ellen blev ved at følge Carl og comtessen med øjnene: Hvem? spurgte hun.

Parret dansede dem lige forbi, comtessens slæb fløj hen over gulvet og strejfede grevinde Rosenkrands' kjole. Grevinden lo og sagde: Carl danser godt, lidt intimt. Hun nølede et øjeblik, før hun lod guldlorgnetten falde og sagde.

– Det ville forresten være et passende parti.

Ellen lo.

– Skal vi dog ikke først lade ham være kommet ud af skolen.

Grevinderne gled fra hinanden. Ellen gik igennem salen, vekslede lidt åndsfraværende ord med den og den, mens hun førte viften uafbrudt.

I dagligstuen kom hendes mand imod hende:

– Hvor du er bleg, sagde han, du er ganske anstrengt.

Hun så i spejlet, hun var bleg som en maske: Ja, sagde hun, her er meget varmt. Og så anstrenger det virkelig en smule at se majestæterne hos sig. Hun tog et glas champagne fra en af tjenerne og skyllede vinen ned.

Greven gik lidt. Jeg skal til whistbordet, sagde han. Og henne ved portièren lagde han til: Carl morer sig nok – har du set

ham?

– Ja, han er glad iaften.

Ellen gik videre. En gruppe af unge damer havde slængt sig ned på den runde sofa i kabinettet. De lå dovent strakte og hviskede til hinanden, vifterne gled i løftede arme frem og tilbage som sommerfugle over et blomsterbed.

Ellen fandt en plads og slog sig ned imellem de unge. Hun trængte til at le, hun ville være munter. Hun gav sig til at tale efter den gamle fru Harsdorff, så alle de unge piger lo højt; og midt i koret hørte man hendes egen latter over de andres, kort og rykvis – indtil hun brød op og gik videre.

Dansen var forbi.

Parrene kom ud og skiltes. Herrerne gik langsomt, med deres *chapeau-bas* under armen, sløje i knæene og med hængende skuldre. De unge damer fløj sammen i krogene, kælne af dansen, med hinanden om livet.

Efterhånden tømtes salen. Kun et enkelt par blev ved at gå frem og tilbage i sagte samtale. Når de så på deres vej tilfældigvis atter nåede til indgangen af drivhuset blev de stående, og ubemærket gled de ind ad døren, med et lignende sæt som herrerne, når de dukkede ind bag det tyrkiske tæppe til rygesalonen, hvor ansigterne gemte sig bag blå skyer.

Orangeriets runde hal lå hen i mørke. Under platanernes kroner dukkede de matte lamper frem som svævende frugter imellem de høje grene. Ned over fønixpalmernes ribbede arme faldt lianers grønne pragt rigt fra de høje altaner. Dracaener bredte deres kæmpepigge. Store viftepalmer skærmede i blålig skygge marmorguderne, der gemte sig rundt omkring.

Rundt om i mosset duftede hyacinter og konvaller; violer skjulte sig ved marmorgruppernes fod. To unge rosentræer fra Nizza drømte med svulmende knopper nær ved springvandets rand; hvor lamper bag rødlige skærme kastede levende flammer over sirenernes lemmer, der strakte sig op over vandet. Og under perleregnen, der duggede dem, lå åkanderne stille.

Man hørte den evige lyd af springvandene, der rislede i stenvæggens grotter. Nær ved bassinet under palmerne stod Psyche angst for at vække den slumrende Amor.

En gang imellem gled der bag væksternes stammer et silkeslæb forbi på sandet; forsvandt igen. En kvindearm straktes i det rødlige lys frem for at fange springvandets kølige regn.

Ellen Urne sad med Vilsac på en stenbænk ved bassinet, og mens hun vædede spidsen af sine silkehandsker i vandet, sagde hun:

– Vilsac, hvad synes De egentlig om livet?

– Å, jeg ved ikke om jeg skal rose det. Hr. de Vilsac drejede klaphatten mellem sine ben. Livet er bedst for dem, der forstår at tage tiltakke.

– Ja, sagde Ellen, blot man var født til at tage tiltakke.

– Født dertil? Og han så op fra sit arbejde med hatten: Tror grevinden, der spørges?

Ellen støttede hovedet på sin hånd og bearbejdede nervøst sandet med sine hæle.

– Nej, sagde Vilsac, jeg tror derfor også nok, at de eneste lykkelige – det er dem, som ikke har evnen til at stræbe efter lykken.

– Har De lavet det selv? spurgte Ellen, der gjorde en bevægelse med sin vifte: Å ja, jeg ved det nok … De er også af de fordrende mennesker.

– Men ved De hvad, Vilsac, – og hun talte noget roligere – man kan fødes med de besynderligste ønsker. Gætter De, hvad der som barn var mit højeste ønske? Det var latterligt … At komme til en skov, så stor og sval og *der* finde ved en kilde, der rislede, en blomst, der ville bøje sig imod mig, og stænglen ville løfte mig så højt; og så ville de lukke sig sammen, de hvide blade, om mig og vugge mig så blidt. Ja, det nytter ikke, at De le'r. For jeg tror alligevel, at det var *den* gamle idé, som lod mig bygge dette drivhus … Og se så, – hun lo selv – om der er så stor en Victoria regia, at den kan bære mig. Nej – man må tage tiltakke med åkander …

– Og viftepalmer, grevinde Urne, og statuer og violer. Hvorfor er det nu netop en Victoria regia, De vil have? Livet gi'er os altid sådan: mange ting, vi ikke ønsker *så* meget – for *en* ting, vi ønskede, og som det ikke giver.

De tav lidt. De hørte en forvirret støj af stemmer fra salene blandet med springvandets evindelige plask. Og med ét i en ny tankegang, sagde Ellen:

– Kender De noget til inderne?

– Ostinderne.

– Ja de gamle indere. Det må have været et mærkeligt folk. Der er så megen dybde i deres sagn og skikke. Det er dem med "Lervognen" …

– Og Sakuntala.

– Ja. Der var grader i indernes templer … det ene rum helligere end det andet. Men inderst inde var den "hellige" hal –

der var oftest tyst. For derind kom kun de, som ville "skue" guden. De gik derind i hvide klæder, med laurbærkrans om panden, og de hellige døre havde lukket sig om mennesker, der var forsvundet. Å, Vilsac, det at *skue* guden ...

Der blev atter tavshed. Tankeløs fulgte Ellen med sit blik springvandets stråler, der faldt som bløde perler over åkandebladene.

Så sagde Vilsac:

– Alt det, grevinde, er meget patricisk sagt.

– Patricisk, ja, ordet er godt. Men sig mig, Vilsac, hvorfor fødes der patriciere, når de ikke har anden lod end at misunde plebejerne?

– Misunder *De* dem?

– Ja, jeg misunder dem.

Hun tav lidt:

– Eller forstår De det ikke?

– At gøre livet til en rolig vane, at leve af vane – å, det måtte være så besynderlig fredeligt ...

Hun strakte sit legeme i sædet og mens hun trykkede den knugede hånd mod sin pande, sagde hun:

– Vilsac – – – det bedste var aldrig at tænke.

Hun løftede armen, der var blottet indtil skuldren, og dorskt faldt den ned langs hendes side. Vilsac fulgte dens fald.

– Eller kun fornemme – bare sløvt fornemme ...

Vilsac gættede den lyserøde hud under kniplingen, dvælede ved nakkehårets purr, og gled langs skuldrene ned til halsens udskæring.

Hun slog øjet op på ham.

Bare ladt fornemme ...

Hendes stemme mattedes. Og blegere end et lig under hendes halvt slukte blik overfaldtes Vilsac af en gysen.

Blodets støj forvirrede hastigt hans øren …

Og med ét vågnede han, og fornam atter springvandets lyd og Ellens stemme, der igen var klar, skønt den skælvede.

– Kom, Vilsac. Giv mig armen, min ven, dansen er begyndt.

Og de gik tilbage til salene.

– Bernstorf – Bernstorf. Det er for voldsomt.

Hvirvel i hele salen. Unge grev Bernstorf førte op. Ellen blev skubbet og stødt. Parrene filtredes sammen, svingede ud og ind, kådsindet jog Bernstorf med rækkerne: Frisørens krøller løstes op og slipset flagrede.

– Nej, grevinde, nej – lad dem more sig.

Alle par fløj ud – hen i forvildende fart. Bernstorf blev puffet og klemt. Alle par – alle par ud!

Vilsac og Ellen Urne satte sig i en krog. Under den rivende musik hørte man de dansendes jag; latteren og de små hvin, når kæderne brast, eller møllerne pludselig sprang.

Alt var *en* hvirvel. Dansen suste af.

Støjen gjorde Ellen rolig. Hun lod kølende viften gå i store buer, mens hun talte med Vilsac om det og det.

– Alle damer tilhøjre – alle damer tilhøjre.

Ellen rejste sig for at se på den nye tur, der var ikke damer nok, og Bernstorf skreg:

– En dame, grevinde Urne, en dame … ellers går turen i stykker … Bernstorf førte hende ud.

Kæderne føg sammen, jog frem og bort. Ellen fik stakåndet atter Bernstorf.

– De jager livet af os, hører De, Bernstorf, jeg kan ikke mere … De må holde op.

Ellen dansede meget rank – næsten, som stred hun imod. Men Bernstorf blev ved; og stakåndet, betaget af sit eget hjertes slag, gled Ellen Urne langsomt ud i dansens rus. Hun talte ikke: Med hovedet noget frem, hed og med åbnede læber lå hun tung i grev Bernstorfs arm.

Hendes blik blev dugget; i øret lød blot den fejrende storm.

Da, midt i hvirvlen, så hun Carl Urne. Og i hastig længsel standsede hun Bernstorf midt i salen:

– Kom, der er Carl. Lad dem spille en vals.

Og hun forlod ham.

– – – Hvorfor har De glemt mig, Carl, sagde hun. Kom, lad os danse.

Hun så det kendte glimt over hans ansigt, og hun smilede. Hun var bleg, og hendes næsebor skælvede.

Kom, vi vil danse. Det er en vals.

Valsen var mild; den vuggede blidt. Og mens Carl lykkelig stirrede på hendes ansigt, nød de tavse dansens rytme.

Ellen blev ved at smile, to tårer glimtede frem mellem hendes øjenhår.

Og de dansede.

– Men De er forelsket, hviskede hun. Jeg har set det.

– Forelsket? Hvor kan De … Deres blikke mødtes, og han holdt inde. Skælvende hang de, blik i blik.

Da begyndte de at hviske, Ellen talte om comtessen. Ja – han var sikkert forelsket … Man så det; han var jo kun med hende –

– – det lyste jo frem på hans ansigt …

De nævnte for en fremmed alle elskovens tegn, mens deres hænder skælvede i hinanden. Mens valsen gled. Og vuggende i dansens milde takt halvt nynnede de begge alle ord.

– Mens valsen gled.

Grev Urne var kommet hen til hr. Vilsac. De talte om begivenhederne i Frankrig.

– Men ulykken er, sagde greven, at hans fortid forfølger hr. Gambetta. Han kan ikke løbe bort fra Belleville. Han kan derfor blive en Cæsar, aldrig en borgerlig republiks præsident.

– Det er sandt.

Der blev en pause: De kender jo personlig hr. Grévy?

– Ja, svarede Vilsac, der havde sine øjne i salen.

– Han er præsident i kraft af sin uskadelighed … og forresten, tror jeg også i kraft af sit retsind.

– Hvor de dansede længe – og tæt, tæt mod hinanden.

– Ja, han er retsindig.

– Desuden er hr. Grévy akkurat så lidt ærgerrig, at han med uforstyrret sindsro kan vedblive at være præsident i en republik.

– De var snart de sidste på gulvet, og de mærkede det ikke – å, hvor uforsigtigt.

– Ja, sagde hr. Vilsac, Gambetta vil blive republikkens præsident.

– Hr. Gamb… Hvor hr. Vilsac var distræt … Men hans øjne var også ude i salen … ved et valsende par – – Å, hans hustru og Carl …

Vilsac følte, grevens blik fulgte ham, og han vendte sig. Så et sekund mødtes deres øjne.

– Ja, sagde grev Urne, og han gik tilbage i salen, Frankrig er et vanskeligt land at regere.

Carl og Ellen var hørt op at tale. Ansigt ind mod ansigt, nynnede de sagte valsens melodi. Så holdt musikken op.

Han gav hende armen og let fortumlede som mennesker, der vågner, gik de smilende hen mod Vilsac.

Der skiltes de uden ord, med et håndtryk, der dvælede længe.

Ellen stod lidt, og da hun pludselig så, sagde hun: Hvor salen er tom.

– Ja, grevinde, dansen er forbi. De gik ind.

Ellen havde næsten glemt, ved hvis arm hun gik. Men hun så med en gang op: Hvor De er bleg, sagde hun.

De standsede et øjeblik, og Vilsac så hende ind i øjnene. Grevinde, sagde han, og ordene kom kort, grevinde Urne, De er altfor uforsigtig.

Hun tog ikke sine øjne bort, mens hun langsomt bøjede hovedet:

– Kom, sagde hun blidt, jeg vil sige god nat til mine gæster.

Søvngængermæssigt gik hun ind gennem salene, der begyndte at tømmes. Hun talte og hørte sin egen røst, og hun vidste ikke, hvad hun havde talt. Hun smilede til så mange ansigter og hun mærkede hænder i sine hænder og kys på sine kinder.

Hvor hendes hoved var tungt. Hun gik hen til vinduet og støttede sin pande mod den kolde stolpe. Hun hørte vognene rulle bort og tjenerne, der begyndte at rode med servicet ved buffeterne. Lidt efter lidt begyndte hun at lytte efter deres samtale.

De spottede over gæsterne. Hun smilede ad en af deres vittigheder.

Men med ét gik hun bort fra vinduet.

– Vilsac har set det, sagde hun.

Hun søgte ikke at komme derfra. Hun gik op og ned i salen og sagde: Han har set det.

– Vilsac ved det.

– Ja, sagde hun, fordi han er skinsyg.

Hun lagde sig på en sofa i sit boudoir, udstrakt og med hovedet støttet i sine hænder. Hendes ansigt var stift som af marmor. Hun hørte ikke fløjdørene, som blev lukket, eller så, at lysene slukkedes gennem salene.

Tilsidst var alting ganske tyst.

Da vågnede hun pludselig ved Carls stemme, der lød højt og oprømt. Hun satte sig overende i ét sæt med hænderne foldede i sit skød.

Carl kom ind, lidt usikker i gangen, rødplettet og med cigaret i munden. Han havde drukket cognac med et par venner på sit værelse: Brillant aften – brillant – det var at more sig.

Han satte sig overskrævs på en stol og lavede ringe af cigaretrøgen …

Ellen stirrede på ham, ubevægelig, med et ansigt af sten.

Carl dumpede ud i en pause, havde spurgt om noget … Mærkede så med ét, der var slet ikke blevet svaret og så på sin stedmoder. Hvor hun var bleg … Han blev forvirret, hakkede op med et par små sætninger, holdt inde og flyttede sig på stolen. Så tog han på igen med forpustede ord, der svirrede som myg, indtil han blev ganske hed og tav.

– Ja, sagde han, god nat. Det har været en streng dag …

Hun rørte sig ikke, bevogtede ham kun med det samme blik, til han var ude.

Da løftede hun sine hænder og vred dem, og slappe faldt atter armene ned langs hendes sider, og hun sad sløv, med dødt blik, mens hovedet sank ned mod hendes bryst.

Indtil hun atter strakte sig på sofaen og støttede hovedet i sine hænder. Hendes lange hår faldt ud, og med pludselig lyst følte hun dets bløde strømme mellem sine fingre et kort minut.

Sådan lå hun længe. Blikket målte stift det tomme rum.

Der hørtes ingen lyd gennem salene; kun nu og da en dør, som åbnedes og lukkedes. Utålmodigt havde den ventende tjener løftet portieren og stod bukkende i døren.

Ellen Urne stod op.

– Ja, De kan slukke.

Rank gik hun hurtigt ud gennem de halvmørke sale.

IV

Ellen Urne vågnede hen mod middag af sin tunge slummer.

Hun rejste hovedet og betragtede dagen. Ja, det var sent. Så lagde hun med et suk atter ansigtet ned. Hun var døvende træt. Hun ville sove igen. Sove mer.

Eller ialfald *tage fri* – blot lidt endnu for *det*, som hun vidste nok.

Hun ville gemme sig bort, og hun svøbte atter tæpperne om sig. Men alle tankerne kom pludselig, vågnende på en gang. Og hun følte med et en tør smerte.

Så var det da sket.

Hun satte sig op på hug, mens hun rokkede det tunge hoved: Og der var ingen trøst, nej *ingen* trøst. Nu var det sket.

– Hvorfra var der trøst – hvorfra?

– Nej, å Gud, det var det forfærdelige, som var sket.

Og snart krympede hun sig sammen, svøbt i tæppet, og klynkede så sagte; og snart syntes hun, hun skulle kvæles under smerten, og hun vred de oprakte hænder, og fingrene ilede fortvivlet gennem det svedige hår.

– Hvilken elendighed, himmel dog, hvilken elendighed.

Hun blev siddende oprejst.

– Ja – – så må dagene … blive som sandet.

Hun lagde sig atter tilbage, og hendes tanker begyndte at komme til ro. Hun græd ikke mer, men lå helt stille. Hun tænkte på, hvordan det var sket.

Først var det hans øjne. Hun havde altid elsket hans øjne. Hun længtes efter deres glans, når han blev glad – og han var så

let at glæde: blot et kærtegn, kun den mindste gave, blot et smil, og han blev glad.

Og hans latter, hvor hun havde elsket hans latter.

Det var vist på Thorsholm. Ja, det var en dag i efteråret. Hun stod og satte blomster i en skål. Så tog han pludselig hendes hænder, som var våde, og han sugede vandet af med sin læbe, og da hun blev vred og ville skænde, bed han hende i den lille finger over neglen og lo og lo. Men der var et lille mærke mange dage.

Og når de sad efter middag, og hun følte hans hoved mod sit skød – det søgte jo altid om støtte – og han sad tavs og helt stille … og uden at hun vidste det, klappede hendes hænder hans hår – hvor var det ikke blødt.

Da, en aften, var han falden i søvn. Hans hoved lå op mod hendes knæ. Så sank det ned; og hun løftede det op, *så* varsomt og lagde det helt i sit skød. Han sov og smilede i søvnen. Skæret fra kaminen lyste mod hans nakke. Mod de fine og småbitte hår. Så havde hun bøjet sig ned, og hurtigt kyssede hun hans nakke, mens han sov.

Sådan var det.

Så tit, han gjorde noget, ingen anden kunne finde på, noget af det ubegribelige, som var hans væsen, og hun sagde til ham:

– Carl, det kan De ikke – det går ikke an.

Og han så forundret på hende og spurgte: Hvad? Hvorfor ikke?

En aften, der var selskab, havde han lagt sig ved hendes fødder, og lidt efter havde han støttet sit hoved til hendes skuldre. Hun blev forlegen og flyttede sig. Og bagefter, da gæsterne var borte, havde hun skændt, og han forstod hende

ikke. Har jeg støttet mig til Dem? Det tænkte jeg ikke over. Men hvorfor kan man ikke det? havde han sagt. Og hun havde tiet forvirret.

Om aftenen, når hun gik til ro, faldt hun i tanker med de tunge fletninger i sine hænder, foran sit spejl. Hun så ham for sig, og hun hørte hans spørgsmål igen, og hun lyttede efter hans latter …

Og længe hørte hun efter de samme ord, og hun så hans ansigt og hans øjne, og hun så hans læber – mens hun smilede.

Ja, hun tænkte på ham. Og når hun rejste sig fra puden og støttede sig på den hvilende arm for at slukke sit lys, da kom tilsidst et smil, et ord eller et af hans kærtegn, og hendes ømhed dvælede endnu derved.

Et kærtegn.

Thi han elskede at sidde hende nær, at dvæle, mens de talte, med hendes hånd i sin, og at føle hendes ånde nær sit hår. Den dag på Thorsholm. Hun havde lagt sin arm langs med sofaens ryg og pludselig følte hun Carl sagte gnide sin nakke langs hendes blottede håndled, mens hans lo op i hendes ansigt.

Sådan var det gået indtil nu.

Hvor hvert håndtryk, givet for at give, hvert et smil skænket for at fremme hans glæde, hvert et halvglemt ord – havde flettet sit væv om hendes liv, mens hun var sorgløs: Thi han var jo kun et barn, hun gjorde glad.

Som et barn var han fareløs gledet ind i hendes liv, og hun havde følt al giverskens fryd, mens han fangede alle hendes tanker. Mens hun gav og gav af sit, tog han langsomt hendes hele liv.

Nu så hun det, nu, hvor alle længsler havde kastet masken: Ja – hun elskede ham.

Hun lå endnu længe; da hun tog lagenet bort fra sit ansigt og så solen mod gardinerne, begyndte hun sløv at stå op. Men hun faldt atter hen, siddende på kanten af sin seng, og hun tog fat på de samme tanker, indtil hun rev sig løs og klædte sig på foran spejlet. Hver den mindste ting syntes hende en byrde.

Hun ringede på kammerjomfruen for at hun kunne sætte hendes hår.

– Hvor grevinden er bleg, sagde hun.

– Ja, jeg har ikke sovet inat. Hun blev selv forskrækket over sit ansigt, og hun begyndte at undersøge trækkene et efter et: Hvor hurtigt man dog kan forandre sig, sagde hun, og hun tog pudderkvasten og lod den glide hen over sine kinder. Men med et holdt hun inde; hun så kammerjomfruen, der flettede hendes hår, smile bag sig i spejlet.

Og pludselig sagde hun: Hvis hun ved det.

Hun følte et nu en stivnende skræk, hendes arm faldt ned. Så drog hun vejret dybt.

– Å, jeg bliver gal, sagde hun. Det er jo umuligt. Hvordan skulle hun vide det?

Hun tog atter pudderkvasten – sveden var sprunget frem af alle porer – og hun talte muntert med pigen, indtil hun var færdig og rejste sig fra toilettebordet, hvor flakonerne stod åbne, hulter til bulter. Hun havde febrilsk ødslet med alt deres indhold.

– Den unge greve har været tidlig oppe, sagde pigen. Han red ud klokken syv.

Ellen blev bleg ved at høre hans navn, og hun følte, at hendes hjerte bankede stærkt.

– Ja, så. Red stamherren ud? sagde hun. Og i det samme blev hun bange på ny: Hvorfor var han redet ud? Så tidligt – netop efter ballet, så tidligt.

– Hvorfor var han dog redet ud? Havde han – hun turde ikke tænke ud. – – Gode Gud – hvis også han …

Hun følte en vanvittig skræk, mens alle pulse bankede. Hun fandt i samme nu tusind grunde for sin frygt: Han havde været så besynderlig iaftes, de var skiltes så brat. Hvad havde han egentlig sagt … Og det kys, han havde taget under dansen … Gode Gud – hun rev kjolen ud af kammerpigens hænder – fik den på – hun måtte se ham straks.

Da hun gik ned ad trappen til dagligværelserne, skælvede hun, så hun måtte holde sig ved rækværket. Hun standsede udenfor døren og trykkede hånden mod sit bryst.

Hun turde ikke gå ind.

Så så hun Carl sidde strakt i en gyngestol: God morgen, sagde han. Nå, De har såmænd sovet godt.

Hun var standset bag hans stol, angst for at se hans ansigt. Da han vendte sig, greb hun for sig: Så vidste han intet. Hun satte sig, angsten havde gjort hende svimmel: Ja, sagde hun, jeg har sovet længe.

Hun var endnu stakåndet: Og De har været ude at ride, sagde hun, så tidligt.

– Ja, jeg vågnede og havde alle valsene i mit hoved. Så syntes jeg, det kunne være ganske rart at komme ud i luften. Der var dejligt på Langelinje.

De talte om ligegyldige ting, indtil Carls fægtelærer kom for at give ham en time.

Ellen satte sig hen at spille. Hun hamrede Rubinstein efter Rubinstein uden at tænke. Bare der var støj om hende. Indtil hun var træt af larmen under sine egne hænder.

Så sank hun sløv sammen, og skød alle tanker bort. Hun tænkte dette eneste i hovedet: Han ved det ikke. Han ved det ikke, og hun følte en tung lykke.

Men tankerne begyndte igen at kredse om Carl, og hun åbnede et album for at se hans billede. Pludselig kom hun til at huske det lille maleri i den citrontræskapsel, og hun gik ind for at søge det. Det stod på det gamle sted, og hun åbnede kapslen og betragtede billedet.

Hun huskede den første aften, hun havde set dette billede: hun havde siddet med det timevis i sine hænder.

Hun tog en lille kniv og skar maleriet ud med sky hast; hun så slet ikke på moderens portræt, kastede det og kapslen ind i ilden: Urne vil ikke lægge mærke dertil, sagde han. Han har glemt det.

Hun stirrede på kapslen, der brændte, og hun gemte Carls billede nede på sit bryst. Lidt efter tog hun det ud igen, kyssede det og gav sig til at græde.

Længe græd hun en stille gråd.

Dagene gik.

For Ellen et feberliv.

Snart med febrens tunge blyblund som dorske tankecirkler om den samme ting. Snart med springske pulses hast som

attrå, der kvaltes under angster.

Dag efter dag blev hendes tanker ført ulidelig i den samme ring, time efter time slæbte hendes angst sig tildøde i de samme spørgsmåls endeløse tvivlsmål. Indtil alting blev som dagregn over stepper, visket ud og formløst gråt i gråt. Sådan hylledes hun i sin egen trøstesløshed. Indtil tankerne igen brød op som et evigt tog af vingeskudte fugle, der forblødende forsøgte flugt. Og altid slog på ny de samme spørgsmål kredsvagt rundt om hendes forpinte sjæl.

Sådan sad hun time efter time, sammensunken, i selskab med sin sløve kummer; og hun stirrede kun så søvnigt på sin egen fortvivlelse.

Ja – dette var det urimelige. Dette var det hensigtsløst urimelige. Hun havde taget dette op i sit liv som en uskyldig glæde i en tilværelse uden mål. Hun var flygtet som til et fristed; som til det, hvor ingen uret kunne ske. Og tusind gange, når hun havde glædet sig ved hans lykke, havde hun sagt til sig selv:

– Mod dette menneske gør du kun godt.

Og det havde været hendes store fryd i lang tid.

Hun ville eje et menneske, mod hvem hun kun gjorde vel, og ingen skygge af uret og ikke gnist af fordærv skulle komme til ham fra hende.

Og så var det blevet denne rædsel til fortvivlelse.

Så kunne det altså komme således, og det unaturligt forfærdelige kunne fødes umærkeligt af det, vi ville bedst. Thi det var jo kommet umærkeligt. Født af den evige nærhed, vokset stærkt under de kælne berøringer, modnet i kærtegn, hvor driften lå halvvågen.

Og hun spurgte sig igen og igen, *når* det dog var sket, og hendes tanker, der søgte, fandt ingen skillerum, og hun vidste ikke, når hendes venskab var blevet til forbrydelse.

Så vågnede hendes fortvivlelse pány, og snart blev den trods, der ryddede alle mure og spurgte om, hvad der var lov, snart smøg den sig så myg i angerrig forsagelse.

Og intet sted; ikke den krog, ikke den eneste plet, aldrig det mindste rum, hvorhen hendes vej kunne gå: han var der, han var jo overalt. Hvert et minde bar med angst hans ansigt, hver erindring talte skræmmet med hans røst. Nu var hun hjemløs i sit eget liv.

De *måtte* skilles.

Men hun syntes, at livet måtte standse sin gang i skilsmissens elendighed.

Da tog hun hans billede frem fra sit bryst, og hun betragtede ham længe. Og hun sagde pány:

– Nej, han skal aldrig erfare det.

Og hun kyssede hans øjne, som hun elskede, og hun pønsede på veje til de tusinde brud. Men hun fandt ingen, og hun vidste ingen råd, og mens alle de gamle tanker kom i uendeligt tog, sagde hun hjælpeløs:

– Men når så også han – –

Og hun indbildte sig selv, at hun frygtede *det*, som hun længtes mod af al sin sjæl.

Mod Carl var hun foranderlig og uens.

Hun var ofte sørgmodig. Når de sad sammen, faldt hun hen i lange drømmerier, og hendes øjne fyldtes med tårer.

– Er De bedrøvet? spurgte Carl.

– Ja, lidt, hun forsøgte at smile.

– Hvorfor vil De ikke sige mig, hvorfor.

Og hun løsnede blidt sin hånd af hans, thi hun led ved hans kærtegn. Hun led under dem og hun vejede dem med bitter nyfigenhed. Når han tit, mens hun spillede for ham, trykkede kys efter kys, som brændte hendes blod, på hans hænder, sagde hun til sig selv:

– Det er en mønt, hvis værd han ikke kender.

Når han som før hvilede sit hoved mod hendes skuldre, sagde hun:

– Det er kun en drift, hvis indhold han ikke forstår.

Og hun led og længtes dog efter al den ømme tomhed.

Men *en* tanke pinte hende nat og dag: Der vil dog komme en tid, hvor han forstår alt, hvad han har givet mig – den dag, da han giver alt det samme til den, som han elsker.

Og da vil han hade mig.

Og altid jog det hende lige rastløst, og nat efter nat kastede hun sig søvnløs, angstfuld under samme tankes pinsel.

– Men han vil ikke huske det, sagde hun. Han vil have glemt det.

Og tanken om glemsel voldte hende mer stingende smerte end selv hans had.

Eller hun sagde til sig selv:

– Det er ikke *denne* ømhed, han vil give hende.

Og hun vidste, at hun løj, og hun frydede sig derover.

Men hun led dag for dag, og hendes liv blev tomt og ørkesløst og bart, altid i den samme kredsgang.

Hun blev mager, hendes øjne mistede deres glans, lægen ængstedes:

– Grevinden må være syg, sagde han.

– Nej, doktor, svarede hun, jeg lider kun af søvnløshed. Giv mig noget at sove på, doktor. Og lægen gav hende kloral, som ikke skænkede hende nogen søvn.

Da sad hun en aften efter jul alene med Carl i drivhuset. Hun havde længe været tavs, og også Carl havde hørt op at tale.

Hun lagde begge armene op på marmorbordet, hvorved de sad, og sagde:

– Carl, ville De blive bedrøvet om vi skulle skilles.

– Skilles? Hvorfor spørger De om det?

– Hvis jeg nu rejste bort.

Carl spurgte ikke, han så forundret på hende uden at forstå. Og mens hun støttede hovedet i sine hænder, sagde hun langsomt:

– Jeg ville ikke være lykkelig. Å – nej – dagene ville blot komme og gå, gå og komme –

Hun tav og sad ubevægelig.

– Og jeg da? sagde Carl sagte.

Hun så på ham: De ville leve med de andre. Hendes stemme var mild og lav. Lidt efter sagde hun:

– Ja, det var det bedste.

Han talte ikke mer. Men som et væld sprang tårerne hede ned fra hans øjne, mens de begge sad i tung tavshed. Og Ellen følte en forbitret harme mod disse tårer, som var hans uforståenheds eneste svar.

Men hun blev og rejste ikke, og der blev aldrig siden talt derom imellem dem.

Et par aftener efter kom Vilsac. Han havde ikke været der længe. Greven og Carl var i herreselskab, Ellen var alene og sad i sit boudoir.

– Jeg kommer for at sige farvel, sagde Vilsac.

– Tager De ferie nu – midt i vinteren? Hvor det er længe siden, man har set Dem.

– Nej, jeg er blevet forflyttet.

– Forflyttet. Men De har jo slet ikke søgt.

– Jo, fru grevinde, men ikke talt om det.

– Men, hvor skal De da hen?

– Til München.

Ellen lagde sig atter tilbage: Jeg troede De holdt mer af København, sagde hun.

– Ja – jeg har holdt meget af København.

Der blev en pause. De var begge generte. Og for at sige noget sagde Ellen:

– Men München skal være en særdeles behagelig by. Overhofmarchallen giver to gange om året et bal på kongens vegne.

– Ja, hvor legationerne har ordres til ikke at være tilstede. Nej, det er egentlig ikke for selskabelighedens skyld, jeg går til München.

– Når skal De forlade os?

– Jeg rejser om to dage til Paris.

– Og kommer ikke mer tilbage?

– Næppe.

Vilsac så mod gulvet: Deres mand får jeg måske ikke en gang at se. Jeg hørte, han skulle være på Urnegaard.

– Nej, han er i byen. Ellen legede nogle øjeblikke med et bånd på sin kjole: Så så hun op:

– Nej, Vilsac – vi kan ikke skilles således. Vi må tale med hinanden.

Hun rejste sig, og hun talte lænet over sofaen: Jeg vil savne Dem meget, Vilsac, sagde hun.

Vilsac rystede på hovedet.

– Jo, jeg vil savne Dem og mer end De tror.

– Hvis De får tid dertil.

– Jeg har også meget at takke Dem for, min ven, sagde Ellen. Jeg ved godt – – at jeg har været Dem meget dyrebar, Vilsac, og De har dog tilladt os at være venner. Det gør meget få.

– Hvorfor skal vi tale om det?

– Fordi jeg ønsker det, Vilsac, og fordi jeg vil takke Dem. Jeg ved godt, hvad De føler for mig, og så stor har Deres respekt været, så stor Deres hengivenhed, at vi har kunnet sidde her ved siden af hinanden, vi to, aften efter aften, mange timer, jeg ikke skal glemme, uden at De nogensinde ved så meget som et blik, ved en skælven af Deres hånd til farvel har bedt mig om mer end jeg kunne give Dem, sagt mig, hvad jeg ikke turde høre – det får jeg vel lov at takke Dem for –

Hun gik et par skridt frem og rakte ham hånden. Vilsac kyssede den uden at tale.

Han gik nogle skridt og lænede sig til flygelet. Så får jeg Dem ikke en gang oftere at høre spille, sagde han.

– Skal jeg spille for Dem nu? sagde hun. En af *Deres* sange.

– Hvis De ville.

– Ellen satte sig. Hun slog an og spillede en af Chopins polske sange. Al hendes vemod løste sig op i tonerne. Hun betragtede Vilsac, hans ansigt lå i lys af lampen: hvor han var dødbleg. Og mens hun gentog den tungsindige sang, tænkte hun:

– Hvorfor har jeg ikke kunnet elske denne mand.

Hun holdt inde og foldede hænderne over tasterne. Og da de havde siddet nogen tid tavse, sagde Vilsac:

– Og De, De bliver her?

Ellen sænkede hovedet:

– Vilsac, hvor skulle jeg vel rejse hen?

Vilsac svarede ikke, og i nogle øjeblikke hørte de begge urets dikken.

– Husker De, Vilsac, sagde hun sagte, at vi en gang talte om at møde det urimelige i livet?

– Ja – De ønskede det.

Ellen hørte ham ikke. Hun var meget bleg og kunne næppe tale. Nej, Vilsac, sagde hun og vendte sig, der er ingen løsning på dette. Lev vel.

Hun støttede sig til sofaen og gled langsomt ned på sædet, armene lå i hendes skød. Og hurtigt, uden ord, i fortvivlet smerte, greb Vilsac hendes hænder og kyssede dem gang på gang.

Så gik han.

Lidt efter kom greven hjem.

Hun hørte hans fodtrin gennem værelserne og fo'r op, hen til flygelet. Hun holdt af at være beskæftiget, når hun var sammen med sin mand. Hun var altid forberedt på at være opdaget, og hun stillede sin beskæftigelse op som et værn. Hun valgte de mørkeste pladser i stuen, og hun havde visse stole, hvor hun vidste, man ikke kunne se hendes ansigt. Der flygtede hun hen.

Når han da kom ind, beherskedes hun af en stakåndet generthed, der spejdede efter "opdagelsen" i hvert blik. Hun var tit støjende, en underlig forlegen ord-rigdom, hvor altid samme tanke lammede alle sætninger:

– Om han ved det – – hvis han pludselig sagde: Jeg ved det godt.

Og hun drog først vejret igen, når han var gået.

Men der var også tider, hvor hun blev besynderlig tungsindig-øm. Hvor hun så på ham med et fugtigt og hjælpeløst blik, som hos et barn, der lider stumt. Og hun førte lange, sentimentale samtaler, han ikke forstod, og hun rakte ham sin pande frem til kys og sagde:

– Urne – – Urne, dog ...

Og han følte hendes forskræmte hjerteslag, mens hun lænede sig op til ham.

– – Nu slog hun skærmen dybere for lampen og spillede en vals.

– God aften, min ven. Hun holdt af at have det første ord: Var det morsomt?

– Å – så som så.

Hun spejdede efter hans ansigt, mens han satte sig nær ved flygelet:

– Nej, han ved intet; og hun hørte op at spille.

Greven slog benene over hinanden og strakte sig let i stolen.

– Nej, han var uskadelig.

Hun skiftede plads, satte sig hen i den lille sofa og spurgte, hvem der var af gæster.

Greven fortalte. De talte om forskellige ting.

– Er Carl kommet hjem, spurgte så greven.

– Jeg tror ikke.

– Hør – grev Urne skiftede plads – hvad Carl dog er for en underlig patron ...

Ellen lo: Hvordan, sagde hun og rettede på puden i sin ryg.

– Å – jeg mener, dette evige hjemmestikkeri – oprigtig talt – der er … ja … I damer – han søgte lidt efter ordene under Ellens blik, der så lige på ham – forstår jer ikke på sligt … Men forstår du, der er noget – usundt ved ham …

Han tav, og Ellen berørte pandehåret med lommetørklædet.

– Jeg tror, han hænger for meget her hjemme – at han … forstår du, greven lo lidt forlegent kort, det er ikke naturligt i hans alder …

– Ja, sagde Ellen, han er besynderlig.

Og greven kom nærmere: Han viser jo dig større fortrolighed – jeg kender ham egentlig så lidt … Du ved måske noget mere om hans liv …

Ellen førte de klamme hænder sammen i sit skød; og da hun ikke talte, sagde hendes mand, der følte sig utilpas og ville have en ende på sagen:

– Begriber du, jeg ville næsten ønske, han havde et fruentimmer …

Han vendte sig. Ellen fandt intet at svare, og der blev en pause. Greven gik til flygelet: Tingen er naturligvis, at jeg har kendt altfor lidt til ham.

Og han gav sig til at tale om andre ting.

Da han var gået, rejste Ellen sig. Hun begyndte at gå frem og tilbage, åbnede dørene og flakkede gennem stuerne. Hun rørte ved alting, slap det igen og gik videre.

Hun gik til og fra, betragtede et maleri.

– Det hænger skævt, sagde hun og gik frem foran det.

– Ja, det hænger skævt.

Hun fandt en flakon sherry: Det var hendes mand, som havde drukket. Hun hældte lidt op. Drak det og gik igen.

Hun flakkede pany, flyttede, pillede, vendte tilbage til spisestuen.

Der tog hun et ølglas ud, fyldte det og drak vinen. Hun så ikke på det tomme glas, men skyllede det og satte det bort igen. Hun skjulte flasken, der var tom.

Så gik hun til ro ved egen hjælp og sov.

Den næste formiddag, da de sad sammen i dagligstuen, spurgte Carl:

– Hvad bestilte De igår?

– Er De nysgerrig? Jeg havde det meget rart.

– Ja så.

– Vilsac var her.

Carl spurgte hurtigt: Hr. Vilsac – når kom han?

– Å, vel klokken syv. Han kom forresten for at sige farvel. Han rejser.

– Så; han tav lidt: Var han her længe? spurgte han så med ét.

– Hvem, kære Carl.

– Vilsac naturligvis. Hvem ellers?

– Et par timer, tror jeg.

– Nå, ja, han sværmer jo for Dem. Det siger jo alle.

Ellen sad og smilede: Carl, De er dog latterlig skinsyg, sagde hun. Når jeg nu siger Dem, at Vilsac skal rejse. Han rejser allerede i morgen aften. Så var det dog rimeligt, jeg sagde ham ordentligt farvel.

Carl sagde ikke mer. Men om aftenen spurgte han pludselig:

– Tager De ud og siger farvel til Vilsac?

– Det havde jeg tænkt.

– Nå, ja, det kunne jeg begribe.

Han sagde ikke mer. Ellen lagde sin bog bort: Carl, sagde hun. Kom hen til mig.

Carl stod op: Hvad skal jeg.

– Sæt Dem her.

Ellen blev ved at smile: Hvorfor er De nu vred på Vilsac? spurgte hun.

– Jeg er aldeles ikke vred.

Han satte sig, og hun strøg sin hånd over hans hår. Og meget mildt sagde hun: Nej, Carl, De skal ikke være bange.

– Bange? Kan De ikke forstå det? Han bøjede hovedet. Det er, fordi jeg synes, jeg ikke er god nok.

– God nok – til hvad?

Hans stemme skælvede: Til at De skal holde så meget af mig.

De tav begge. Han lagde sin hånd på hendes. Og afbrudt sagde hun:

– Carl – De ved jo ...

Og blik i blik sad de atter tavse.

Hun følte hans hånd brændte, og svimmel fornam hun, hans ånde var hastig som hendes.

Så slap hun hans hånd.

Han lagde sig ned på knæ, og de blev ved at se på hinanden. Langsomt strøg hun hans hår.

– Carl, sagde hun, De er så god. Men en egenskab kender De ikke.

– Hvilken?

– Å nej – og hun skød ham bort med sin hånd – det vil jeg ikke sige Dem ...

– Hvorfor taler De så tit i gåder? Det gør jeg aldrig ...

– Nej, Carl – og hun rejste sig – De er selv gåden.

Den næste aften var de på bal.

De dansede sammen. Han var stakåndet, hed: de rugede blik i blik.

Musikken holdt op: Hvor vi har danset, sagde han.

Hun betragtede ham: Hans blik var muntert. Og hæst sagde hun, idet hun slap ham:

– Nej, Carl, De har intet mod.

Og atter kom de lange dage med triste tankers snefog over sjælen. Og hendes liv var en flugt fra det, hvorom hun evindelig kredsede, en evig spørgen om det, hvori hun ræddedes for begge svar.

Således levede hun.

Greven spøgte med, at hun ved bordet drak mest af de tre. Thi vinens milde døs glattede alle tanker ud i blød bevidstløshed. Så gik skumringen, og hun lå hen på en chaiselong, og følte i halvblund sine tanker tiltåges, mens hendes hoved blev tungt og værkede svagt. Og hun nød sin egen omtågelse. Alt som aftenen gik, sagde hun til sig selv – thi likørflasken var bragt ind med kaffen:

– Jeg vil ikke drikke mer.

Og hun kunne skifte plads og flytte bort fra flasken der fristede hende, og hun vidste allerede at hun kæmpede. Men lige efter nippede hun igen, sky og ilsomt. Og når det blev sengetid, og hun frygtede den forfærdelige nat, opsøgte hun som en tyv en flaske vin fra buffeten, slugte den og gik tilsengs. Hun følte vinen bemægtige sig hele hendes legeme og hun fornam med et sløvt smil, at hendes sanser tungt gled ud, og hun kæmpede halsstarrig for at holde en dum tanke fast i

svimmelheden, indtil hendes lemmer blev som bly, og hun sov ind.

Hun bestemte om morgenen, at hun ville ikke smage vin den dag, og når middagen kom, blev hendes forsæt sløvt og hun gik på akkord om det eneste glas, og hun drak febrilsk og med den onde samvittigheds hast. Indtil ophidselsen kom, og hun drak mer, og sløvheden fulgte efter med bevidstløs afmægtighed.

Og hun tumlede allerede i alle drankerens forsætter og evindelige fald, og hun begyndte at stjæle sig til at drikke, og hun elskede ensomheden.

Hun drak ikke mer ved bordet. Man kunne tro, hun havde afsky for vinen; hun nød kun lidt bordeaux, blandet med vand. Og hun holdt af at tale med væmmelse om drik, og en dag, da hun på en køretur med Carl havde set en døddrukken mand ligge på vejkanten, blev hun syg af væmmelse.

Om middagen, da Carl og hun var alene hjemme, lod hun vinflaskerne tage bort:

– Jeg kan ikke tåle at se dem, sagde hun. Jeg tåler ikke vinlugt idag. Og de drak begge vand.

Så drak hun ikke i to dage. Indtil hun tredje aften pludselig stod op af sin seng, listede sig ind i spisestuen, tømte en flakon cognac, gik tilbage og sov som et dyr.

Hun begyndte på sine køreture at søge konditorierne, og hun drak et par glas portvin hvert sted til kagerne. Så kom hun hjem helt døsig, slæbte sig ind i sit boudoir og slængte sig hen med løste klæder. Hun lå halve dage og drev på sin sofa næsten upåklædt, og hun blev halvvejs sjusket med sig selv, næsten urenlig. Men sine hænder pudrede hun stærkt, fordi de ofte var klamme.

Men der kom dage, hvor fortvivlelsen brød ud til håbløs elendighed pány, og hun forbandede sin svaghed, og hun skældte sin last. Og hun var altid sammen med Carl, og hun turde ikke være ene og klamrede sig til hans nærhed.

Der var en sorgfuld vemod over alt hendes væsen imod ham.

Hun søgte at gøre sig ældre, hun ønskede, han skulle forelske sig.

– Hvorfor sværmer De ikke for nogen? sagde hun. Det er sundt. Det gi'er ens tanker noget at bestille. De må se at blive forelsket.

– Jeg ved ikke, hvad det er. Jeg har aldrig prøvet det ...

– Men én gang må da det komme, sagde hun. Forsøg det. Der er unge piger nok.

Hun bragte ham sammen med de unge piger i deres kreds, hun arrangerede små fester, hvor de unge kunne mødes.

Og når så på ballerne Carl svang sig lystigt, fulgte hendes blik, som hun sad blandt de ældre, febrilsk hans vej, og hun led alle skinsygens kvaler. Indtil hun pludselig ikke beherskede sig mer og rev ham bort fra den munterhed, hun havde skabt, og atter over ham tog den magt, som hun besad.

Men der kunne også være lange aftener, hvor hun led stille, og hun følte sig glemt, mens han tumlede blandt de unge. Og når de kom i vognen, fortalte han om den og den, om det kys, han havde røvet, og en hånd, han havde trykket under bordet – for han fortalte hende alt – så hun i vognens mørke, bleg, bed sin læbe til blods i skinsyg fortvivlelse.

Når hun da kom hjem, berusede hun sig liggende i sin seng.

Hun gemte flaskerne i det store skab mellem sine kjoler. De tomme bouteiller skjulte hun i drivhuset.

Hun blev rå i sin last, hun drak helst af flaskerne.

En dag til frokosten var Carl lige kommet hjem fra en køretur. Han frøs, så hans fingre var døde.

– Drik en snaps, Carl, sagde greven, det varmer.

– Ja – det var ikke så galt – for jeg fryser … og han rejste sig for at ringe.

Ellen var blevet ganske bleg: Men, Carl, sagde hun, De forstår da nok, det er Deres faders spøg.

Greven lo: Bedste Ellen, sagde han, tror du ikke det store menneske kan tåle en snaps?

Ellen gjorde en bevægelse op til halsen: Ja, sagde hun, det var ikke det … men…

Tjeneren bragte en flaske akvavit, Ellen sad bleg og så på ham; da Carl førte glasset op til munden, sagde hun stakåndet: Å, nej, Carl, drik det ikke.

Greven og Carl lo himmelhøjt, og greven drak selv et glas. Lugt, sagde Carl og holdt sit glas hen mod Ellens næse. Det er sundt.

– Carl – hun skreg det – lad være.

Hun kom til at ryste som i krampe: Ja, sagde hun. Jeg har aldrig kunnet tåle den lugt.

Greven blev ængstelig, kærtegnede hende og sagde: Du er utrolig nervøs, min ven. Jeg ved virkelig ikke, hvad det skal blive til.

Så blev Ellen roligere, hun tvang sig til at smile: Ja, sagde hun. Hvorfor skal man også lade børn drikke brændevin? Og de talte om andre ting.

Men lugten fra glasset forfulgte hende, hun kunne ikke blive den kvit. Den forfulgte hende i dage.

Den vakte alle minder om hendes fader, om de forfærdelige køreture, når hun ventede i vognen udenfor kroerne. Og hun huskede de ensomme aftener, når hun sad oppe og biede, og hun følte en lamslået skræk for hvert minde.

Hun vidste ikke, hvorhen hun skulle flygte for synerne, og hun følte en ubeskrivelig afsky. Og bestandig stirrede hun de samme minder ind i ansigtet, indtil hun næsten blev vanvittig.

Hun ville aldrig være ene. Hun kørte ud, tog i visitter, gik i teatret, var sammen med Carl. Og var der ingen, og Carl var ude, pludrede hun med kammerpigen eller førte lange konversationer med tjeneren. Hun var aldrig beskæftiget, hun talte kun. Altid vidtløftigt om de ligegyldigste ting, blot hendes mund aldrig stod. Hendes tungefærdighed overdøvede hendes tanker.

Der var også dage, hvor hun tilbragte time efter time ved flygelet. Hun fantaserede, tonerne kom, hun vidste ikke hvorfra. Men de beroligede, og hun følte lykke ved at spille sin egen fortvivlelse.

Når da Carl kom ind, holdt hun ofte op; og hun gav sig til at tale. Minder fra hendes rejser, alt hvad hun havde levet og set, flokkedes hos hende; og bøjet frem med hænderne hvilende på flygelet talte hun i brændende og ekstatiske ord, hvor de tusinde billeder kom.

Og selv fornam hun talens hede pragt som en tropenat med stjerners skær.

I sådanne timer vidste hun, han elskede hende.

Og hun gjorde sit væsen tifold mer duftsvangert hedt, og hun læste sin magt i hans blik, og selv lå hun under for sin egen tales fortryllelse.

De kunne sidde sådan mange timer, og hun talte, og – bandt ham så tæt, så tæt.

Det blev ofte langt ud på natten, inden de skiltes.

En nat kom greven hjem ud på morgenen og traf dem endnu i dagligstuen. Lampen var gået ud, og de havde tændt et lys på flygelet, så der var halvmørkt.

Greven blev stående i døren: Er I oppe endnu? sagde han.

Ellen fo'r sammen: Er det dig, sagde hun. Ja, vi sad her og talte sammen.

– Men det er vist blevet sent.

Carl var generet og sagde hurtig "godnat" og gik. De to blev ene tilbage. Greven tændte det andet lys på flygelet og gik tavs op og ned. Ellen følte den pinefulde uhygge, tog en stage og ville gå:

– God nat, min ven. Det er blevet så silde.

Hun gik henimod døren, og henne fra mørket betragtede hun atter sin mand. Han kom forbi flygelet, og hun så i lyset, han var bleg.

Hun følte en fej angst og turde ikke gå. Hun blev ved døren, spurgte ham om en ligegyldig ting.

Men uden at svare sagde greven: Tror du også, det er værdt, Carl og du sidder så længe oppe? Han så henimod mørket, hvor hun stod.

– Man skal være forsigtig med en natur som hans.

Ellen fik mod til at le: Du mener?

Greven talte ikke mer. Der blev en tavshed, hvor Ellen hørte sit hjertes slag. Så vendte hendes mand sig.

– Godnat, sagde han. Og så er her ovenikøbet hundekoldt, så man bliver forkølet af at sidde her, og kan få en svindsot på

halsen –

Nogle dage så Ellen næppe Carl: Hun tilbragte dagene ude, aftnerne i teatret. Indtil erindringerne om faderen kom igen og hun pintes pånу.

Tilsidst stod hun op en nat, åbnede tjenernes buffet med en falsk nøgle og drak i et drag den brændevin, hun fandt.

Siden forsvandt flaske efter flaske fra tjenernes skab.

Husbestyrerinden var inde til månedsregnskabet. Ellen hørte træt til, og hendes øjne havde ikke fanget et eneste tal af regnskabsbogen, som lå i hendes skød.

Hun gjorde et par spørgsmål hen i vejret, hørte ikke efter svarene og rakte slapt regnskabsbogen tilbage til jomfruen, der ventede.

– Det er godt, sagde hun. Tag den bare.

Hun støttede hovedet i sin ene hånd, og hendes tanker var langt borte. Pludselig mærkede hun, at "jomfruen" var der endnu: Er der mere, spurgte hun.

– Ja, Deres Nåde, der var en ting, jeg gerne ville sige Deres Nåde.

Ellen lod atter hånden falde ned: Og det er, spurgte hun.

– Det gør mig ondt, meget ondt … men der må være en tyv her i huset.

– En tyv, jomfru Svendsen? Ellen så op: Hvad skulle han stjæle?

– Der er i den sidste måned blevet stjålet både vin og brændevin – og det må være et menneske her i huset.

Ellen havde lænet hovedet tilbage. Hendes øjne skød hastigt to lyn op mod jomfru Svendsen.

– Og hvem har De mistænkt?

– Det ved jeg ikke, sagde hun. Men vi kunne lægge vagt i buffetværelset. Det er bestemt om natten, der bliver stjålet.

Grevinden var distræt og stirrede frem for sig: Ja, sagde hun, De kan jo lægge vagt derned.

Og lidt efter: Gør som De vil.

Jomfru Svendsen gik.

V

Ellens pande blev pint som en stukken nålepude, hun følte tusind knappenålsstik i hver fingerspids. Konferensrådens morfin dulmede; hans amanuensis gav grevinden indsprøjtning tre gange om dagen.

Hun befandt sig vel, alle tanker gik på blød filt, hver gang han havde gydt væsken ind under hendes hud. Langsomt bredte lykkelig smerteløshed sig gennem hendes legeme med en lun varme.

Hun følte alt som hænders strøg over atlask, og hver tyngde gled bort, som blev hun båret.

Sådan lå hun salig; indtil alle tanker svømmede kælne sammen, og hun faldt i søvn.

I søvne så hun altid oceanet: strakt i doven vuggen under middagssolen bar det gudeskønne, kåde drenge. Hun nød deres leg. Indtil også drømmene blev svøbte som i mange lag af musseliner og svandt ud i uvis salighed.

Når hun vågnede, følte hun et let tryk over panden. Og hun blev liggende slap og halvsovende og gad ikke rejse sig fra stedet, hvor hun lå. Tit faldt hun i søvn igen, indtil fingerspidsernes pine vækkede hende.

Da vågnede hun til alle smerterne, og hendes legemes raseri mod lidelserne brændte hende mer end tre dages faste ville gjort. Morfinhungeren greb hende. Og hun lod gå bud på bud om lægen, og hun bad og bad, og hun tiggede:

– Bare en indsprøjtning nu.

– Bare en indsprøjtning til – å, for det var så forfærdeligt.

Og atter dulmede det lunt, og det gamle velbehag lagde sig om hende.

Men som oftest gav Ellen sig ikke hen til rusen. Hun blev oppe. Hun nød den pludselige kraft og klarheden i sine tanker. Hun så roligt på alt.

Den stærke følsomhed forsvandt af hendes væsen.

Hendes følelse for Carl var en ulykke, men ulykken måtte bæres. Der var mange ulykkelige; men de tog byrden og gik videre. Hun måtte gøre som de andre, og hun ville gå rank under byrden. Undertiden syntes hun så næsten, den var let.

Thi det gav en egen styrke at have forsaget.

Kærligheden var ikke det eneste. Når man havde tabt det bedste, måtte man leve videre med alt det andet. Hun ville beskæftige sig, opfylde sine pligter. Hun følte vel spændstighed i sig til at magte dem.

Så længe morfinen virkede.

Men med ét blev hun slap og sank sammen. En blytung træthed overvældede hende, så hun ikke længer bar sit eget hoved, men slattet faldt det ned mod hendes bryst, og hendes hænder rystede, og hun følte ikke kraft til at løfte de matte håndled.

Alle tanker gled fra hende, og hun følte den druknendes angst. Hendes væsen snøredes sammen under en kvalfuld urolighed.

Undertiden kom slapheden, mens hun sad foran sit spejl og klædte sig på for at tage ud. Lægen skulle give hende indsprøjtningen, lige som hun skulle i vognen.

Hun blev gråbleg, og den kolde sved sprang frem på hendes pande. Øjnene slukkedes som to lamper og mistede deres glans.

Hun søgte ikke at bekæmpe sig: hun begravede de rystende hænder i sit udslagne hår og stirrede i spejlet.

Tindingerne var begyndt at falde ind, og øjnene lå sløvt i altfor dybe huler. Hun genkendte ikke sin egen mund, hvis vige sitrede.

Hun tog hænderne løs fra sit hår, og hun betragtede sine arme. Årerne svulmede blåt under den tørrede hud, hvor injektionsmærkerne smertede: det var hendes arm.

Hun betragtede sin hals, der var gul og furet af rynker, hun lagde sin knyttede hånd i fordybningen ved nøglebenene.

Og al hendes elendighed syntes hende levendegjort i hendes legemes fornedrelse.

Da gav hun sig til at kæmpe fortvivlet med sit eget ansigt. Og hun pinte sine svulne øjenlåg med tusch og plagede sine kinder med sminke. Hun sved de døsige pupiller med belladonna og lavede smil om sin strammede mund.

Eller der var dage, hvor hun nød sin ruin. Hvor hun med grusom bitterhed gradede sin ulykke i sin hæslighed, målte den så hårfint ud i hvert et tab af den skønhed, hun elskede.

Men når så lægen kom, og hun havde modtaget morfinen, sprang hendes stemning om. Hun blev grebet af overmod, den pludselige genbesiddelse af sig selv berusede hende. Hun vendte tilbage til sit spejl, og hun betragtede atter sig selv …

Ja, hun var endnu smuk. Og hun tog plads med smil og sad længe.

Og aldrig havde hun så overmodigt nydt mændenes beundring, når deres øjne hængte sig ved hende.

Således gik tre måneder.

En dag, da Ellen ventede på lægen, kom Urne ind.

Han begyndte at tale, spurgte om et og andet. Ellen var træt, havde ondt ved at fatte hans spørgsmål og få dem besvaret.

Greven mærkede, hun var åndsfraværende og så på hende. Han blev forskrækket for hendes ansigt, der var slapt og blegt med døde øjne.

– Har du stærke smerter, spurgte han ængstelig.

– Smerter? Å nej. Men jeg venter på min indsprøjtning.

Lidt efter kom lægen.

Grev Urne tænkte hele natten på den besynderlige tilstand, hvori han havde truffet Ellen, og den næste formiddag gik han op til konferensråden.

– Nej, er det Dem. Konferensråden rejste sig. Og Deres Excellence kommer til mig istedetfor at sende bud.

Han rullede en stol frem: Der er dog intet påfærde, sagde han, intet slemt.

– Ikke noget specielt. Greven satte sig, med stokken mellem sine knæ. Men jeg ønskede nok at tale med Dem – at spørge Dem ... Det er min hustru ...

– Ja, grevinden er jo meget nervøs.

– Ja, meget nervøs. Greven holdt inde, flyttede stokken: De har givet hende en del morfin, sagde han.

– Ja, temporært – mod heftige neuralgiske smerter. Indsprøjtningen har bekommet grevinden meget vel.

Der blev en ny pause, inden Urne løftede øjnene fra gulvet: Men var det dog ikke på tide at holde op? sagde han.

– Hvis De mener det, sagde konferensråden. Jeg selv er ingen ven af indsprøjtninger. Iøvrigt tror jeg på ingen måde, at grevindens tilstand giver anledning til at nære ængstelse ... Hun er meget nervøs ... ganske vist ... men –

– Hun er mer end nervøs, konferensråd. Hun er abnorm, og hun ængster mig.

– Abnorm? Grevinden har altid været af et eksalteret temperament. Jeg har aldrig fundet nogen, hvor det moralske og det fysiske hænger så nøje sammen, som hos hende. Enhver moralsk lidelse viser sig hos grevinden straks som en fysisk smerte. Og når så noget støder til … Kunne det ikke tænkes, at grevinden i den sidste tid sjæleligt havde lidt under et eller andet?

Greven svarede ikke straks: Nej, sagde han, jeg kan ikke tænke mig noget.

Der blev pány en stilhed, som konferensråden afbrød: Morfinen vil jeg naturligvis standse, sagde han. Ved en skånsom afvænning vil alt blive godt.

Greven knappede sin frakke: Ja, når vi blot ved, alt bliver gjort.

Han stod atter lidt, og åndsfraværende, mens han gav konferensråden hånden, sagde han:

– Naturligvis bliver det nok bedre.

Da konferensråden tog i sygebesøg, gik han op til Ellen. Han traf hende ved flygelet. Hun havde lige fået sin anden indsprøjtning.

– God dag, konferensråd, sagde hun og rakte ham hånden med et smil. Er der nogen, som har haft bud efter Dem?

– Gud ske lov nej. Men jeg kørte her forbi og ville så se herop. Smerterne i fingrene er jo meget bedre.

– Jo, konferensråd, heldigvis lidt bedre.

– Hvorledes går det med indsprøjtningerne? sagde han og strøg kniplingerne bort fra hendes arm. Smerter stikkene?

– Ganske lidt, men det er ikke noget at tale om.

Konferensråden betragtede armen: Vi må snart se at holde op med at pine Deres smukke arm, sagde han.

De talte om dit og dat og konferensråden tog bort.

Den næste morgen kom han selv for at give Ellen den første dosis.

Hun havde sovet tungt den sidste del af natten, og hun var badet i sved. Hun slog øjnene op og så konferensråden. Mistænksom sagde hun: Er det Dem? Er Deres amanuensis syg? og rejste sig besværligt op i sengen.

– Nej, Deres Nåde, men vi vil forsøge at formindske Deres dosis ganske lidt.

Ellen så hurtigt på ham: Men mine stakkels fingre, sagde hun. Skal de nu igen til at gøre ondt? Hun smilede og rakte ham hænderne.

– Å, Deres Nåde. Konferensråden tog ikke øjnene fra hende: De vil ikke mærke det – så lille en formindskelse.

Blikket gled bort: Når det ikke kan være andet, sagde hun. Og hun betragtede igen sine hænder og smilede: Mine stakkels fingre, konferensråd. De er uden barmhjertighed.

– Hvor kan De sige det? –

– Nu kommer jeg igen iaften.

Hun led frygteligt om dagen. Angsten kvalte hende. Hun lagde sig igen til sengs og jamrede under tæpperne. Og hun stod atter op og kunne ikke blive noget steds, og hun kastede sig ned over stolene og hulkede hysterisk.

Hun følte en rasende hunger efter morfinen. Hun skrev med rystende hænder et bønfaldende brev til konferensråden; kunne

ikke læse sine egne ord og smed sig i vanvittig fortvivlelse ned på tæppet.

Hun ville ingen se. Hun sendte også sin kammerjomfru bort. Alle nerver smertede som stukne.

Carl bad om at måtte komme ind. Han er så angst for Deres Nåde, sagde kammerjomfruen.

Ellen løftede hovedet fra stolen, hvor hun lå. Hendes ansigt var rødt af gråd: Er han angst for mig, spurgte hun.

– Grev Carl har holdt sig inde hele dagen, sagde jomfruen: han har siddet på sit værelse og har ikke turdet gå ud. Han er helt medtaget af ængstelse.

Der kom et skær af smil over Ellens ansigt: Stakkel, sagde hun, har han været så angst? Hun forsøgte at rejse sig, og hun støttede sig til stolen.

– Ja, han kan komme om lidt.

Hun kunne næppe gå, benene rystede under hende. Men hun slæbte sig ind i sit sovekammer, vaskede gråden bort af sit ansigt, pudrede sig og vendte tilbage.

– Slå gardinerne for, sagde hun. Lyset skærer mig i øjnene.

Carl kom ind. Han så hende ikke straks i krogen, hvor hun sad.

– Her er jeg, sagde hun: kan De ikke finde mig?

Hun tørrede sin fugtige hånd og rakte ham den: Hvorfor har De ikke været ude at ride, spurgte hun.

– Når De er syg? Hun følte hans hånd ryste i sin, og hendes blik søgte hans ansigt i mørket.

– Å, sagde hun mildt, det er ikke så slemt.

Hun sagde endnu nogle ord, mens hun blev ved at se på ham. Så overvældede smerterne hende pány, og hun slap hans hånd:

Men jeg er meget træt, sagde hun: Vi ses.

Og hun gav ham tegn til at gå.

Hun dækkede ansigtet med sine hænder og sad længe stille: Nej, sagde hun, han skal aldrig se mig nedværdiget. Og hun led smerterne tavs, udstrakt på chaiselongen, med lukkede øjne.

Om aftenen kom konferensråden; hun slog øjnene op af et kort blund: Er det Dem, sagde hun.

– Nå, har det været meget slemt?

– Ja – Ellen rejste sig – det har gjort ondt, sagde hun. Men De havde ret, det var på tiden at holde op.

– Ellen fik ikke mere morfin.

Alle smerterne vendte tilbage, og hun blev magrere og magrere dag for dag. Hun blev sky og holdt sig inde, hun ville ingen se og ikke tale med nogen. Lange søvnløse nætter vandrede hun op og ned ad sit gulv og kunne ikke finde ro.

Pludselig kunne hendes tungsindige og dybe fortvivlelse slå over i kådhed, og hun blev rig på støjende luner. Hun elskede at tale dobbelttydigt, i gåder, kun hun forstod, og hun sårede Carl med bitre og hånske ord, og hun tilspidsede sin egen ulykke i raffinerede lidelser.

En dag, da hun og Carl red sammen, strejfede en gren lidt hårdt hendes kind. Der blev et fint rødt mærke på huden.

Ellen sad før middag foran kaminen, da Carl kom ind. Han lagde sig knælende på stolen foran ilden, mens de talte med hinanden.

– Det gør virkelig ondt, sagde Ellen og lagde det kolde armbånd op mod mærket af grenen: Det svi'er.

– Har De stødt Dem?

– Nej – det var på turen … en gren, der slog mod min kind. Er der noget at se?

Carl bøjede sig frem og betragtede kinden: Ja der er et mærke, sagde han, og idet han berørte den røde plet med sine læber, sagde han: Den stakkels kind.

Om aftenen stod Ellen ved flygelet i skæret fra lysene, da Urne kom ind til hende.

– Tager du på koncert, spurgte han.

– Ja – og du?

– Følger med, min ven – –

Hun nikkede til tak. Hvad er det for et mærke, du har på din kind, spurgte han.

Å, af en gren, sagde hun. Hun slog øjnene op og smilede. Skælvende følte hun, at han fristedes af grenens mærke og umærkeligt bøjede hun kinden frem, som han kyssede.

Ellen opsøgte sindsbevægelser; hendes voldsomhed kendte ikke mere mål.

En dag red hun med Carl gennem Dyrehaven. Vinden løste hendes slør, så det lagde sig halvt om Carl Urnes hals.

– Jeg beholder det, sagde han.

Ellen løste det, slyngede det sammen under hagen: Ja, sagde hun, hvis De griber det. Hun vendte hesten, og mens hun jog den op med et pludseligt piskeslag, satte hun over den snedækte grøft.

– Følg mig, råbte hun, vi vil lege tagfat. Og begge jog ind mellem stammerne.

Sneen slog op under hovene. Dyrene gled over rødderne.

Hestene mødtes og stejlede, slog deres krop imod stammerne, rejste sig højt under slagene.

– Ellen hold op, jeg be'er Dem –

Dyrene stødte med bugene. Fråden stod dem om bidslerne – –

– Ellen, hold op ...

Men ud og ind mellem stammerne – Ellens løftede pisk hvinede ned over dyrene – –

Nok et piskeslag – nok et – –

Ned over snuderne suste det ...

Så kastede hun sin pisk og holdt an: Var De bange? sagde hun. Hvilket ridt.

Carl sad bleg. Hvor De ser forskrækket ud, sagde hun og hun lo: Er De angst for Deres liv?

Hun klappede sit dyr på bringen, gav det sukker og sagde: Hent min pisk. Den lå et par alen derfra i sneen.

Carl stod af uden at tale og hentede pisken. Ellen så efter ham. Og da han kom tilbage og rakte hende den, sagde hun:

– Carl, De er bange for mig?

Han bed læberne sammen: Der er Deres pisk, sagde han. Skal vi så ride hjem.

De red langsomt ved siden af hinanden på de stønnende dyr. Da de kom ud på vejen, sagde Ellen:

– Carl, jeg skal ikke oftere gøre Dem forskrækket.

– Det siger De, sagde han.

Og ingen af dem vekslede mere noget ord på den lange vej.

Efter sådanne scener var Ellen dobbelt fortvivlet. Hun begyndte at drikke igen, især om aftenen for at forjage søvnløsheden, der martrede hende, men hun følte ofte væmmelse for vinen. Lægen gav hende kloral for at sove, og hun

lå kun natten igennem og talte højt med fremmede stemmer, som råbte i hendes øre.

Til tider frygtede hun for sin fornuft. Hun kunne ikke holde fast på nogen enkelt idé, men hendes hjerne var fuld af springske og usammenhængende tanker ligesom en fluesværm. Hun fik en mekanisk bevægelse med hænderne omkring tindingerne som for at presse på tankerne, der flygtede. Hendes blik var stirrende og glasagtigt.

Smerterne og morfinhungeren fortærede hende.

Hun tænkte på at berøve sig livet. En dag, hun tilfældigt var oppe på loftet, fik hun øje på en jernkrog i en lav bjælke. Der stod en stige tæt op dertil. Hun gik op ad stigen og prøvede højden indtil krogen.

Hun gjorde det flere gange, målte i tankerne og beregnede sin afstand fra gulvet, når hun slap stigen.

– Ja, sagde hun, her kunne det ske.

Flere timer tænkte hun kun på denne krog. Men så blev hun ængstelig for at blive altfor hæslig i døden – når de kom for at skære hende ned.

Når hun kørte langs med Sundet, fristede bølgerne hende, så hun blev svimmel. Hun skrev tit i tankerne de to breve, hun ville skrive til afsked. Det lettede hende.

Men når brevene var skrevet mange gange i hovedet, var beslutningen allerede blevet en fantasi, der bare lindrede hende, så længe, indtil smerterne vakte hende igen.

Undertiden greb morfinhungeren hende i teatret med uimodståeligt raseri. Hun blev siddende, med sammenbidte læber og rystende over hele kroppen, for at hun ikke skulle forskrække Carl, der sad ved siden af hende.

Thi midt under alle sine lidelser forfulgtes hun af en tanke som af en bremse: Carl var bange for hende; hun indjog ham skræk. Ofte, når de sad sammen i teatret, følte hun fra siden hans blik sky forskende på sig, og når hun kom hjem, forfulgte dette blik hende.

– Han tror, jeg er gal, sagde hun. Han frygter for min forstand.

Men altid forskrækkede hun ham påny.

En dag i begyndelsen af foråret var Urnes til middag hos grev Rosenkrands. Om aftenen spillede man halvtolv.

Man satte fem og tyve øre ud. Bernstorf holdt bank.

Ellen havde bedt sig fri for at spille med, hun sad lidt fra bordet og morfinlængslen pinte hende.

Uden at tænke på de andre, begyndte hun at gå frem og tilbage på gulvet mellem vinduerne.

Grevinde Rosenkrands så, at hun var meget bleg, og rejste sig: De har det vist ikke godt, sagde hun.

– Å, tak, det er kun lidt tandpine.

Hun gik nærmere til bordet og betragtede spillet. Det evindelige:

– Køber De.

– For hvormeget?

irriterede hende, mens hun led.

Bernstorf så op fra kortene. Hvorfor spiller De ikke, grevinde Urne, spurgte han.

– Jeg har tandpine, sagde hun.

– Å, den går over ved spænding ... Skal vi to spille?

– Om hvad?

– Såmeget De vil. 10 kroner.

Ellen tog sin portemonnæ op: Ja, sagde hun, hvis det kan more Dem.

Hun blev stående bagved. Den lille komtesse Rosenkrands modtog hendes kort: Køb, sagde hun.

Bernstorf gav et kort.

– Igen, sagde hun. Hun fik endnu et kort og havde tabt.

Hun blev ved at holde ti kroner og tabte. De andre var hørt op at spille og sad lidt tavse i kredsen rundtom.

Hun vandt.

– Bliver De ved? Bernstorf blandede kort.

– Ja, med halvtreds. Hun trådte hen til bordet, blev stående og tog selv kortene.

Hun tabte, og vandt og tabte.

– Mer – mer. Hun havde atter tabt.

Grevinde Rosenkrands rejste sig og lagde armen om hendes liv.

– De ruinerer Dem, sagde hun.

Ellen hørte ikke:

– En gang endnu. Det er spændende.

– Mer. Hun tabte.

– Mer. Hun tabte.

– Mer. Hun tabte.

Hun spillede omkap med hungren.

– Mer, sagde hun. Mer. Hun havde atter tabt. Hun rystede sin portemonnæ, den var tom. Lad os holde op, sagde Bernstorf.

– Nej. Hvorfor. Hun smøg et armbånd af sin arm: Dér, sagde hun. Tag det for 100.

Der blev ganske stille, ingen sagde et ord. Grevinde Rosenkrands tog sin arm bort fra Ellens liv.

– Giv.

Hun fik kortet.

– Jeg køber. Bernstorf gav et kort lidt forfjamsket; så ét endnu.

– Et til.

Ellen vendte kortene: Tabt.

Hun så over på Bernstorf og følte tavsheden om sig, og søgte Carl.

– Jo, han sad der angst.

Og pludselig betvang hun sig, og idet hun rakte kortet med armbåndet frem imod Carl, sagde hun:

– Carl, indløs mine jetons.

Den nat lukkede hun ikke et øje. Ud på morgenen slog hun lagenet bort, hvori hun havde gemt sit ansigt, og hun satte sig op i sengen.

– Ja, sagde hun. Det kan ikke være andet.

Og hun begyndte at tænke på, hvorledes hun skulle skaffe sig morfin. Hun havde mange planer – hun ville bestikke en læge, skaffe sig væsken fra apotekeren på deres gods. Men hun forkastede det. Hun ville ikke have medvidere.

– De ville forråde mig. Hun følte det som en forbrydelse.

– Nej, jeg må finde på udveje.

Hun blev pludselig opfindsom, hun havde tusind planer. Og hungersmerterne holdt inde, mens hun overvejede, ligesom en tand, der hører op at smerte, når man tænker på tandlægen.

Hun blev livlig, hun søgte, prøvede. Så med et så hun et bestemt ansigt for sig, en rig grossererfrue, for hvem hun var

præsenteret.

Hun havde siden truffet hende i selskab: Hun er morfinist, havde hun sagt. Hun havde straks set det på de nervøse bevægelser, på blikket; i aftenens løb så de ofte på hinanden.

Ellen genkaldte sig atter hendes ansigt, træk for træk, blikket, farven, måden at tale på: Ja, sagde hun, hun er morfinist. Jeg vil spørge hende.

Hungeren drev hende, skød alle indvendinger til side. Natten gik, og dagen var hende uendelig lang. Hun havde bestemt sig til at tage hen til etatsråden i Gothersgade klokken et efter frokost, men klokken elleve lod hun spænde for: Hun ville besørge nogle ærinder først og spise frokost hos en konditor.

Men da hun kom ned i vognen, sagde hun straks: Gothersgade. Hun kunne ikke vente. Men da de bøjede ud på Kongens Nytorv, blev hun grebet af en pludselig skræk, hun kunne ikke køre derhen og ville opsætte det.

– Larsen, råbte hun. Kør til Richardt.

Hun stod ud og bestilte et par kager og et glas portvin. Og da det kom, gik hun uden at have rørt det, steg ind i vognen igen og kørte til Gothersgade. Hun rystede som af kulde.

Hun følte ikke sit hjertes slag, da hun ringede på porten og gik op ad trappen. Hun var stakåndet, så hun næppe kunne tale, da hun rakte tjeneren sit kort.

– Sig etatsrådinden, at det haster.

Hun blev vist ind i en stor dagligstue, og man bad hende vente. Hun var ligbleg og skælvede: Hvis jeg har taget fejl, sagde hun.

Pludselig støjede etatsrådinden frem under portièren.

Hun hilste familiært som på en ventet gæst. Ellen blev forbavset, lettet. Men så slog det hende.

– Det er, fordi vi er medskyldige; og hun rødmede forvirret.

De talte lidt om ligegyldige ting, anstrengte sig begge. Etatsrådinden så uafbrudt på hende, med et smil.

– Hvor hun er fræk, sagde Ellen.

Så gjorde etatsrådinden en bevægelse, som for at rykke hende nærmere. Men De ser så dårlig ud, sagde hun og strakte hånden ud.

Ellen tog hænderne til sig, som havde hun fået noget slimet mellem fingrene: Tak, sagde hun og gyste let, jeg er meget vel. Og hun rejste sig, etatsrådinden så hende ind i ansigtet: Foråret er dog så slem en tid for – – nervøsitet, sagde hun.

Ellen oprørtes. Og pludselig gav sindsbevægelsen hende besindelsen tilbage. Hun fandt et påskud for sin visit.

Hun tog sin muffe og med et helt rolig, sagde hun:

– Grunden til mit besøg er egentlig en velgørenhedssag. Jeg ville bede Dem tegne mig for femhundrede kroner til de fordrevne jøder fra Rusland.

Hun betragtede etatsrådinden, der blev forvirret, og hun sagde igen:

– Deres stakkels trosfæller, som må lide så meget.

– Ja, sagde etatsrådinden, de lider meget. Der blev en tavshed.

Så tog Ellen afsked.

Hun kørte hjem. Men ved middagsbordet fik hun ondt og måtte gå. Hun kæmpede med hungeren to timer: hun gik op og ned på sit gulv og brækkede sine negle ved at slide i stolene, hvor hun kastede sig.

Så overmandedes hun.

Hun slog et sjal om sig, og ad bagporten gik hun ud på gaden: Det var strømmende regn og blæst. Uden at se tilhøjre eller venstre løb hun langs husene lige til etatsrådindens port.

Hun ringede. Tjeneren lukkede op. Han så på hende, vandet drev af hendes klæder.

– Hvem vil De tale med, sagde han.

Hun tog det våde slør bort fra sit ansigt: Det er grevinde Urne, sagde hun. Er etatsrådinden hjemme. Og hun gik ham hastigt forbi ind i gangen.

Tjeneren pegede på en dør: Etatsrådinden er alene hjemme, sagde han. Jeg skal melde Dem.

Men Ellen åbnede døren og gik ind; hun så etatsrådinden rejse sig fra en sofa, og uden at hilse, lige hen mod hende, sagde hun, med hænderne mod sit bryst:

– Nej, nej, jeg kan ikke længer – hjælp mig.

Ordene løste for gråden, og svimmel, borte i en hulken, der rystede hende, faldt hun ned i en stol.

Hun hørte etatsrådindens stemme, der sagde:

– Hvorfor dog? hvorfor dog – det er ikke så slemt, og hun løftede hovedet forvirret; hun havde næsten glemt, hvor hun var.

– Tilgiv, tilgiv, mumlede hun.

Hun fik et nyt anfald af slimet væmmelse ved at føle etatsrådindens bløde hænder på sig, og hun drog sig bort fra hendes kærtegn.

Etatsrådinden sagde: Stakkels, stakkels barn – De har lidt meget.

Der blev en tavshed, og Ellen sagde: Hvor De må være forbavset over, at jeg kom.

Etatsrådinden tog igen hendes hænder, smilede og sagde: Jeg vidste jo, De ville komme.

– Vidste De?

– Ja – og atter den bløde hånd – jeg kunne jo se det.

Ellen brød ud i en ny hulken og kastede sig i stolen. Er smerterne så hårde? Etatsrådinden rejste sig: Stakkel – stakkel – men nu er det jo forbi …

Ellen svarede ikke og blev ved at kaste sig i fortvivlelse. Hun hørte etatsrådinden gå over gulvet og så sig om: Ja, hun var gået.

Hun havde en ny lyst til at løbe, men sløv blev hun liggende, til etatsrådinden kom igen.

– Her, sagde hun. Jeg er altid beredt på at kunne hjælpe en anden. Og hun rakte hende en flakon og en pakke.

– De kender jo brugen?

– Ja. Jeg kender det.

Etatsråden beholdt hendes hænder i sine:

– Skal jeg dog ikke hjælpe Dem første gang? sagde hun.

Ellen så sky på hende: Tak, sagde hun og kunne næppe tale, jeg vil heller selv, hvis jeg må.

Hun gemte flakonen. Tak, sagde hun, så vil jeg gå.

Hun kørte i en droske til gadehjørnet ved palæet. Hun kunne ikke være gået, sådan rystede hun. Hun sneg sig ind gennem bagporten og op i sit boudoir. Men hun forlod det igen, fordi der ikke var døre, og hun gik ind i sovekammeret. Hun låsede af, og slog portièren ned. Hendes hænder skælvede, så hun knap fik pakken løst og sprøjten ud, i sin nervøse hast.

Hun fyldte den indtil syv centigram, spildte lidt og tog ærmet tilside. Tænderne klaprede i hendes mund.

Hun holdt sprøjten ned mod sin arm og forsøgte at stikke.

Men sveden sprang frem og væmmelig ved at lemlæste sig selv, slap hun sprøjten.

Hun blev svimmel, gik hen over gulvet og lagde sig på sin seng.

Indtil hun pludselig rejste sig igen, gik hen foran spejlet og hastig gød væsken ind under sin arm.

VI

– Sacrebleu, la beautè du Diable!

Den nye attaché fæstede kikkerten på Ellen Urne, der kom frem fra logetrappen: *Magnifique,* sagde han, *magnifique – la comtesse.*

Og da hun gik langs med logeranden fulgt af Carl, sagde han stadig med kikkerten for øjnene:

– Le jeune homme? C'est l'amant?

Bernstorf lo: *Mon ami – c'est le fils,* sagde han.

Franskmanden blev ved at betragte Ellen, mens hun tog plads.

– Mais – vraiment – voilà une reine.

Stemmerne døde hen i hyl fra klovnerne, der knuste svineblærer ved at kaste sig på jorden.

Ellen slog sit slør op og mønstrede logerne. Hun hilste på et par bekendte, Carl og hun lo ad grevinde Petersdorf, hvis ansigt skinnede under en gul hat med tre uhyre strudsfjer: Kanehesten er mødt, sagde Carl.

– Carl, brug dog ikke øgenavne her.

En jonglør producerede sig på ståltrådsline, efter ham kom et dresseret svin.

Det hylede og skreg, mens det listede mat gennem et par tøndebånd i manegen. Publikum hvinede vildt af henrykkelse: Carl, De vælter cirkus, når De kaster Dem sådan på stolen – le dog ikke så voldsomt.

– Å, å, men se dog dyret, se dog!

– Se heller på grevinde Petersdorf – hun er coquelicot af raseri på grisens vegne. Men hun er også vicepræsident i

Selskabet til Dyrenes Beskyttelse …

Folk trampede og klaskede i hænderne af jubel: Svinet stod på bagbenene med nathue om ørene.

– Men se dog, se dog dyret, råbte Carl.

Ellen var træt af at le og så på programmet: Det næste er en debut, sagde hun. Mlle. Konstance, storartet ridt i den høje skole …

Grisen var ude og alle staldmestrene stod *en haie* foran indgangen. Orkestret satte i med et langt forspil, mens alle så mod det røde indgangsdraperi.

– Det bliver højtideligt, sagde Ellen. Vi skal forberedes.

Tæppet raslede i sine ringe: Mlle. Konstance red ind.

– Nej, hvor hun er smuk. Carl og Ellen sagde det på samme tid. Så tog Ellen kikkerten bort, satte den atter for og blev rød: Hun ville have troet, det var hende selv, der red.

– Ja, ligheden var forbavsende.

Hun følte en beundring, mens hun betragtede sin egen skønhed hos en anden.

Pludselig vendte hun sig for at se på Carl. Han sad med kikkerten klistret til sine øjne:

– Det er en dejlig hest, sagde hun.

Han hørte det ikke, fulgte ryttersken i hver bevægelse og drejede hovedet for ikke at gå glip af noget.

Ellen blev rød på ny. Hun søgte om noget at sige: Er det ikke det sidste nummer i afdelingen? spurgte hun.

– Ja, hun er henrivende, sagde Carl og blev ved at se i kikkerten.

Endelig var numret forbi.

Carl satte kikkerten fra sig og rejste sig straks: Kan De sidde alene? spurgte han. Jeg går ned i stalden.

– Naturligvis.

– Tak. Og han gik hurtigt.

Under pausen kom Bernstorf over for at præsentere den nye attaché.

– Hr. Zimonys, sagde han, hr. de Vilsacs efterfølger.

Ellen bøjede hovedet til hilsen: Hvorledes har Vilsac det? spurgte hun. Det er noget siden, jeg hørte fra ham. Jeg satte så megen pris på ham.

– Ja, han var meget elskværdig, fru grevinde. Desværre derfor – han har skudt sig i forgårs morges.

Ellen kom til at ryste. Forvirret sagde hun: Skudt sig, gode Gud, hun greb om logeranden: Hvorledes er det dog gået til?

– Vi fik kun imorges telegram derom. Han blev fundet i et krat ved byporten med en revolver ved siden af sig. Han havde lidt urimeligt af melankoli al den tid, han havde været i München. Det er meget sørgeligt.

Han gav sig til at tale om andre ting. Ellen sad bleg. Med ét sagde hun:

– Når sagde De, han var død?

Franskmanden huskede ikke straks: Død? iforgårs.

Ellen sukkede; og med det samme stive ansigt sagde hun:

– Han var modig.

Pausen var forbi, og herrerne gik. Carl kom op, munter og rød i kinderne: Har de mange smukke heste? spurgte Ellen.

– Deres heste? Ja, de har mange, og hans kikkert søgte op mod amfiteatret.

Ellen hørte publikums bifald som en fjern larm, hun blev svimmel af at se hestene, der fo'r rundt bag en let tåge for hendes øjne.

– Jeg er ikke vel, sagde hun, tror De, vognen er kommet?

Carl gik ud for at se ad. Lidt efter tog de hjem.

Carl var meget snaksom, ophidset, fuld af springende indfald: Man skulle tro, De havde drukket lidt, sagde Ellen. Carl lo. Han sad tæt op ad hende i vognen og kærtegnede hendes hånd. Den sidste del af vejen talte ingen af dem.

De gik ind i Ellens kabinet og satte sig i krogen under palmerne. Samtalen gik trægt. Ellen var distræt; Carl sad og stirrede uafbrudt på hendes ansigt.

Så lige med et sagde han, og blev ved at se på hende: Jeg kyssede skoleryttersken.

Ellen så på ham: Hvad si'er De?

– Ja, lige på munden.

– Men Gud, Carl – hvor kunne De dog. Hvor foregik det?

– Hun stod på trappen lige ved stalden. Så tog jeg hende om livet og kyssede hende på munden.

Begges kinder brændte; hans blik blev ved at hvile på hende. Ellen lo stakåndet: Og hun tog det ganske roligt, sagde hun.

Hun tav, mens alt stemmede op i hendes bryst; svimmel følte hun fristelsen til at falde ned mod hans skuldre.

Og han sagde endelig: Hun lignede Dem.

Han sank i knæ: Men De er smukkere.

Ellens hjerteslag standsede. I et eneste nu af jubel slog hun øjnene op og sugede hans billed til sig i beruset elskov. Hendes blik gav flammer.

Så skød hun ham bort med en uhyre forsagelse:

– Husk, jeg er ikke rask, sagde hun. Sid mig ikke så nær, min ven …

De talte længe ikke. Ellen fornam en dyb træthed, næsten som en besvimelse. Og efter en lang tavshed sagde Carl med blikket på hendes ansigt:

– Hun havde Vilsacs billede i sin medaljon.

– Vilsacs?

– Ja – jeg så det ganske tydeligt, da medaljonen vendte sig.

Ellen følte en kold bleghed over sit ansigt, og hendes åbnede mund lukkede sig igen. Og i et nu faldt en sætning hende ind, den døde Vilsac en gang havde sagt, mens han sad her ved siden af hende:

– Ser De, jeg tror altid, der er et øjeblik, hvor skæbnens vogn ruller over os.

Hun hørte hans stemme, så ham …

– Ja – skæbnens vogn.

Hun rejste sig vaklende, og hun støttede sig til kaminen.

Carl blev siddende, og med ryggen til ham sagde hun:

– Vilsac er død.

– Vilsac? Men hvor har De hørt det?

– Af hr. Zimonys – i aften.

Carl kom hen til kaminen: Af hvad er han død? sagde han, så pludselig!

Ellen stønnede let: Han har skudt sig, sagde hun.

– Hvor er det sket?

– I München.

Hun hørte urets febrilske dikken, og støttede sit hoved i begge hænder.

Så sagde Carl: Jeg vidste godt, han elskede Dem.

Hun svarede ikke. Han satte sig hen ved lampen, bøjet og ubevægelig; stjålent så hun på ham.

Og da det havde været sådan længe, rejste han sig og sagde sagte, uden at se på hende: Godnat. Du ved, jeg skal imorgen tidlig til Ringsted til jagt.

Og gik.

Hun fo'r hen til portièren og lyttede efter hans skridt. Hun ville have kaldt ham tilbage. Men så førte hun lommetørklædet op mod sin mund og holdt det fast til sine læber:

– Nej, jeg skal ikke se ham mer.

Hun satte sig, en rystelse greb hendes legeme. Hun faldt sammen og samlede ikke mer sine tanker. Tilsidst sagde hun: Jeg vil tage en indsprøjtning.

Hun stod op og gik ind i sovekamret. Besindelsen kom tilbage med morfinen.

– Ja, hun måtte bort. Og straks.

Som når ved et dødsfald ligets røgt giver huset travlt, fik hendes tanker nok at tage vare: Rejsepåskud, opbrud. Foreløbig kunne hun tage på landet, til Urnegaard. Hendes sygdom var grunde nok … Og Carl skulle naturligvis blive, det var synd at berøve ham noget af sæsonen, der stod tilbage.

Så – siden … De kunne rejse i udlandet … Man fandt på råd, man fandt på råd …

Hvor hendes tanker pludselig var klare. Det slog hende selv.

Å, ja, det gjaldt at have mod, blot at have mod – så kom det andet.

Og der var jo ikke så længe til, man kunne tænke på at få – ham gift.

– Gift.

Hun blev ved at holde på denne tanke, og hun begyndte at søge om en brud til ham mellem dem, de kendte. Men hun fandt ingen. Og hun faldt hen i vage og vemodige drømmerier om den lykke, de da skulle nyde – om mange år, når de alle var blevet ældre.

Indtil hun vågnede ved at tjeneren bragte teen ind.

– Er greven hjemme? spurgte hun.

– Ja. Hans Excellence kommer ind at drikke te.

– Tak.

Ellen rejste sig og holdt et øjeblik hænderne for øjnene. Smerten, hun havde betvunget, steg kvælende op i hendes hals. Men det må ske, sagde hun. Hun hørte Urnes trin – vendte sig og modtog ham med et smil:

– God aften, min ven.

– God aften, er I allerede hjemme fra cirkus?

– Ja, vi tog hjem. Jeg var ikke vel.

– Igen ikke vel? Det er virkeligt ængstende, Ellen …

– Å, min ven, det er kun træthed – hun rakte ham teen – jeg kan ikke mer beherske mig. Jeg er altfor nervøs.

– Det er også derfor, jeg ville bede dig, om jeg måtte tage hjem til Urnegaard.

– Vi tager jo alle hjem om tre uger – efter Hans Majestæts fødselsdag …

– Ja – men … jeg er bange, jeg ikke holder ud så længe – den nervøse gråd brød frem bag hendes smil. Der er endnu så mange fester tilbage … Du kunne følge mig hjem imorgen aften og så vende tilbage – – så havde jeg tre uger helt i ro …

Hun gik hen imod ham og lagde armene om hans hals: Du ser selv, hvor nervøs jeg er, sagde hun, mens tårerne løb ned ad

hendes kinder.

– Men den ottende, min ven, det vil gøre Hans Majestæt ondt.

– Jeg skal skrive til Hendes Majestæt og undskylde mig. Hun vil godt kunne forstå det.

Hun slap ham og tørrede tårerne bort af sit ansigt.

– Og så bliver du og Carl her jo, sagde hun.

– Ja – der er jo intet i vejen – men allerede imorgen ...

– Det vil skåne mig for besøg og visitter – ikke sandt, så bli'er det imorgen? Tak Urne, du er så god. Hun lænede sig atter til ham og løftede ansigtet op imod hans:

– Ja, sagde hun, det vil gøre mig godt at komme til ro.

Urne klappede hendes kinder:

– Ja, når du blot kunne blive rigtig rask igen, sagde han. Jeg længes – han strøg hendes kind – længes derefter ...

Han så ned på hendes ansigt.

– Ja, sagde hun og slap ham, rød: når jeg blot kommer bort.

Hun talte om adskillige ting ved rejsen, alt mildt og dæmpet. Så sagde hun:

– Bli'er du vred, om jeg be'er dig gå? Jeg er så træt.

– Nej, gå til ro. Du trænger til det. Jeg går en timestid hen i klubben. God nat, min ven. Han kyssede hende på kinden og gik.

Så var det altså forbi: Han havde sagt "ja". De skulle bort.

En grusom smerte greb hende.

Og det stilnede igen, og hun løftede ansigtet og så sig om fra plet til plet.

Hun mindedes den første aften, Urne havde talt om Carl – Der havde hun siddet med hans billede i sin hånd – så længe.

Hun tog medaljonen frem fra sit bryst, og hendes fugtige øjne kunne ikke se hans træk, som hun bedækkede med sine kys.

Det var forbi.

Og han skulle aldrig mer sidde her hos hende, og aldrig skulle hun føle hans hænder skælve i sine, og aldrig mer hans læber mod sine, og aldrig skulle han hviske med sin bløde stemme, som hun elskede:

– Hvor De er god.

Og lægge sig ind til hendes bryst.

Aldrig mer.

Han skulle ikke mer løfte et blik mod hendes ansigt, og aldrig skulle hendes kinder fornemme hans åndepusts varme.

Hun kastede sig ned over stolen og hun græd, og hun tænkte på Vilsac, der var død, fordi han elskede hende, og pludselig lo hun.

Så latterligt var dog alting! For latterligt.

Hun lod kammerpigen komme og bad hende løse hendes hår. Hun sad stiv og lod hende handle med sig, som hun ville. Hun betragtede sig i det store spejl, som hun sad med udslået hår: Hvorfor skal jeg dog længer være smuk, sagde hun.

Hun ville ikke mer møde mændenes øjne, når de hang ved hendes skikkelse; hun ville ikke høre deres forblommede ord, der besudlede hende.

Nu måtte det være forbi.

Hun lod kammerpigen gå, og hun blev siddende i sin stol i den hvide peignoir.

Hvor der var stille – ikke en lyd og helt ensomt. Sådan ville det blive nu. Hun ville have ro om sig og ingen mennesker og ingen larm. Kun ensomhed, fred til at være ene. Menneskene ville blive hende så ligegyldige, alle ens og alle uden værd, og så ville hun leve ene.

Og hun ville kun have døde ting om sig, som ikke bragte smerte.

Men atter slog trøstesløsheden hende med fortvivlelse, så hun græd og atter blev hun sløv.

Det var sjælens dødskamp.

Hun ville samle hans billeder sammen og tage dem med – alle. Hun rejste sig, og hun gik ind i dagligstuen, og hun tog fotografierne ud af albummerne og vendte tilbage med sin skat.

Hun betragtede dem ved lampen – ét for ét – kyssede dem og talte til dem med ømme og kærtegnende ord:

– Nej, sagde hun, nej, du vil ikke savne mig – og du vil aldrig blive ulykkelig min dreng, som jeg, og der vil aldrig komme den tid, hvor du foragter mig. Vil du altid huske mig – en gang imellem huske mig, vil du?

Hun savnede et af billederne, det sidste, der var taget helt nylig. Det var rigtigt. Det sad i hans eget album – oppe i hans stue.

Hun følte en ubetvingelig lyst til at hente det, til straks at eje alle billederne. Hun så på uret. Klokken var et. Han var naturligvis i seng og sov, hun kunne gå ind i hans dagligstue uden at vække ham.

Hun bandt hurtigt sit hår op, der var faldet ned, og hun tog lysestagen, som stod på kaminen. Sagte sneg hun sig op ad trappen og åbnede hans dør.

Ja, stuen var mørk.

Hun holdt lyset op og betragtede værelset længe. Hun så på hans våben, der hang på et silketæppe på væggen, og på hans yndlingsplads bagved den åbne reol. Hun tog bogen, hvori han havde læst, og hun lod den flade hånd glide sagte hen over dens blade.

Hendes billede stod på hans bord.

Hun skælvede ved at høre en støj på gangen, og hun tog albummet, portrættet sad deri. Hun tog det ud. Ved siden af albummet lå en stump af en cigaret. Han havde måske glemt den der, da han gik i seng. Hun tog den og gemte den.

Og med et følte hun en urimelig længsel efter at se ham – en gang endnu.

Med lyset i hånden gik hun hen over tæppet og lyttede ved portièren til sovekamret. Jo, hans ånde var regelmæssig og dyb; og hun løftede portièren varsomt, og trådte ind.

Han havde kastet sig på sengen helt påklædt.

Hun lagde først varsomt et tæppe helt om ham. Så løftede hun lyset, skærmede for skæret med den anden hånd og betragtede ham.

Hans hoved lå på siden – hans mund smilede.

Hvor hun elskede ham!

Hendes læber bevægede sig til et par sagte ord – – Han rørte sig i søvne og åbnede læberne.

Så rev hun sig løs.

Hun gik hastigt ud, ind gennem dagligstuen, med hånden for lyset. Hun forskrækkedes ved dørens lyd, da hun åbnede den til gangen, og hun gik ned ad korridoren.

Hun skreg ikke, da hun så Urne, der trådte til side for hende. De standsede et sekund, og de skiltes som to skygger, der gled fra hinanden.

VII

Solen brændte plænerne på Thorsholm. Og terosentræerne i balustradernes kummer udsendte i strømme deres sarte duft. Heliotroper og reseda blandede deres vellugt i vaserne.

Thi vellugt elsker grevinde Urnes syge sans endnu.

Når hun en enkelt gang i middagssolens hede træder ud på terrassen, og sløv, indhyllet i en kåbe, falder hen i sin evindelige halvsøvn, mens den slappe mund åbner sig i det magre, maskeagtige ansigt – kan hun med ét mat strække sin udtærede hånd frem mod et rosentræ, og hun plukker en blomst. Hun indsuger længe dens duft; og hun trykker dens blade mod sine øjenlåg.

Hun åbner øjnene og støttende hovedet på sin hånd ser hun ud over haven. Men de små pupiller smerter, og lågene sænker sig igen.

Indtil hun pludselig sky rejser sig og går ind, hvor hun ligger time efter time hyllet i evig døs.

Mekanisk strækker hun armene op i luften og gnider den ene mod den anden: Stikkene smerter hende. Og om aftenen, når alt er til ro, sniger hun sig ofte ud og ned i lindegangen, og hun mildner armenes småsår med den kølige jord.

Hun tager jorden op med den flade hånd og spreder den på sin arm. Hun drager et suk, når det linder.

Den halve nat vandrer hun rundt i haven – rundt, thi søvnen vil ikke komme. Morgenklokkerne i Nørup finder hende vågen og piner hendes syge nerver.

Hun sender bud til præsten, om det er nødvendigt at lade ringe. Han forespørger hos bispen. Og klokkerne tier.

Men grevinde Urne sover ikke.

Hun tåler ikke mere lyden af skridt over gulvet. Kammerjomfruens berøringer smerter hende.

Hendes lammede tanker finder ikke længer ord, og sætningerne kommer usammenhængende og uden følge. Hun søger om benævnelser og finder dem ikke.

Og undertiden, når hun spiller kort med kammerjomfruen – det hændes, hun lader hende vække om nætterne – falder hun med ét hen i idiotisk apati, hvor ansigtet forstenes.

Så kammerjomfruen sidder skælvende, indtil søvnen overvælder hende, og hun slumrer ind lige overfor sin frue.

... Således levede grevinde Urne fra den dag i marts, hun med greven var ankommet til Thorsholm.

De to havde intet ord vekslet. Formiddagen efter hin nat havde greven sendt bud, om grevinden så ville være beredt til at tage til Thorsholm om aftenen.

Hun havde forstået, hvad forandringen af rejsen betød.

Da de i Nyborg gik over broen til dampskibet, var hun standset et sekund og havde betragtet den smalle stribe af mørkt vand.

– Kom, sagde greven.

Og hun fulgte.

Greven blev to dage på Thorsholm. Ægtefællerne mødtes ved måltiderne. Den sidste dag sagde han:

– Jeg rejser iaften.

– Hvorhen? spurgte hun.

Og uden at se på hende sagde han:

– Bort.

Dermed skiltes de.

Og tiden rinder. Mens Ellen Urne, ene på sine fædres gård, synker dybt og dybere i morfinens døs.

Om "Fædra"

Forfatter: Herman Bang (1857-1912).
Org.udgave: *Fædra. Brudstykker af et Livs Historie.* J. H. Schubothes Forlag, København 1883.
Denne udgave baseret på: Herman Bang: *Fædra.* 2. oplag. Det Schubotheske Forlag, København 1904.
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter maleri af Alexandre Cabanel (1823-1889): *Phèdre* (1880) (udsnit).

ISBN 978-87-7979-956-1

2. ebogsudgave, tidl. udgave ISBN 978-87-7979-193-0 (Ølstykke 2010).

www.ebib1800.dk

